เจ้าขรัวแสง

พระอาจารย์สมเด็จพุฒาจารย์ (โต)

วัดมณีชลขัณฑ์ อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

เจ้าขรัวแสง
วัดมณีชลขัณฑ์ อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

ข้าชื่อแสงอันหมายถึงแสงแห่งพระธรรม
ผู้ใดที่ระลึกถึงข้าก็จงประพฤติปฏิบัติ
ตามคำสอนของพระพุทธองค์
แสงแห่งพระธรรมอยู่ ณ ที่ใดข้าก็อยู่ ณ ที่นั้น

วิหารหลวงปู่แสง วัดมณีชลขัณฑ์

แจกฟรี

เป็นธรรมทาน

คำสอนของหลวงปู่แสง

“ไม่ให้ยึดติดในสิ่งใดในโลกนี้ เราเป็นแต่เพียงผู้มาให้เขาสรรเสริญแล้วก็จงวางเสีย เขานินทาก็วางเสีย อย่าได้ยึดติดอยู่กับสิ่งใดในโลกนี้เลย”

คำนำ ในการพิมพ์ ครั้งที่ ๒

หนังสือ เจ้าขรัวแสง พระอาจารย์สมเด็จพุฒาจารย์ (โต) ที่ผมได้จัดพิมพ์แจกเป็นธรรมทาน เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๗ มีเหลืออยู่ไม่มากนัก แต่ก็ยังมีครูบาอาจารย์และสาธุชนหลายกลุ่มหลายท่าน ได้ถามหาหนังสือประวัติหลวงปู่แสงอยู่เป็นนิจ ทำให้ผมเกิดความตั้งใจที่จะรวบรวมพิมพ์ขึ้นเป็นครั้งที่ ๒ ซึ่งผมได้รับความกรุณาจาก พระณัฐสันต์ สนฺตณฏฺโฐ (ลีลาแม้นเทพ) หรือหลวงพี่เม้ง แห่งวัดเทพศิรินทราวาส ในการช่วยดำเนินการจัดพิมพ์ในครั้งที่ ๒ นี้เป็นอย่างดี โดยครั้งนี้ สามารถรวบรวมภาพวัตถุมงคลพระสมเด็จที่หลวงปู่แสงได้สร้างไว้ในอดีตหลายพิมพ์ ซึ่งพลเอกวิเศษ คงอุทัยสกุล ได้กรุณามอบภาพไว้ให้เป็นวิทยาทาน เป็นของเก่า หาชมได้ยากมาก และเหรียญหลวงปู่แสง รุ่น “ผู้การยิ้ม” ที่ได้สร้างแจกเป็นธรรมทาน เมื่อ ปี ๒๕๕๗ ครบทุกเนื้อทุกพิมพ์ เพื่อประกาศเกียรติคุณของหลวงปู่แสงให้เป็นที่รู้จักแก่คนทั่วไป

ขออานิสงส์ผลบุญของการพิมพ์หนังสือ เจ้าขรัวแสงในครั้งนี้ จงโปรดดลบันดาลให้ทุกท่านมีความสุขความเจริญทั้งทางโลกและทางธรรม อุดมด้วยมนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติ ทิพยสมบัติ นิพพานสมบัติ คิดสิ่งใด ทำสิ่งใด ประสงค์สิ่งใด ปรารถนาสิ่งใด ขอให้สำเร็จทุกประการ เจริญในศีล สมาธิ ปัญญา ดวงตาเห็นธรรม และเข้าถึงมรรคผลนิพพานโดยพลันทุกท่านเทอญ

พลตำรวจตรี

(มนตรี ยิ้มแย้ม)

รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล

๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๐

คำนำ ในการพิมพ์ ครั้งที่ ๑

ผมมารับราชการเป็นผู้บังคับการตำรวจภูธรครั้งแรก ที่จังหวัดลพบุรี ผมจำได้ว่าเคยเดินทางมาลพบุรี สัก ๒-๓ ครั้ง แต่จำเส้นทาง และสถานที่ไม่ค่อยได้มากนัก การเดินทางครั้งนี้จึงใช้เส้นทางสายเอเชีย ผ่านอยุธยา อ่างทอง และเข้าลพบุรีทางอำเภอท่าวุ้ง เมื่อเข้าเขตเมืองลพบุรี สิ่งแรกที่ผมเห็นก็คือ เจดีย์สูงตระหง่านสีขาว ตั้งอยู่ริมถนนใกล้สะพาน ก่อนเข้าตัวเมือง ผมมองแล้วรู้สึกอิ่มเอิบและปิติใจ จนต้องยกมือไหว้โดยไม่รู้ว่าเป็นเจดีย์ของวัด หรือของโบราณสถานใด เมื่อทำงานไปได้สักระยะหนึ่ง ผมก็ได้ทราบว่า เจดีย์ดังกล่าวเป็นเจดีย์ของหลวงปู่แสง แห่งวัดมณีชลขัณฑ์ ทำให้ผมนึกย้อนหลังไปเมื่อสัก ๒๐ ปี มาแล้ว สมัยที่รับราชการอยู่ที่กองปราบปราม มีเพื่อนคนหนึ่งให้พระเลี่ยมทองผมมา ๑ องค์ บอกว่า เป็นพระหลวงพ่อแสง ผมถามว่าอยู่วัดไหน เขาบอกว่า อยู่วัดมณีชลขัณฑ์ แต่ไม่รู้ว่าอยู่จังหวัดใด เป็นพระคงกะพันเหนียวมาก ผมอยู่กองปราบปรามจะได้ไว้คุ้มครองป้องกันภัย ผมรับไว้และอาราธนาขึ้นคออยู่ระยะหนึ่ง

ผมมีโอกาสได้ไปกราบเจดีย์หลวงปู่แสง พร้อมทั้งรูปเหมือนหลวงปู่และสมเด็จพุฒาจารย์(โต) พรหมรังสี เมื่อได้ทราบถึงประวัติ วัตรปฏิบัติและปฏิปทาในการสร้างเจดีย์ของท่าน จึงเกิดความเลื่อมใสศรัทธาและคิดอยากจะเผยแพร่เกียรติคุณขององค์ท่าน จึงได้ปรึกษากับบรรดาศิษย์ของหลวงปู่ พร้อมทั้งผู้ที่เคารพนับถือ เพื่อจัดทำหนังสือเล่มนี้ขึ้น ข้อมูลส่วนใหญ่ ยกมาจากหนังสือ “เจ้าขรัวแสง แสงแห่งบูรพาจารย์” โดยนำมาเรียบเรียงหมวดหมู่ใหม่เพื่อง่ายต่อการค้นคว้าเพิ่มเติม และเพิ่มวัตถุมงคลที่เกี่ยวกับหลวงปู่แสง เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้เคารพสักการะ ไม่ได้หวังประโยชน์ในเชิงพุทธพาณิชย์แต่อย่างใด เนื้อความบางตอนอาจจะเป็นเรื่องราวที่อยู่นอกเหนือ

เหตุผลอันอธิบายไม่ได้ หรือไม่มีแหล่งอ้างอิงข้อมูลให้เป็นที่ประจักษ์ ก็ขอให้ท่านทั้งหลายจงใช้สติคิดพิจารณาด้วยตนเองเลือกรับเอาแต่ในส่วนที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อตัวท่านและสังคมเถิด

ผมขอขอบคุณพระเถรานุเถระ คณะศิษยานุศิษย์ของหลวงปู่แสง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ได้ร่วมบุญกันจัดทำหนังสือเล่มนี้จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ขออานิสงส์ผลบุญในครั้งนี้ ช่วยโปรดส่งผลให้ทุกท่านและผู้ที่อ่านหนังสือเล่มนี้ ขอให้มีความสุขความเจริญทั้งทางโลกและทางธรรม อุดมด้วยมนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติ ทิพยสมบัติ มีกัลยาณมิตรที่ดี มีพ่อแม่ที่ดี มีบุตรหลานที่ดี มีครูบาอาจารย์ที่ดี มีศีลมีธรรม เจริญในเมตตาภาวนา ดวงตาเห็นธรรม และเข้าถึงมรรคผลนิพพานโดยเร็วพลัน ทุกรูปทุกท่านเทอญ

พลตำรวจตรี มนตรี ยิ้มแย้ม
ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดลพบุรี
๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๗

สารบัญ

หน้า

๑. เจดีย์หลวงพ่อแสงเมืองลพบุรี แห่ง วัดมณีชลขัณฑ์ ๗
๒. กำเนิดหลวงปู่แสง องค์อาจารย์ของสมเด็จโต ๑๕
๓. พระครูแห่งวัดโสมนัสราชวรวิหาร ๒๐
๔. หลวงพ่อแสง ที่ได้รับการกล่าวถึงในประวัติของ
สมเด็จพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังสี ๒๒
๕. ประวัติหลวงปู่แสง ที่ปรากฏอยู่ในประวัติหลวงปู่สี
พระอรหันต์ ๗ แผ่นดิน ๓๐
๖. ประวัติของหลวงพ่อแสงในงานศึกษาพระสมเด็จกรุวัดทัพข้าว ๓๓
๗. ประวัติของหลวงพ่อแสงในงานศึกษาพระสมเด็จกรุวัดกุฎีทอง ๓๕
๘. หลวงปู่แสง ในส่วนที่กล่าวขานเนื่องกับพระครูโลกอุดร ๓๗
๙. พระอริยสงฆ์ผู้มีหลวงปู่แสงเป็นองค์อาจารย์ ๔๑
๑๐. บันทึกความจาเกี่ยวกับหลวงปู่แสง ๔๕
๑๑. ปาฏิหาริย์ของหลวงปู่แสง ๕๙
๑๒. ภาพถ่ายหลวงปู่แสง ๘๗
๑๓. วัตถุมงคลหลวงปู่แสง ๘๙
๑๔. วัตถุมงคลพระสมเด็จหลวงปู่แสง ๑๐๓
๑๕. หลวงปู่แสง รุ่น “ผู้การยิ้ม” ๑๐๘
๑๖. คาถาบูชาหลวงปู่แสง ๑๑๖
๑๗. ภาพพระพุทธรูปในเจดีย์หลวงปู่แสง ที่นำมาเก็บรักษาไว้
ณ วัดมณีชลขัณฑ์ ๑๑๗
๑๘. วัดมณีชลขัณฑ์ ในปัจจุบัน ๑๑๙

๑. เจดีย์หลวงพ่อแสงเมืองลพบุรี แห่ง วัดมณีชลขัณฑ์ จังหวัดลพบุรี

พระเจดีย์วัดมณีชลขัณฑ์ หรือ เจดีย์หลวงพ่อแสงเมืองลพบุรี

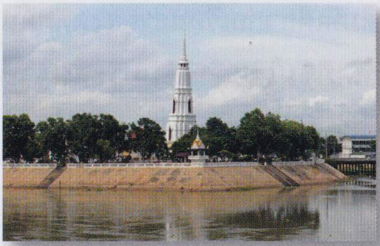

พระเจดีย์ทรงไม้สิบสองเหลี่ยม สีขาว สูงตระหง่านเสียดฟ้าที่ได้เห็น เป็นภาพของพระเจดีย์ที่ตัดกับขอบฟ้า สีฟ้าครามยามหน้าหนาว เกิดเป็นภาพสวยงามยิ่งนัก แต่มุมมองภาพของพระเจดีย์ที่ตัดกับขอบฟ้าหน้าฝนที่มีกลุ่มเมฆทะมึนเต็มท้องฟ้ามีประกายสายฟ้าฟาดผ่านเมฆเป็นระยะ ๆ ดูน่าเกรงขามยิ่งนัก ชาวเมืองลพบุรีเชื่อกันว่าเป็นเพราะภาพที่เห็นเป็นพลังความศรัทธาที่ชาวเมืองลพบุรีได้เห็นกันมาตั้งแต่ยุคต้นกรุงรัตนโกสินทร์ มีประวัติและเกิดเป็นตำนานแห่งการสืบทอดต่อลูกหลานถึงปัจจุบัน พระเจดีย์ทรงเหลี่ยมงามแปลกตาสูงเทียมฟ้าตั้งอยู่ ณ เกาะกลางน้ำในเขตสังฆาวาสของวัดมณีชลขัณฑ์ ผู้คนที่สัญจรไปมาตั้งแต่สมัยโบราณไม่ว่าทางบกหรือทางน้ำจะสามารถมองเห็นได้แต่ไกล ชาวเมืองลพบุรีเรียกขานพระเจดีย์องค์นี้ว่า “เจดีย์หลวงพ่อแสง” ซึ่งนับได้ว่าเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งของจังหวัดลพบุรี

วัดมณีชลขัณฑ์ หรือแต่ก่อนนั้นชาวเมืองลพบุรีเรียกกันแต่เดิมว่า วัดเกาะแก้ว เหตุแห่งการเรียกขาน ก็คือการยึดเอาลักษณะของภูมิประเทศที่มีลักษณะเป็นเกาะกลางท้องทุ่งพรหมาสตร์ อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี และวัดเกาะแก้ว ก็มิได้มีประวัติบันทึกเอาไว้ว่าได้ก่อตั้งมาแต่เมื่อใด สู่ยุคต่อมาทางราชการได้เปลี่ยนเป็นชื่อวัดมณีชลขัณฑ์ ได้รับการยกฐานะเป็นพระอารามหลวงถึงปัจจุบัน วัดมณีชลขัณฑ์รวมถึงเจดีย์หลวงพ่อแสงนี้ได้รับการประกาศขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานโดยกรมศิลปากร เมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม พ.ศ.

๒๔๗๙ เจดีย์นี้มีลักษณะเป็นทรงสี่เหลี่ยมย่อมุมไม้สิบสอง คล้ายคลึงกับพระเจดีย์โบราณศิลปะสมัยเชียงแสน ส่วนของฐานเจดีย์ขนาด ๑๕.๔๐ เมตร ความสูง ๕๐ เมตร ลักษณะของสถาปัตยกรรมเดิมทีเดียวก่อเรือนธาตุสูงลดหลั่นซ้อนกันเป็นชั้นๆ ๓ ชั้น เรือนธาตุแต่ละทิศมีซุ้มโค้งสำหรับประดิษฐานพระพุทธรูปชั้นที่ ๔ ตอนบนเป็นองค์ระฆัง ส่วนยอดทำเป็นแท่นบัลลังก์และปล้องไฉนขึ้นไป

จากงานค้นคว้าของ ผศ.ทัศนีย์ กระต่ายอินทร์ แห่งสถาบันราชภัฏเทพสตรีกล่าวว่า “วัดมณีชลขัณฑ์เป็นวัดเก่าแก่หลายชั่วอายุคนไม่ปรากฏหลักฐานแน่นอนว่าใครเป็นผู้สร้างและสร้างเมื่อใด ทราบแต่เพียงว่าเดิมชื่อวัดเกาะแก้ว และจากหลักฐานเท่าที่ปรากฏในปัจจุบัน สันนิษฐานได้ว่าสร้างมาแต่ครั้งรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (พ.ศ.๒๑๙๙ - ๒๒๓๑) เพราะพบศาสนวัตถุคู่วัดคือ บุษบกธรรมาสน์ฝีมือช่างหลวงมีจารึกอักษรไทยภาษาไทยระบุชัดเจนว่าสร้างเมื่อ พ.ศ.๒๒๒๕ บุษบกธรรมาสน์ถือเป็นศาสนวัตถุที่สร้างขึ้นเพื่อคู่กับวัดและพบที่วัดมณีฯ จึงน่าเชื่อได้ว่ามีวัดนี้ตั้งแต่ก่อน พ.ศ.๒๒๒๕”

ภาพพระเจดีย์หลวงปู่แสงในอดีต
ถ่ายประมาณ ๒๔๖๔

“เจดีย์หลวงพ่อแสงซึ่งเป็นเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสองสูงเด่นเป็นสง่าอยู่ ณ วัดมณีชลขัณฑ์ นี้เป็นที่เคารพบูชาของพุทธศาสนิกชนชาวลพบุรีถือเป็นธรรมเนียมนิยมอย่างหนึ่งที่จะปิดทองสักการะและนำนาคมาสักการะหลวงพ่อแสงที่เจดีย์ก่อนที่จะอุปสมบทเพื่อความเป็นสิริมงคลและเป็นผลบุญแก่ตน”

“เมื่อคราวฉลองกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี จังหวัดลพบุรีและผู้รักในศิลปะโบราณสถานได้ช่วยกันบูรณะบริเวณรอบพระเจดีย์ให้เป็นสวนสาธารณะปลูกไม้ดอกไม้ประดับทำให้บริเวณนั้นร่มรื่นน่าดูยิ่งขึ้นต่อมามีการสร้างวิหารเพื่อประดิษฐานรูปหล่อหลวงพ่อแสงและสมเด็จพุฒาจารย์(โต) พรหมรังสี (๒๕๒๙) คณะกรรมการตลอดจนผู้มีจิตศรัทธาในพระพุทธศาสนาและหลวงพ่อแสงร่วมใจกันบูรณะเจดีย์ครั้งใหญ่เนื่องในวโรกาสที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯเจริญพระชนมายุครบ ๔๘ พรรษา ในพ.ศ.๒๕๔๖ เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลและจรรโลงให้พุทธศาสนสถานแห่งนี้มั่นคงสืบต่อไป”

วัดมณีชลขัณฑ์ ได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ครั้งใหญ่ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่๔) โดยความปรากฏในจดหมายเหตุ พ.ศ.๒๓๙๗ ว่า “หนังสือเจ้าพระยาจักรีมาถึงพระลพบุรีด้วยมีพระบรมราชโองการตรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่าวัดเกาะแก้วเมืองลพบุรีแต่ก่อนเคยเสด็จพระราชดำเนินขึ้นไปนมัสการพระและประทับแรมอยู่บ้างแต่พระอุโบสถกุฎิศาลาการเปรียญและศาลาท้องพรหมาสตร์ชำรุดยับเยินมาช้านานโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาขึ้นใหม่ให้รุ่งเรืองสุกใสจะได้เป็นที่กราบไหว้ที่สักการบูชา” โดยเจ้าพระยายมราช (เฉย ยมาภัย) ได้มาเป็นผู้ดูแลการบูรณะวัดเกาะแก้วในครั้งนั้น เมื่อการบูรณปฏิสังขรณ์แล้วเสร็จลง พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงตั้งให้เป็นพระอารามหลวงชั้นตรีสังกัดคณะธรรมยุต ต่อมาในสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่๕) ได้ทรงพระราชทานนามว่า “วัดมณีชลขัณธ์” (เขียนแบบเก่า)

พระยาอภัยรณฤทธิ์
หรือเจ้าพระยายมราช (เฉย ยมาภัย)
สมัยรัชกาลที่ ๔

พระเจดีย์ที่สูงโดดเด่นอันปรากฏอยู่ในเขตวัดมณีชลขัณฑ์นั้น ชาวเมืองลพบุรีและจังหวัดใกล้เคียงเรียกกันว่า "เจดีย์หลวงพ่อแสง" แม้แต่พระพุทธรูปซึ่งประดิษฐานอยู่ในซุ้มของพระเจดีย์ก็เรียกกันว่า"หลวงพ่อแสง" ด้วยเป็นที่ทราบกันว่าพระเจดีย์และพระพุทธรูปในซุ้มสร้างโดยหลวงพ่อแสง อดีตเจ้าอาวาสของวัดมณีชลขัณฑ์ ปัจจุบันพระพุทธรูปเหล่านั้นได้ถูกเก็บรักษาไว้เป็นอย่างดี และนำพระพุทธรูปองค์จำลอง มาประดิษฐานไว้แทน

ประวัติของพระเจดีย์น่าอัศจรรย์พอกับประวัติของหลวงปู่แสง ชาวลพบุรีเรียกท่านว่า "หลวงพ่อแสง" ส่วนในเอกสารเก่าๆ ที่จะกล่าวต่อไป เรียกท่านว่า "ขรัวแสง" บ้าง "พระอาจารย์แสง" บ้างและผู้เขียนซึ่งเป็นผู้เยาว์อยู่ในยุคปัจจุบันจึงขอเรียกท่านว่าหลวงปู่แสง

เป็นที่เลื่องลือกันว่า หลวงปู่แสงได้สร้างพระเจดีย์องค์นี้แต่ลำพังผู้เดียวเมื่อการก่อสร้างสำเร็จลุล่วงลงแล้วท่านก็หลีกเร้นปลีกวิเวกหายไปจากเมืองลพบุรีอย่างค่อนข้างลึกลับไม่ปรากฏว่าท่านไปจำพรรษาต่อที่ใดหรือมรณภาพลงที่ไหนอย่างไรเมื่อไหร่

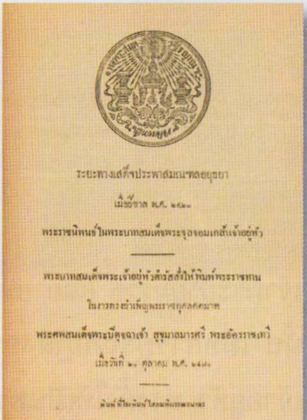
ระยะทางเสด็จประพาสมณฑลอยุธยา

เมื่อปีชวด พ.ศ. [illegible]

พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตรัสสั่งให้พิมพ์พระราชทาน

ในการทรงบำเพ็ญพระราชกุศลศัตมาห

พระศพสมเด็จพระปิตุจฉาเจ้า สุขุมาลมารศรี พระอัครราชเทวี

เมื่อวันที่ [illegible] ตุลาคม พ.ศ. [illegible]

พิมพ์ที่โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

กาลต่อมาเมื่อมีผู้ระลึกถึงพระคุณของหลวงปู่แสงก็ได้จัดสร้างวัตถุมงคลอันเกี่ยวเนื่องกับองค์ท่านไว้เป็นที่พึ่งที่ระลึกโดยมีทั้งสร้างเป็นรูปพระเจดีย์และพระพุทธรูปที่อยู่คู่องค์พระเจดีย์ ณ วัดมณีชลขัณฑ์ แล้วก็มีการจัดสร้างเหรียญและพระผงรูปเหมือนของท่านด้วยพร้อมๆกับความพยายามค้นคว้าและเริ่มต้นบันทึกประวัติของท่านไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

จากหลักฐานทางเอกสารชิ้นสำคัญที่มักได้รับการกล่าวถึงคือจดหมายเหตุในรัชกาลที่ ๕ ซึ่งทรงกล่าวถึง "ขรัวแสง" ไว้โดยตรงปรากฏในพระราช

นิพนธ์เรื่อง "ระยะทางเสด็จประพาสมณฑลอยุธยาเมื่อพ.ศ.๒๔๒๑" ตอนที่ได้เสด็จพระราชดำเนินมาที่วัดมณีชลขัณฑ์

ทรงนิพนธ์ไว้ตอนหนึ่งว่า "ในพระวิหารมีพระกะหลั่ยทองตั้งบนบุษบกองค์หนึ่ง เป็นพระของท่านยมราชสร้างดูภูมิวัดแลการที่ทำงามพอสมควรเป็นอย่างดีอยู่แล้วกับพระเจดีย์สูงอีกองค์หนึ่งอยู่ข้างเกาะสร้างมาช้านานหนักหนาแล้ว ตามเสด็จขึ้นมาแต่ก่อนทีไรก็เห็นก่อค้างอยู่อย่างนั้น ครั้นมาเมื่อปีวอกดูเหมือนแล้วไป พระเจดีย์องค์นี้เขาว่าเป็นของขรัวแสงคนทั้งปวงนับถือว่าเป็นผู้มีวิชาเดินตั้งแต่เมืองลพบุรีเช้าลงไปฉันเพลที่กรุงเทพฯได้ เป็นคนกว้างขวางเจ้านายรู้จักมาก หน้าเข้าพรรษาไปจำพรรษาอยู่วัดอื่นถ้าถึงออกพรรษาแล้วมาปลูกโรงอยู่ริมพระเจดีย์องค์นี้ ก่อเองคนเดียวไม่ยอมให้คนอื่นช่วย ราษฎรที่นับถือพากันช่วยเรี่ยไรส่งอิฐปูนแลพระเจดีย์องค์นี้เจ้าของจะทำแล้วเสร็จตลอดไปหรือจะทิ้งให้ผู้อื่นช่วยเมื่อตายไปแล้วไม่ได้ถามดูของเธอก็สูงดีอยู่

วัดมณีชลขัณฑ์นี้ได้ปรากฏว่ามีพระมหากษัตริย์เสด็จฯ ไปบำเพ็ญพระราชกุศลอย่างต่อเนื่องตามที่มีบันทึกตั้งแต่ครั้งรัชกาลที่ ๔ เช่น "พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเคยเสด็จท้องพรหมาสตร์เล่นสักวาเมื่อวันขึ้นสิบค่ำเดือนสิบสองปีวอกตรงกับ พ.ศ.๒๔๑๕ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเคยเสด็จพระราชทานกฐินสองครั้งคือเมื่อพ.ศ.๒๔๕๘ และพ.ศ.๒๔๖๙ การเสด็จแต่ละครั้งก็จะประทับ ณ พระตำหนักแพกลางท้องพรหมาสตร์ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวก็เคยเสด็จเมื่อตอนลาผนวชก่อนขึ้นเสวยราชย์ หรือมีพระบรมวงศานุวงศ์ได้แก่ เจ้าฟ้ากรมพระยาภานุพันธุ์วงศ์วรเดช และสมเด็จพระบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ ก็เคยเสด็จถวายพระกฐิน ณ วัดนี้เช่นกัน" (จากงานของ ผศ.ทัศนีย์ กระต่ายอินทร์)

ในพระราชนิพนธ์ "ระยะทางเสด็จประพาสมณฑลอยุธยาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๒๑" ของในหลวงรัชกาลที่ ๕ ทำให้ทราบชัดว่าหลวงปู่แสงสร้างพระเจดีย์แห่งนี้มาตั้งแต่ในสมัยรัชกาลที่ ๔ แล้วเพราะเคยตามเสด็จฯมาตั้งแต่เมื่อครั้งยังเป็นเจ้าฟ้ารัชทายาทมาเห็นว่ากำลังมีการก่อสร้างเจดีย์อยู่แล้วต่อมาจึงกล่าวว่า พระเจดีย์นี้สร้างเสร็จปีวอก เทียบได้เท่ากับปีพ.ศ.๒๔๐๕ เพราะพระราชนิพนธ์เมื่อพ.ศ.๒๔๒๑ คือปีขาล ได้ตรัสถึงขรัวแสงว่ามรณภาพแล้วหรือขรัวแสงท่านอาจจะเพียงแต่หลีกเร้นหายไปจากเมืองลพบุรี ดังประวัติของท่านตามความทรงจำของชาวลพบุรีในอดีตที่ปรากฏต่อมาถึงปัจจุบัน

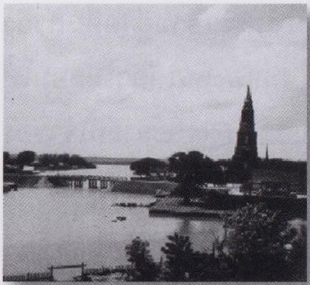

ภาพเจดีย์หลวงพ่อแสง สมัยรัชกาลที่ ๕ เสด็จประพาสเมืองลพบุรี

ในสมัยรัชกาลที่ ๕ คราวเสด็จฯประพาสไปในที่ต่างๆ ได้มีการนำกล้องถ่ายรูปมาใช้บันทึกเหตุการณ์สถานที่ต่างๆ แพร่หลายขึ้น ทำให้มีภาพถ่ายโบราณสถานของแผ่นดินสยามปรากฏในเวลาต่อมา พระเจดีย์หลวงพ่อแสงในยุคนั้นก็มีปรากฏอยู่ด้วย

ด้วยความที่เอกสารการบันทึกประวัติศาสตร์ของชาตินั้น เพิ่งมีการรวบรวมจัดการอย่างเป็นระบบในยุคของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ โดย สมเด็จกรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงสืบสานต่อ โดยทรงริเริ่มและวางรากฐานการดำเนินงานของกิจการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอสมุดแห่งชาติ และพระองค์ท่านก็ทรงอุทิศเวลา ทรงพระนิพนธ์หนังสือ ตำราต่างๆ ด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี อันเป็นมรดกทางปัญญาของชาวโลกมาจนกระทั่งทุกวันนี้ ทำให้ได้รับการเทิดทูนว่า ทรงเป็นพระบิดาแห่งประวัติศาสตร์ไทย

ดังนั้นเอกสารที่เก่าไปกว่าสมัยรัชกาลที่ ๔ ที่ ๕ นั้น จึงสืบหาค้นคว้าได้อย่างลำบากยิ่ง นอกจากจะเป็นพระราชกรณียกิจอันเกี่ยวเนื่องกับพระมหากษัตริย์เท่านั้น จึงจะมีพระราชหัตถเลขาบันทึกไว้ในรูปแบบของจดหมายเหตุและรวบรวมเป็นพงศาวดารของบ้านเมืองในเวลาต่อมา

นี่เป็นอีกเหตุผลที่ประวัติของหลวงปู่แสงไม่เคยมีการบันทึกแบบเรียงลำดับตั้งแต่ต้นจนถึงอวสานกาลมาก่อน ทั้งที่ทราบกันว่าท่านเป็นพระอาจารย์ที่สำคัญองค์หนึ่งของเจ้าประคุณสมเด็จโตผู้ซึ่งถือกำเนิดในสมัยที่เพิ่งตั้งกรุงรัตนโกสินทร์ได้เพียง ๗ ปีเท่านั้น ดังนั้นหลวงปู่แสงองค์อาจารย์จึงต้องถือกำเนิดก่อนหน้านั้นอีก อาจจะเป็น ๑๐ ปี หรือ ๒๐ ปี ซึ่งหมายความว่าหลวงปู่แสงท่านจะถือกำเนิดในยุคกรุงธนบุรี หรือยุคปลายกรุงศรีอยุธยานั่นทีเดียว

แต่ก็ด้วยความที่หลวงปู่แสงเป็นพระอาจารย์ของเจ้าประคุณสมเด็จโต ทำให้ชนรุ่นหลังทราบได้ว่า ท่านจะต้องทรงคุณสูงยิ่งเป็นพระสงฆ์รูปสำคัญองค์หนึ่งในยุคสมัยของท่าน และมีประวัติปรากฏอ้างอิงถึงในเอกสารสำคัญของพระราชวงศ์ ทั้งยังมีการอ้างอิงถึงในเอกสารที่เกี่ยวกับเจ้าประคุณสมเด็จโต จึงทำให้พอจะมีประวัติของหลวงปู่แสงปรากฏเป็นเค้าให้สืบค้นต่อไปได้

สมเด็จกรมพระยาดำรงราชานุภาพ เคยได้ทรงนิพนธ์เกี่ยวกับเรื่องราวของพระเจดีย์วัดมณีชลขัณฑ์ และองค์ผู้สร้างซึ่งท่านเรียกว่า "พระอาจารย์แสง" ความว่า "ที่ท้องทุ่งพรหมาศอยู่ใกล้เมืองมีพระเจดีย์สูงที่วัดมณีชลขัณฑ์ (เดิมชื่อวัดเกาะแก้ว) องค์ ๑ แลเห็นได้แต่ไกลชวนให้สำคัญว่าเป็นของสร้างไว้แต่โบราณแต่แท้จริงเป็นของพระภิกษุองค์ ๑ ชื่อพระอาจารย์แสงเป็นผู้คิดแบบสร้างขึ้นเมื่อรัชกาลที่ ๔ "

นอกจากนี้นามของหลวงปู่แสงยังปรากฏอยู่ในหนังสือประวัติวัดว่า "พระเจดีย์หลวงพ่อแสงอดีตเจ้าอาวาสองค์แรกสร้างไว้เป็นอนุสรณ์ในชีวิตท่านโดยสร้างด้วยบุญบารมีของท่านเองไม่ได้ใช้เงินงบประมาณของวัดเลย"

ข้อความที่กล่าวว่าหลวงพ่อแสงเป็นเจ้าอาวาสองค์แรกของวัดมณีชลขัณฑ์นั้น หมายถึงท่านเป็นเจ้าอาวาสรูปแรกหลังจากเปลี่ยนเป็นคณะธรรมยุต ถ้าดูตามบันทึกประวัติวัดมณีชลขัณฑ์จะปรากฏนามเจ้าอาวาสปกครองวัดมาก่อนหน้านั้น ๓ รูป จนมาถึงปีพ.ศ.๒๔๐๙ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงตั้งวัดเกาะแก้วให้เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี คณะธรรมยุตแล้ว ทรงโปรดให้พระครูมหิทธิเมธาจารย์ (พระครูแสง)จากวัดโสมนัสราชวรวิหาร มาเป็นเจ้าอาวาสวัดเกาะแก้ว จากนั้นในสมัยรัชกาลที่ ๕ จึงพระราชทานนามวัดใหม่เป็น "วัดมณีชลขันธ์" (เขียนแบบเก่า) ในทำเนียบประวัติเจ้าอาวาสวัดมณีชลขัณฑ์ระบุว่า พระครูมหิทธิเมธาจารย์มาจากวัดโสมนัสราชวรวิหารมาเป็นเจ้าอาวาสวัดมณีชลขัณฑ์ ตั้งแต่ปีพ.ศ.๒๔๐๙ - พ.ศ.๒๔๑๘ รวมเวลา ๙ ปี

ซึ่งเป็นช่วงเวลาต่อเนื่องกับที่ท่านดำเนินการสร้างพระเจดีย์ ณ วัดมณีชลขัณฑ์นั่นเอง

คำสอนของหลวงปู่แสง

"สัญญาย่อมเป็นสัญญา ผู้ใดให้สัญญาแล้วทำตาม ผู้นั้นย่อมได้รับตามสัญญาไว้ ทำสัญญาไว้แต่ไม่ทำตามสัญญา ก็ย่อมไม่ได้รับสิ่งที่สัญญาไว้เช่นกัน"

๒.กำเนิดหลวงปู่แสงองค์อาจารย์ของสมเด็จโต

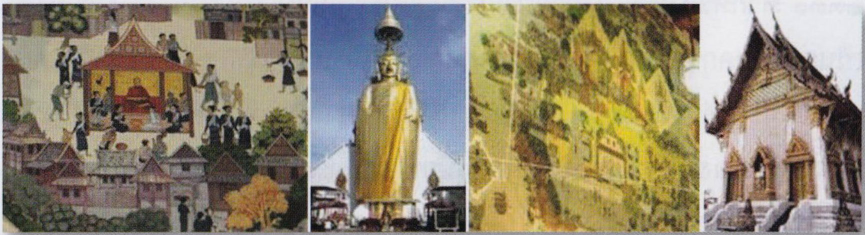

คำว่า "เจ้าขรัวแสง" ที่ปรากฏในหนังสือเล่มนี้ เป็นการเอ่ยนามของหลวงปู่แสงแห่งวัดมณีชลขัณฑ์นี้ที่ได้มาจากข้อความตามภาพประวัติของเจ้าประคุณสมเด็จโตในพระอุโบสถวัดอินทรวิหารกรุงเทพฯที่ท่านได้ให้ช่างเขียนประวัติของท่านไว้ในรูปแบบจิตรกรรมฝาผนังซึ่งต่อมาได้รับการถ่ายทอดออกมาเป็นหนังสือแต่ในปัจจุบันภาพและข้อความเหล่านั้นมิได้คงอยู่ดังเดิมอีกแล้วจากการบูรณปฏิสังขรณ์พระอุโบสถ

เจ้าประคุณสมเด็จฯ ท่านได้ให้นายช่างเขียนตัวอักษรไว้ใต้ภาพเจ้าคุณอาจารย์หลายๆ องค์ของท่านซึ่งคำว่า "เจ้าคุณขรัว" และ "เจ้าขรัว" นั้นเป็นคำซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเคารพยกย่องอย่างสูงและก็แฝงไว้ด้วยเอกลักษณ์ประจำองค์ของเจ้าประคุณสมเด็จฯด้วยเพราะในยุคนั้นในหลวงรัชกาลที่ ๔ และชาวพระนครต่างก็รู้จักเจ้าประคุณสมเด็จฯในนาม "ขรัวโต"

นอกจากนี้ยังปรากฏหลักฐานในจดหมายเหตุของรัชกาลที่ ๕ ซึ่งเอ่ยนามของหลวงปู่แสงว่า "ขรัวแสง" เช่นเดียวกันดังจะได้แสดงเรื่องราวของหลวงปู่แสงแห่งวัดมณีชลขัณฑ์ไว้เป็นลำดับในหนังสือเล่มนี้

ย้อนกลับมาที่เรื่องกำเนิดของหลวงปู่แสงจะเห็นได้ว่ามีผู้กล่าวถึงหลวงปู่แสงว่าท่านอาจจะถือกำเนิดขึ้นตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีหลายท่านหากพิจารณาตามในข้อที่ว่าท่านเป็นองค์อาจารย์ของเจ้าประคุณ

สมเด็จโตซึ่งถือกำเนิดหลังตั้งกรุงรัตนโกสินทร์ได้ ๗ ปี คือท่านเกิดเมื่อปี พ.ศ. ๒๓๓๑ หากหลวงพ่อแสงอายุมากกว่าเจ้าประคุณสมเด็จโตสัก ๑๐ ปีท่านก็จะเป็นคนในยุคกรุงธนบุรี และถ้าหากท่านอายุมากกว่าเจ้าประคุณสมเด็จโตสัก ๒๐ ปีขึ้นไป ท่านก็จะอยู่ในยุคของกรุงศรีอยุธยาได้พอดี คือท่านจะเกิดในราว พ.ศ.๒๓๐๑ ลงไปโดยกรุงศรีอยุธยาเมื่อพ.ศ.๒๓๐๑ - พ.ศ.๒๓๑๐ เป็นรัชสมัยของพระเจ้าเอกทัศก่อนหน้านั้นในพ.ศ.๒๓๐๑ ปรากฏว่าขุนหลวงหาวัดหรือพระเจ้าอุทุมพรครองแผ่นดินในช่วงสั้นๆเป็นเวลา ๒ เดือน โดยสละราชสมบัติให้พระเจ้าเอกทัศแล้วทรงไปผนวช ณ วัดประดู่โรงธรรม(วัดประดู่ทรงธรรม อยุธยา) และกาลก่อนหน้านั้นเป็นรัชสมัยของสมเด็จพระเจ้าบรมโกษ

จึงขอแทรกพระประวัติของสมเด็จพระสังฆราช(สุก) ไว้ในที่นี้พอสังเขปเพราะท่านประสูติในรัชสมัยของสมเด็จพระเจ้าบรมโกษแห่งกรุงศรีอยุธยาและได้รับการกล่าวอ้างอิงถึงว่าหลวงปู่แสงอาจจะอยู่รุ่นราวคราวเดียวกันกับสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๔ ท่านนี้

พระประวัติเบื้องต้นของสมเด็จพระสังฆราช (สุก) จากนิตยสารธรรมจักษุ

“สมเด็จพระสังฆราช(สุก) ทรงเป็นสมเด็จพระสังฆราชพระองค์ที่ ๔ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ทรงเป็นพระมหาเถระที่ทรงพระเกียรติคุณเป็นที่เลื่องลือพระองค์หนึ่ง ในยุครัตนโกสินทร์ ทรงพระคุณพิเศษในด้านวิปัสสนาธุระจนมีพระฉายานามอันเป็นที่รู้กันทั่วไปในหมู่ประชาชนว่า พระสังฆราชไก่เถื่อน เพราะทรงสามารถแผ่พรหมวิหารธรรมให้ไก่ป่าเชื่องเป็นไก่บ้านได้

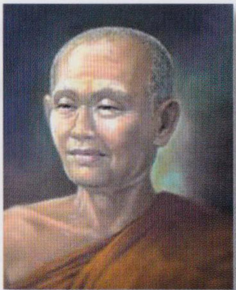

สมเด็จพระสังฆราช(สุก) ประสูติเมื่อวันศุกร์ ขึ้น ๑๐ ค่ำ (๑) เดือนยี่ ปีฉลู จุลศักราช ๑๐๙๕ (พ.ศ. ๒๒๗๖) ในรัชกาลสมเด็จพระเจ้าบรมโกษ

ครั้น พ.ศ.๒๓๒๕ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงปราบดาภิเษกเสด็จเถลิง

ถวัลยราชสมบัติ เป็นปฐมรัชกาลแห่งพระบรมราชจักรีวงศ์กรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อได้ทรงจัดการข้างฝ่ายอาณาจักรเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ก็ได้ทรงพระราชดำริจัดการข้างฝ่ายพุทธจักรเพื่อทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาซึ่งเสื่อมโทรมเศร้าหมอง เพราะการจลาจลวุ่นวายในบ้านเมือง จึงได้ทรงโปรดเกล้าฯแต่งตั้งพระราชาคณะในตำแหน่งต่างๆ ตามโบราณราชประเพณี และได้ทรงแสวงหาพระเถระผู้ทรงคุณพิเศษจากที่ต่างๆ มาตั้งไว้ในตำแหน่งที่สมควร เพื่อช่วยรับภาระธุระทางพระพุทธศาสนาสืบไปและก็ในคราวนี้เองที่ได้ทรงโปรดให้นิมนต์พระอาจารย์วัดท่าหอยคลองตะเคียนแขวงกรุงเก่ามาอยู่วัดพลับให้เป็นพระญาณสังวรเถรพระอาจารย์วัดท่าหอยดังกล่าวนี้ก็คือ สมเด็จพระสังฆราช (สุก) นั่นเอง

สมเด็จพระสังฆราช (สุก) ทรงเป็นที่ทรงเคารพนับถือเป็นอันมากของพระบรมราชวงศ์มาแต่ครั้งรัชกาลที่ ๑ และรัชกาลที่ ๒ ปรากฏนามพระญาณสังวรเถรเป็นพระกรรมวาจาจารย์แทบทุกพระองค์นับแต่คราวทรงผนวชพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยแต่ครั้งยังทรงเป็นสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้ากรมหลวงอิสรสุนทรเป็นต้นมา

ถึงรัชกาลที่ ๔ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดฯ ให้สร้างพระเจดีย์ขึ้น ๒ องค์ เป็นคู่กันอยู่ที่ลานหน้าวัดราชสิทธาราม (อันเป็นที่สถิตของสมเด็จพระญาณสังวร) องค์หนึ่งขนานนามว่า "พระศิราศนเจดีย์" ทรงอุทิศในพระนามของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว อีกองค์หนึ่งมีนามว่า "พระศิรจุมภฏเจดีย์" เป็นพระบรมราชูทิศในพระนามของพระองค์เอง ยังปรากฏอยู่ตรัสว่าเพราะได้เคยเป็นศิษย์สมเด็จพระญาณสังวรมาด้วยกันทั้ง ๒ พระองค์

เกี่ยวกับราชประเพณีนิยมทรงศึกษาวิปัสสนาธุระของเจ้านายในพระบรมราชวงศ์ที่ทรงผนวชนั้น สมเด็จกรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงมีพระอธิบายไว้ว่า

"อนุโลมตามราชประเพณีครั้งกรุงเก่า ดังเช่น สมเด็จพระเจ้าอุทุมพรทรงผนวชแล้วเสด็จไปประทับอยู่ ณ วัดประดู่นั้น เป็นตัวอย่างด้วยเป็นวัดอรัญวาสี อยู่ที่สงัดนอกพระนคร เพราะการศึกษาธุระในพระศาสนา มีเป็น ๒ ฝ่าย ฝ่ายคันถธุระต้องเล่าเรียนพระปริยัติธรรม โดยมคธภาษาอันต้องใช้เวลาช้านานหลายปี ไม่ใช่วิสัยผู้ที่บวชอยู่ชั่วพรรษาเดียวจะเรียนให้ตลอดได้ แต่วิปัสสนาธุระอีกฝ่ายหนึ่งนั้น เป็นการฝึกหัดใจในทางสมถภาวนา อาจเรียนได้ในเวลาไม่ช้านักและถือกันอีกอย่างหนึ่งว่า ถ้าชำนิชำนาญในทางสมถภาวนาแล้ว อาจจะนำคุณวิเศษอันนั้นมาใช้ในการปลุกเสกเพื่อประโยชน์อย่างอื่นตลอดจนในวิชาพิชัยสงครามได้ในภายหลังด้วยเหตุนี้ เจ้านายที่ทรงผนวชมาแต่ก่อนจึงมักเสด็จไปประทับอยู่ ณ วัดอรัญวาสีเพื่อทรงศึกษาภาวนาวิธี."

สมเด็จพระสังฆราช(สุก) ทรงเป็นสมเด็จพระสังฆราชพระองค์ที่ ๔ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อทรงได้รับสถาปนาเป็นสมเด็จพระสังฆราชนั้น พระชนมายุได้ ๘๘ พรรษาแล้ว ทรงเป็นสมเด็จพระสังฆราชอยู่ ๑ ปีกับ ๑๐ เดือน ก็สิ้นพระชนม์เมื่อวันพฤหัสบดีเดือน ๑๐ ขึ้น ๑๓ ค่ำปีมะเมีย พ.ศ. ๒๓๖๕ มีพระชนมายุได้ ๘๙ โดยปี"

เมื่อกลับมาพิจารณาถึงระยะกาลที่คาดว่าหลวงพ่อแสงจะถือกำเนิดว่าอยู่ในราวพุทธศักราชเท่าไหร่ หากดูในข้อที่ว่าท่านอาจจะอยู่ร่วมยุคกับสมเด็จพระสังฆราชสุกไก่เถื่อนนั้น ท่านจะต้องมีอายุยืนกว่าร้อยปีไปมากเพราะมีหลักฐานว่าท่านอยู่มาจนถึงอย่างน้อยในปีพ.ศ.๒๔๑๘ ตามประวัติวัดมณีชลขัณฑ์ดังกล่าวมาแล้ว ซึ่งหากจำลองดูว่าท่านอายุมากกว่าเจ้าประคุณสมเด็จโตสัก ๒๐ ปี ท่านจะถือกำเนิดเมื่อราว พ.ศ.๒๓๐๑ และเมื่อมาถึงพ.ศ.๒๔๑๘

ตอนอยู่วัดมณีชลขัณฑ์ ท่านก็จะมีอายุถึง ๑๑๗ ปีแล้ว ซึ่งก็ไม่ใช่ว่าจะมากเกินไปเพราะปรากฏว่ามีพระสงฆ์อย่างหลวงปู่สีก็มีอายุยืนถึง ๑๒๘ ปี นอกจากนี้ยังมีพระคุณเจ้าในยุคปัจจุบันอย่างหลวงปู่ลมัยที่เชื่อกันว่าท่านมีอายุถึง ๑๘๐ ปีแล้ว อาจเป็นเพราะประวัติของท่านมีความเกี่ยวข้องกับพระอริยสงฆ์ผู้อยู่เหนือโลก หรือที่เรียกกันว่าพระครูโลกอุดร ซึ่งก็น่าอัศจรรย์ว่ามีผู้ที่กล่าวถึงหลวงปู่แสงวัดมณีชลขัณฑ์ว่าเกี่ยวข้องกับพระอรหันต์ผู้อยู่เหนือโลกดังนี้เช่นกัน โดยพระสงฆ์นักประพันธ์ผู้มีนามปากกาว่า พ.ธรรมรังษี ได้รจนาไว้ในหนังสือ "พระครูเทพโลกอุดร"

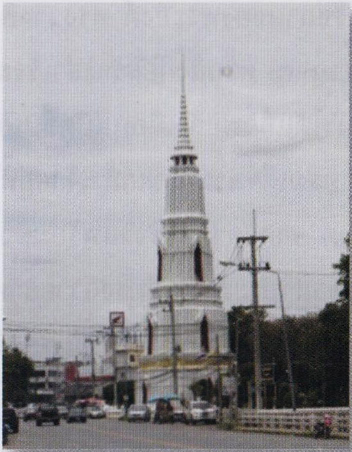

คำสอนของหลวงปู่แสง

"ความฉลาดของพระคือบวชมาแล้วปฏิบัติ
ความโง่เขลาของพระคือบวชมาแล้วไม่ปฏิบัติ
ความฉลาดของฆราวาสคือรักษาศีล
ความโง่เขลาของฆราวาสคือไม่รักษาศีล"

๓. พระครูแสงแห่งวัดโสมนัสราชวรวิหาร

ตามที่เกริ่นไว้จากเอกสารประวัติวัดมณีชลขัณฑ์ ว่าหลวงปู่แสงหรือพระครูมหิทธิเมธาจารย์ ท่านมาจากวัดโสมนัสราชวรวิหาร และมาเป็นเจ้าอาวาสที่วัดมณีชลขัณฑ์ในช่วงปีพ.ศ.๒๔๐๙ - พ.ศ.๒๔๑๘ ซึ่งเป็นช่วงเวลาหลังจากที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ทรงสร้างวัดโสมนัสฯ ขึ้นได้เพียงราว ๑๐ ปีเท่านั้น

จากประวัติวัดโสมนัสราชวรวิหารกล่าวว่า “พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ทรงสร้างขึ้นพระราชอุทิศสมเด็จพระนางเจ้าโสมนัสวัฒนาวดีในต้นรัชกาลของพระองค์ ทรงวางศิลาฤกษ์พระอุโบสถเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ.๒๓๙๖ ครั้นสิ่งก่อสร้างสำเร็จลงบ้างพอเป็นที่อาศัยจำพรรษาของภิกษุสามเณรได้แล้วพอถึงเดือนแปดขึ้นเก้าค่ำวันพฤหัสบดี พ.ศ. ๒๓๙๙ เวลาเช้าพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงอาราธนาพระอริยมุนี(พุทธสิริเถระทับ) จากวัดราชาธิวาสพร้อมด้วยพระสงฆ์ราว ๔๐ รูป โดยขบวนแห่ทางเรือเสด็จมาประทับที่กุฏีทรงถวายอาหารบิณฑบาตและสมณบริขารแก่พระอริยมุนีและพระฐานานุกรมเปรียญอันดับทั้งปวงแล้วเสร็จกลับ จึงนับว่าท่านเจ้าคุณทับเป็นเจ้าอาวาสรูปแรกของวัดโสมนัสฯ ท่านได้ถึงแก่มรณภาพด้วยโรคชราวันที่ ๔ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๔๓๔ โดยทรงสมณศักดิ์ที่สมเด็จพระพนรัตน์รวมเวลาครองวัดของท่านเป็นเวลา ๓๕ ปี (พ.ศ.๒๓๙๙ - พ.ศ.๒๔๓๔)”

ดังนั้นจากพ.ศ.๒๓๙๙ ที่รัชกาลที่ ๔ นิมนต์พระสงฆ์มาจำพรรษา ณ วัดโสมนัสฯ มาถึงพ.ศ.๒๔๐๙ ที่โปรดเกล้าฯ ให้พระครูมหิทธิเมธาจารย์จากวัดโสมนัสฯ ไปเป็นเจ้าอาวาสวัดมณีชลขัณฑ์นั้นเป็นระยะเวลาเพียง ๑๐ ปี จึงเป็นไปได้ว่าพระครูมหิทธิเมธาจารย์ หรือหลวงพ่อแสงท่านคงจะอยู่ในคณะพระสงฆ์ ๔๐ รูป ที่รัชกาลที่ ๔ ทรงนิมนต์มาจากวัดราชาธิวาสนี่เอง หากแม้น

เป็นพระสงฆ์จากที่อื่นใดมาอยู่วัดโสมนัสฯ ในภายหลังคงจะไม่ได้รับความไว้วางพระราชหฤทัยโปรดเกล้าฯ ให้ไปปกครองวัดมณีชลขัณฑ์ลพบุรีเป็นแน่ พร้อมกันนั้นยังตั้งให้วัดเกาะแก้ว หรือวัดมณีชลขัณฑ์ เป็นพระอารามหลวงคณะธรรมยุตด้วยพระครูมหิทธิเมธาจารย์ จะต้องเป็นพระอาจารย์รูปสำคัญของพระราชสำนักองค์หนึ่ง

ดังความที่ในหลวงรัชกาลที่ ๕ ทรงพระราชนิพนธ์ยกย่องไว้ว่า "ขรัวแสงท่านนี้เจ้านายในวังรู้จักดี"

ในหนังสือ"ความทรงจำ" ของสมเด็จกรมพระยาดำรงราชานุภาพตรัสว่า "...เมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยและพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงผนวชในรัชกาลที่ ๑ ก็ทรงศึกษาวิปัสสนาธุระ เพราะฉะนั้นเมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงผนวช พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย จึงโปรดให้ทำตามเยี่ยงอย่างครั้นพระองค์ทรงผนวชทรงรับอุปสมบทที่วัดพระศรีรัตนศาสดารามแล้วเสด็จไปประทับ ณ ตำหนักในวัดมหาธาตุ ทำอุปัชฌายวัตร ๓ วัน แล้วเสด็จไปจำพรรษาทรงศึกษาวิปัสสนาธุระ ณ วัดสมอรายซึ่งพระราชทานนามว่า "วัดราชาธิวาส" เมื่อรัชกาลที่ ๔"

ในบันทึกของมหาอำมาตย์ตรีพระยาทิพโกษา (พ.ศ.๒๔๗๓) เรียกวัดสมอรายว่า "ถมอราย" ดังความตอนหนึ่งว่า"จุลศักราช๑๑๘๖ ปีวอก ฉศก วันพุธ เดือน ๘ ขึ้น ๑๒ ค่ำ ทูลกระหม่อมองค์ใหญ่ทรงผนวชเป็นพระภิกษุ เสด็จขึ้นไปประทับวัดถมอราย (เปลี่ยนเป็นวัดราชาธิวาส) ภายหลังเสด็จกลับมาประทับ ณ ตำหนักเดิมวัดมหาธาตุ พระมหาโตก็ได้เป็นผู้บอกธรรมวินัยและพระปริยัติธรรมอีกเป็นเหตุให้ทรงคุ้นเคยกันมากขึ้นเพราะมีอัธยาศัยตรงกัน"

๔.หลวงพ่อแสงที่ได้รับการกล่าวถึงในประวัติของสมเด็จพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังสี

คงไม่มีใครจะไม่รู้จักสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังสี ยิ่งในแวดวงของนักสะสมวัตถุมงคลจะต้องรู้จักพระสมเด็จของท่านพระสมเด็จจัดเข้าในเบญจภาคีหรือสุดยอดของพระเครื่องวัตถุมงคล ๑ ใน ๕ ของประเทศไทย มีมูลค่านับล้านบาท นอกจากนี้ปฏิปทาจริยวัตรอันเปี่ยมไปด้วยปัญญาและอารมณ์ขันของท่านก็ทำให้พุทธศาสนิกชนเคารพนับถือว่าท่านเป็นอมตะเถราจารย์รูปหนึ่งของเมืองไทย

๔.๑ ประวัติจากภาพจิตรกรรมฝาผนังในโบสถ์วัดอินทรวิหาร บ้านบางขุนพรหม

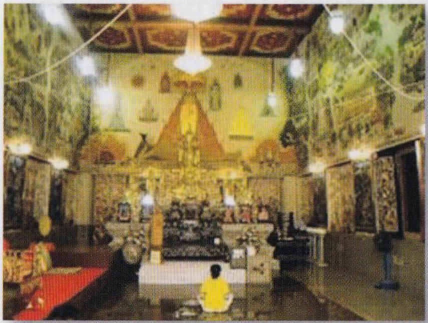

จากประวัติของสมเด็จพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังสี ได้มีการรจนาไว้โดยหลายท่านหลายสำนวนและมีบางถ้อยความที่ยังไม่สอดคล้องต้องกันบ้างสำนวนที่เก่าที่สุดเป็นบันทึกของมหาอำมาตย์ตรีพระยาทิพโกษา (สอน โลหะนันทน์) รวบรวมโดย ม.ล.พระมหาสว่าง เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา เมื่อปีพ.ศ.๒๔๗๓ ได้กล่าวถึงประวัติของเจ้าประคุณสมเด็จฯโดยค้นคว้าเรียบเรียงจากภาพจิตรกรรมฝาผนังในโบสถ์วัดอินทรวิหารบ้านบางขุนพรหมดังที่เกริ่นไว้ในตอนต้นในที่นี้จะขอนำมาลงบางส่วนเพื่อแสดงให้เห็นความเป็นมาในการบันทึกประวัติของเจ้าประคุณสมเด็จฯตั้งแต่ยุคเริ่มแรก

"คำปรารภและอนุมานสันนิษฐานว่าประวัติเรื่องความเป็นไปของสมเด็จพระพุฒาจารย์(โต) ครั้งในรัชกาลที่ ๔ กรุงเทพฯนั้นมีความเป็นมาประการใด เพราะเจ้าพระคุณองค์นี้เป็นที่ฤๅชาปรากฏเกียรติศักดิ์เกียรติคุณเกียรติยศขจรขจายไปหลายทิศหลายแคว มหาชนพากันสรรเสริญออกเซ็งแซ่กึกก้องสาธุการบางคนก็บ่นร่ำรำพันประสานขานประกาศกรุ่นกล่าวถึงบุญคุณสมบัติจริยสมบัติของท่านเป็นนิตยกาลนานมาทุกทิวาราตรีมิรู้มีความจืดจาง

อนึ่งพระพุทธรูปของท่านที่สร้างไว้ในวัดเกตุไชโย ใหญ่ก็ใหญ่ โตก็โต วัดหน้าตักกว้างถึงแปดวาเศษนิ้ว เป็นพระก่อที่สูงลิ่วเป็นพระนั่งที่ศักดิ์สิทธิ์ดูรุ่งเรืองกระเดื่องฤทธิ์มหิศรเดชานุภาพ พระองค์นี้เป็นที่ทราบทั่วกันตลอดประเทศแล้วว่า เป็นพระที่มีคุณพิเศษสามารถอาจจะดลบันดาลดับระงับทุกข์ภัยไข้ป่วยช่วยป้องกันอันตรายได้ จึงดลอกดลใจให้ประชาชนคนเป็นอันมาก หากมาอภิวันทนาการสักการบูชาพลีกรรมบรรณาการเส้นสรวงบวงบล บางคนมาเผดียงเสี่ยงสัตย์อธิษฐานก็อาจสำเร็จสมปณิธานที่มุ่งมาดปรารถนาจึงเป็นเหตุให้มีสวะนะเจตนาแก่มหาชนจำนวนมากกว่าร้อยคนคิดใคร่รู้ประวัติของสมเด็จพระพุฒาจารย์(โต) วัดระฆังโฆษิตาราม บ้างก็คืบเที่ยวสืบถามความเป็นไปแต่หลังๆ แต่คราครั้งดั้งเดิมเริ่มแรกต้นสกุลวงศ์เทือกเถาเหล่ากอพงษ์พันธุ์พวกพ้องพื้นภูมิฐานบ้านช่องข้องแขวแควจังหวัดเป็นบัญญัติของสมเด็จนั้นเป็นประการใด

นานมาแล้วจะถามใครๆ ไม่ได้ความหามีใครตอบตรงคำถามให้ถ่องแท้ จึงได้พากันตรงแร่เข้ามาหานายพร้อม สุดดีพงศ์ อ้อนวอนให้รีบลงมากรุงเทพฯ ให้ช่วยเข้าสู่เสพย์สมาคมถามเงื่อนเค้าเจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์(โต) จึงนายพร้อม สุดดีพงศ์ ตลาดไชโยเมืองอ่างทอง จึงได้รีบล่องลงมาสู่หาท่านพระมหาสว่าง วัดสระเกษ นมัสการแล้วยกเหตุขึ้นไต่ถามตามเนื้อความที่ชนหมู่มากอยากจะรู้จะดูจะฟังเรื่องราวแต่คราวครั้งต้นเดิมวงษ์

สกุลของสมเด็จพระพุฒาจารย์(โต) นั้นเป็นฉันใดขอพระคุณได้สำแดงให้แจ้งด้วย

ที่นั้นพระมหาสว่างฟังนายพร้อมเผดียงถามจึงพากันข้ามฟากไปวัดระฆัง ขึ้นยังกุฏิเจ้าคุณพระธรรมถาวร(ช่วง) อันเป็นผู้เฒ่าสูงอายุ ๘๘ ปี ในบัดนี้ยังมีองค์อยู่ทั้งเป็นผู้ใกล้ชิดทั้งเป็นศิษย์ทันรู้เห็นทั้งเคยเป็นพระครูถานาของสมเด็จพระพุฒาจารย์(โต) วัดระฆัง เคยอยู่ตั้งแต่เล็กๆ เมื่อเป็นเด็กเป็นชั้นเหลน

นายพร้อมจึงประเคนสักการะถวายเจ้าคุณพระธรรมถาวรแล้วจึงได้ไถ่ถามตามเนื้อความที่ประสงค์

ฝ่ายเจ้าคุณพระธรรมถาวรท่านจึงได้อนุสรณ์คำนึงนึกไปถึงเรื่องความแต่หนหลัง ท่านได้นั่งเล่าให้ฟังหลายสิบเรื่อง ล้วนแต่เป็นเรื่องที่น่าควรคิดพิศวงมากลงท้ายท่านบอกว่า อันญาติวงศ์พงษ์พันธุ์ภูมิฐานบ้านเดิมนั้นเจ้าของท่านได้ให้ช่างเขียนเขียนไว้ที่ผนังโบสถ์วัดอินทรวิหารบ้านบางขุนพรหมพระนคร ล้วนแต่เป็นเค้าเงื่อนตามที่สมเด็จเจ้าโตได้ผ่านพบทั้งนั้นท่านเจ้าของบอกใบ้สำคัญด้วยกิริยาของรูปภาพของจงไปทราบเอาที่โบสถ์วัดอินทรวิหารนั้นเถิด

ครั้นม.ล.พระมหาสว่าง เสนีวงศ์ฯ กับนายพร้อม สุดดีพงศ์ ฟังพระธรรมถาวรบอกเล่าและแนะนำจำจดมาทุกประการแล้วจึงนมัสการลาเจ้าคุณพระธรรมถาวรกลับข้ามฟากจากวัดระฆัง

รุ่งขึ้นวันที่ ๑๖ กรกฎาคม พ.ศ.๒๔๗๓ จึงขึ้นไปหาท่านพระครูสังฆรักษ์ เจ้าอธิการวัดอินทรวิหาร บางขุนพรหม แล้วขออนุญาตดูภาพเรื่องราวของสมเด็จพระพุฒาจารย์(โต) ตามคำแนะนำของเจ้าคุณพระธรรมถาวรวัดระฆังบอกให้ดูทุกประการ”

จากที่มีการบันทึกภาพประวัติของเจ้าประคุณสมเด็จฯไว้ในคราวนี้นี่เองทำให้นักค้นคว้าในยุคหลังได้วินิจฉัยเพิ่มเติมเขียนเป็นประวัติเจ้าประคุณสมเด็จฯ ในมุมมองของแต่ละท่านโดยท่านหนึ่งคือ คุณฉันทิชัย ได้วิเคราะห์ภาพตอนหนึ่งซึ่งเกี่ยวข้องกับหลวงปู่แสงไว้ว่า

"...อีกตอนหนึ่งเป็นภาพบ้านปลัดนุด ตัวปลัดนุดนั่งอยู่บนเรือนกับคนอีกหลายคนตอนข้างล่างมีภาพบ้านอยู่ริมตลิ่งมีพระภิกษุนั่งอยู่บนเรือนกับคนอีกหลายคนตอนข้างล่างมีภาพบ้านอยู่ริมตลิ่งมีพระภิกษุนั่งอยู่หลายองค์มีผู้หญิงนั่งอยู่ ๒ คน ทางข้างซ้ายและนั่งอยู่หน้าพระอีกคนหนึ่ง มีเรือจอดอยู่หน้าบ้าน มีหนังสือเขียนอยู่ข้างล่างว่า เจ้าคุณขรัว ๑ เจ้าคุณชินวร

ภาพนี้เข้าใจว่าเป็นภูมิภาคของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาพตอนแรกแสดงความโอ่โถงของพระเกษม เช่น ขุนนางในสมัยนั้นดังปรากฏมาแล้วแต่ตอนต้น...

ภาพตอนต่อมาแสดงว่า เจ้าพระยานิกรบดินทร์เป็นคนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาพคนขนของคงมีความหมายถึงการเตรียมทำบุญตอนต่อมาแสดงว่า มีการทำบุญที่บ้านปลัดนุดโดยนิมนต์เจ้าขรัว ๑ และเจ้าขรัวชินวร ทำพิธีและฉันที่บ้าน

สำหรับเจ้าขรัว ๑ เข้าใจว่าเป็นเจ้าคุณญาณสังวรเถร(สังฆราชสุกไก่เถื่อน) อย่าลืมว่าเจ้าพระคุณสมเด็จฯ เป็นชาวอยุธยา และสังฆราชไก่เถื่อนก็เป็นคนชาวอยุธยา **ส่วนเจ้าขรัวชินวรนั้นขอเดาว่าอาจเป็นขรัวแสงพระอาจารย์ด้านมายาศาสตร์องค์สำคัญอีกองค์หนึ่งของเจ้าพระคุณสมเด็จฯ คู่กับสังฆราชไก่เถื่อน**เพราะท่านชอบมาทำบุญบำเพ็ญกรณีย์ที่จังหวัดอยุธยาเป็นนิจ ท่านขรัวทั้ง ๒ นี้มีอายุอยู่ในสมัยเดียวกัน และต่างเป็นพระอาจารย์ทางวิปัสสนาและมายาศาสตร์อย่างสำคัญของเจ้าพระคุณสมเด็จฯ ด้วยกันและเป็นที่เชื่อกันว่า

เจ้าพระคุณสมเด็จฯ มาศึกษาวิชาลี้ลับทางกฤตยาคมแห่งมายาศาสตร์ที่จังหวัดอยุธยาและต่อมาได้ศึกษากับสังฆราช (สุก ไก่เถื่อน) อาจารย์เดิมที่วัดพลับอีก"

๔.๒. จากงานเขียนของ ตรียัมปวาย

ในประวัติเจ้าประคุณสมเด็จโต สำนวนของตรียัมปวายกล่าวเกี่ยวกับหลวงปู่แสงไว้ว่า "โดยเฉพาะในรัชกาลที่ ๒ การศึกษาวิปัสสนาธุระเจริญรุ่งเรืองด้วยว่า พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงทำนุบำรุงวิทยาประเภทนี้ โดยโปรดให้อาราธนาพระภิกษุที่ทรงคุณวุฒิในทางวิปัสสนาธุระทั้งในกรุงและหัวเมืองปักษ์ใต้ฝ่ายเหนือมารับพระราชทานบาตรไตรจีวรกลดและบริขารอันควรแก่สมณะฝ่ายอรัญวาสี แล้วทรงแต่งตั้งเป็นพระอาจารย์บอกพระกัมมัฏฐานแก่พระสงฆ์สามเณรและคฤหัสถ์(ความพิสดารปรากฏอยู่ในจดหมายเหตุรัชกาลที่ ๒ ปีมะเส็ง ตรีศกจุลศักราช ๑๑๘๓ (พ.ศ. ๒๓๖๔ เลขที่ ๗)

การศึกษาวิปัสสนาธุระและมายาศาสตร์ของเจ้าพระคุณสมเด็จฯนั้น สันนิษฐานว่า ท่านจะได้เล่าเรียนในหลายสำนักด้วยในสมัยนั้น (โดยเฉพาะในรัชกาลที่ ๒) การศึกษาวิปัสสนาธุระเจริญแพร่หลายนักมีครูอาจารย์ผู้ทรงเกียรติคุณอยู่มากดังกล่าวแล้วแต่ที่ทราบเป็นแน่นอนนั้นว่าในชั้นเดิมท่านได้เล่าเรียนในสำนักเจ้าคุณอรัญญิก(แก้ว) วัดอินทรวิหาร และในสำนักเจ้าคุณบวรวิริยะเถระ(อยู่) วัดสังเวชวิศยารามและดูเหมือนจะได้เล่าเรียนจนมีความรู้เชี่ยวชาญแต่เมื่อยังเป็นสามเณรด้วยปรากฏว่า เมื่อเป็นสามเณรนั้นครั้งหนึ่งท่านได้เอาปูนเต้าเล็กๆ ไปถวายเจ้าคุณบวรฯ ๑ เต้า กับถวายพระในวัดนั้นองค์ละ ๑ เต้า เวลานั้นไม่มีใครสนใจมีพระองค์หนึ่งเก็บปูนนั้นไว้แล้วปั้นเป็นลูก

กลมๆ สัก ๓-๔ ลูกภายหลังกลายเป็นลูกอมศักดิ์สิทธิ์เลื่องลือกันขึ้นดังนี้ **ต่อมาในภายหลังได้เข้าศึกษามายาศาสตร์ต่อที่สำนักพระอาจารย์แสงจังหวัดลพบุรีอีกองค์หนึ่ง"**

๔.๓. ประวัติจากพระครูกัลยาณานุกูล (พระมหาเฮง อิฏฐาจาโร)

ข้อมูลจากหนังสือ "สมุดสมเด็จ" พ.ศ.๒๕๕๑ อนุสรณ์ ๒๐๐ ปีแห่งชาตกาลสมเด็จพุฒาจารย์(โต) พรหมรังสี วัดระฆังโฆสิตาราม โดยพระครูกัลยาณานุกูล (พระมหาเฮง อิฏฐาจาโร) หน้า๑๘๒ บันทึกไว้ว่า เจ้าประคุณสมเด็จฯ ท่านเรียนวิชาย่นระยะทางมาจากหลวงปู่แสง

"คราวหนึ่งมีผู้นิมนต์เจ้าประคุณสมเด็จฯ ไปในงานพิธีมงคลโกนจุกที่จังหวัดอ่างทอง ท่านได้เริ่มออกเดินทางก่อนกำหนดเวลาเพียง ๓ ชั่วโมง มีคนสงสัยกันว่าท่านจะไปทันเวลากำหนดได้อย่างไรถึงกับได้สอบถามไปยังเจ้าภาพในภายหลังต่อมาก็ได้รับคำตอบว่าท่านไปทันเวลาตามที่กำหนดในฎีกาไม่คลาดเคลื่อน ว่าวิชานี้ท่านได้ศึกษามาจากพระอาจารย์แสงที่จังหวัดลพบุรี"

การที่ปรากฏจากหลักฐานหลายแหล่งที่มาว่าหลวงปู่แสง และเจ้าประคุณสมเด็จโต ท่านพบกันที่อยุธยาบ้าง ลพบุรีบ้าง หรือที่ดงพญาไฟ ณ เขาใหญ่ เมืองโคราชนั้น เป็นเพราะท่านต่างก็เป็นพระนักปฏิบัติผู้ชอบธุดงค์ปลีกวิเวกไปตามป่าเขาอันสงบสงัดอีกทั้งเขตแดนของลพบุรี สระบุรี อยุธยา และโคราชนั้นก็ต่อเนื่องกัน

มีข้อมูลที่น่าสนใจอีกว่าเจ้าประคุณสมเด็จฯ เดินทางไปจังหวัดลพบุรีทุก ๆ ปี ในหน้านมัสการพระพุทธบาทเช่นในบันทึกของเจ้าพระยาทิพโกษากล่าวว่า

“ช่างเขียน เขียนประวัติของท่านขึ้นที่ผ่านมาแล้วแต่ต้นจนจบ ตลอดจนท่านนมัสการพระพุทธบาทตั้งแต่เป็นพระมหาโต มาจนเป็นพระพุฒาจารย์(โต) ก็ยังขึ้นพระพุทธบาทตามฤดูเสมอ เมื่อครั้งทูลกระหม่อมพระ คือ สมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวยังทรงผนวชอยู่วัดถมอราย(ราชาธิวาส) ยังทรงซักถามพระมหาโตว่า ท่านเชื่อว่าพระบาทลพบุรีเป็นของแท้หรือ พระมหาโตทูลว่าเป็นเจดีย์ที่น่าประหลาดเป็นที่ไม่ขาดสักการะ”

“บางทีขึ้นพระบาทหายเข้าไปในเมืองลับแลไม่กลับ คนลือว่าสมเด็จถึงมรณภาพแล้วก็มีทางราชการเอาโกศขึ้นไป ท่านก็ออกมาจากเมืองลับแล พนักงานคุมโกศต้องเอาโกศเปล่ากลับมาหลายคราว”

พระพุทธบาทลพบุรีที่กล่าวถึงในยุคนั้นน่าจะหมายถึงพระพุทธบาทที่เขาวงพระจันทร์ ตำบลห้วยโป่ง อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี ซึ่งมีประเพณีงานไหว้พระบาทประจำปีในเดือนกุมภาพันธ์ มีบันไดขึ้นไปสู่ยอดเขาทั้งหมด ๓,๗๙๙ ขั้นเป็นภูเขาที่สูงที่สุดในจังหวัดลพบุรี มีตำนานผูกไปถึงเรื่องท้าว “กกขนาก” ในเรื่องรามเกียรติ์คือยักษ์ชื่อท้าวกกขนากถูกพระรามแผลงศรแล้วพระรามก็สาปให้ศรปักอกเอาไว้ แล้วนางนงประจันทร์ลูกสาวยักษ์ก็เหาะมาตามหาพ่อมา แต่นางนงประจันทร์ช่วยพ่อยักษ์ไม่สำเร็จจึงตรอมใจตาย ฝ่ายยักษ์กกขนากก็ตายตามไปด้วยจึงเรียกเขาลูกนี้ว่าเขานงประจันต์ หรือนางพระจันทร์ ต่อมาเมื่อปีพ.ศ.๒๔๙๖ หลวงพ่อโอภาสีได้ขึ้นมาบนเขานี้และเห็นว่าบริเวณเขาทั้ง ๔ ด้านเป็นรูปเขาโค้งมองทางไหนก็เห็นเป็นวงโอบล้อมอยู่จึงขนานนามว่า “เขาวงพระจันทร์” นอกจากนี้ผู้เขียนเคยอ่านหนังสือของวัดท่าซุง กล่าวถึงว่า หลวงปู่ปานวัดบางนมโคก็ถือเป็นประเพณีที่ก่อนจะพาลูกศิษย์ออกเดินทางธุดงค์ปฏิบัติธรรมนั้น จะต้องมา

กราบพระพุทธบาท ที่เขาวงพระจันทร์ก่อน ในสายหลวงปู่มั่นก็เคยได้ยินในทำนองนี้เช่นเดียวกัน

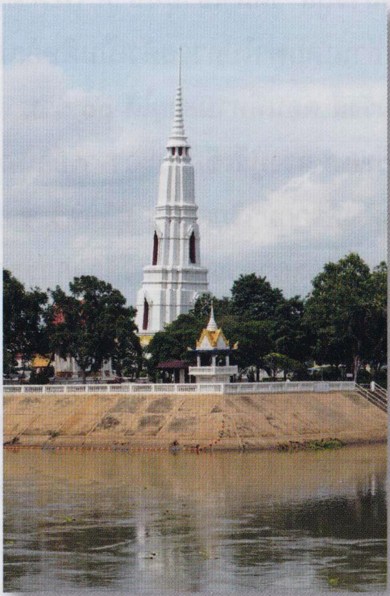

คำสอนของหลวงปู่แสง

“จำไว้ความมีเมตตานั้นดี แต่การเอาใจคนนั้นมันเหนื่อยมาก จงรู้จักความพอดี ถ้าเราเอาใจเขามากไปก็จบลงด้วยการเอาใจไม่สิ้นสุด จงจำให้ดีคนเรานั้น เราทำดีมากมายไม่มีใครพูดถึง แต่ถ้าเราทำผิดเพียงครั้งเดียวมันจะพูดไม่หยุด นี้เป็นเรื่องคน ท่านอย่าไปสนใจเลย”

๕. ประวัติหลวงปู่แสง ที่ปรากฏอยู่ในประวัติหลวงปู่สีพระอรหันต์ ๗ แผ่นดิน

จากประวัติหลวงปู่สี วัดถ้ำเขาบุนนาค (พ.ศ.๒๓๙๓ - ๒๕๒๐) ทราบว่า พระอาจารย์ของท่านเคยพาไปถวายตัวเป็นศิษย์และบวชเณรกับสมเด็จพุฒาจารย์(โต) พรหมรังสี ตอนที่ท่านอายุได้ ๑๑ ขวบ

"พระอาจารย์ของหลวงปู่สี ชื่อพระอาจารย์อินทร์ พาศิษย์รักเด็กชายสี (หลวงปู่สี) รอนแรมธุดงค์จากป่าลึกดงดิบ สุรินทร์ จวบจนบรรลุถึงเมืองเขตสยามอันเป็นจุดหมายที่พระอาจารย์อินทร์ต้องการธุดงค์มาเยี่ยมสหธรรมมิกของท่าน

ที่วัดระฆังนั้นพระอาจารย์อินทร์ ท่านมีความสนิทสนมกับขรัวโต (ครั้งเป็นพระธรรมกิตติ) **ตั้งแต่เมื่อคราวที่ขรัวโตท่านไปศึกษาวิปัสสนาธุระกับพระอาจารย์แสงวัดชลมณีขัณฑ์ที่ลพบุรี ในยุคพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ ๒)** ในสมัยรัชกาลที่ ๒ พระองค์ส่งเสริมวิปัสสนาแต่สำนักที่มีชื่อเสียงที่สุดในยุคนั้นก็คือ สำนักของอาจารย์แสงลพบุรี พระอาจารย์แสงเป็นพระที่เชี่ยวชาญทางพระกรรมฐานมาก

พระอาจารย์แสง หรือขรัวแสงนั้นท่านเป็นพระอาจารย์ที่เก่งมากองค์หนึ่งในปลายสมัยกรุงศรีอยุธยา มีชื่อเสียงโด่งดังในสมัยรัชกาลที่ ๒ – ๓ โดยเฉพาะสมัยรัชกาลที่ ๒ พระพุทธเลิศหล้านภาลัย ท่านส่งเสริมวิปัสสนาธุระมากพระองค์ได้ฟื้นฟูทำนุบำรุงวิทยาการวิปัสสนาธุระโดยโปรดให้อาราธนาพระภิกษุผู้ทรงคุณวุฒิในทางวิปัสสนา

ทั้งในกรุงและทุกหัวเมืองทั้งเหนือใต้อีสาน มารับพระราชทานบริขารอันควรแก่สมณะฝ่ายอรัญวาสีแล้วทรงแต่งตั้งเป็นพระอาจารย์บอกกรรมฐาน

ครั้นในรัชกาลที่ ๓ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้รับสั่งให้นิมนต์เจ้าประคุณสมเด็จฯ เข้าเฝ้าเพื่อรับพระราชทานแต่งตั้งให้เป็นพระราชาคณะ แต่ท่านเจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้ทรงทูลขอตัวไม่รับพระราชทานสมณศักดิ์ และได้ออกเดินทางไปธุดงค์ในจังหวัดต่างๆไปจนถึงเมืองเขมร ซึ่งขณะนั้นเขมรยังเป็นเมืองขึ้นของไทยอยู่เพื่อหนีการแต่งตั้งในครั้งนี้ ขรัวโตท่านจึงมีความสนิทสนมกับพระอาจารย์อินทร์ซึ่งเป็นพระอาจารย์ของเด็กชายลี (หลวงปู่สี)"

ในประวัติหลวงปู่สีอีกสำนวนหนึ่งได้กล่าวถึงพระอาจารย์และสหธรรมมิกของหลวงปู่ จะขอบันทึกไว้ในที่นี้ด้วยเพื่อแสดงถึงเกี่ยวเนื่องของครูบาอาจารย์และวิทยาการต่างๆในสมัยนั้น

"พระอาจารย์ของหลวงปู่สี ฉนฺทสิริ

๑. พระอาจารย์อินทร์พระธุดงค์จังหวัดสุรินทร์ (พ.ศ.๒๔๐๒)

๒. สมเด็จพระพุฒาจารย์(โต) พรหมรังสี วัดระฆัง(พ.ศ.๒๔๐๓-๒๔๑๑)

๓. พระครูธรรมขันธ์สุนทรพระอุปัชฌาย์ (พ.ศ.๒๔๓๑) วัดบ้านเส้า อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

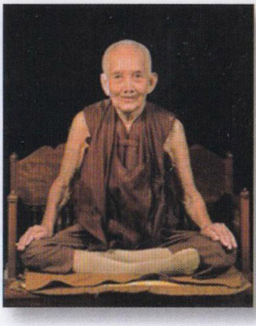

๔. พระเทพโลกอุดร(ตอนธุดงค์อยู่ในป่า) (จากคำบอกเล่าของหลวงปู่เย็น ทานรโต วัดสระเปรียญ ชัยนาท พระสหธรรมมิกของหลวงปู่บุดดา ถาวโร หลวงปู่กอง วัดสระมณฑล สหายธรรมของปู่โทน หลำแพร อายุ ๑๐๐ ปี ปู่โทนเป็นสายหลวงปู่พระครูเทพโลกอุดรเป็นอาจารย์คน

หนึ่งของอาจารย์สมบูรณ์ซึ่งเป็นผู้แนะนำอาจารย์สมบูรณ์สำนักสงฆ์เขาถ้ำบุญนาคให้ไปนิมนต์หลวงปู่สี ฉนฺทสิริให้มาช่วยสร้างสำนักสงฆ์เขาถ้ำให้เป็นวัดในปีพ.ศ.๒๕๑๒)

พระสหธรรมมิกของหลวงปู่ที่ปรากฏชัดเจนก็มีหลวงพ่อกลั่นวัดพระญาติจังหวัดอยุธยา, หลวงปู่ศุขวัดปากคลองมะขามเฒ่าจังหวัดชัยนาท , หลวงพ่อปานวัดคลองด่าน(บางเหี้ย) จังหวัดสมุทรปราการ”

ข้อความจากประวัติของหลวงปู่สีทำให้ได้เค้าความเพิ่มเติมว่าในสมัยรัชกาลที่ ๒ หลวงพ่อแสงท่านก็มีชื่อเสียงปรากฏในฐานะที่เป็นพระอาจารย์ที่เชี่ยวชาญด้านวิปัสสนาซึ่งในสำนวนเก่าๆใช้คำว่าท่านเก่งในด้านมายาศาสตร์ด้วยดังนั้นท่านจะต้องเป็นพระคณาจารย์ที่รัชกาลที่ ๒ ทรงนิมนต์ให้เข้ามาในพระนครหลวงแต่งตั้งเป็นพระอาจารย์บอกกรรมฐาน ดังปรากฏตามหลักฐานที่กล่าวมาแล้วว่าในสมัยรัชกาลที่ ๔ ปรากฏนามของท่านว่า”พระครูมหิทธิเมธาจารย์” ซึ่งหมายถึงว่าท่านจะต้องเป็นบรมครูที่เชี่ยวชาญด้านวิปัสสนาอันเป็นบาทของมหิทธิฤทธิ์ด้วย

ดังในประวัติของเจ้าประคุณสมเด็จโตที่กล่าวถึงความเกี่ยวเนื่องของวิปัสสนากับมายาศาสตร์ไว้ว่า“ถือกันอีกอย่างหนึ่งว่าถ้าเรียนวิปัสสนาธุระชำนาญแล้วอาจจะทรงวิเศษในทางวิทยาคมเป็นประโยชน์อย่างอื่นตลอดจนวิชาพิชัยสงคราม”

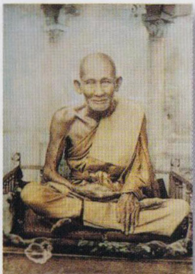

๖. ประวัติของหลวงพ่อแสงในงานศึกษาพระสมเด็จกรุวัดทัพข้าว

จากเว็บ “ความรู้เกี่ยวกับพระพิมพ์เนื้อผงพุทธคุณกรุวัดทัพข้าว” จังหวัดสุโขทัย ได้กล่าวถึงข้อมูลที่น่าสนใจเกี่ยวกับหลวงพ่อแสง ดังนี้

“พระพิมพ์เนื้อผงพุทธคุณกรุวัดทัพข้าว เป็นพระที่มีอายุการสร้างเก่าแก่โดยสร้างมาก่อนพระสมเด็จวัดระฆัง ของสมเด็จพุฒาจารย์(โต) พรหมรังสี จากการได้รับความรู้จากนักนิยมพระเครื่องเนื้อผงอาวุโสเกี่ยวกับเรื่องราวของพระผงกรุวัดทัพข้าวซึ่งท่านได้กล่าวว่า พระกรุนี้มีสองยุคด้วยกัน

ยุคแรกสร้างสมัยสุโขทัยเป็นพระผงพุทธคุณเนื้อขาวสะอาดและแกร่งเป็นหินมีพิมพ์ทรงต่างๆ เช่นพิมพ์ประธานพรพิมพ์ร่วงนั่งพิมพ์ลีลาเป็นต้น

ยุคที่สองสร้างสมัยรัชกาลที่ ๓ ผู้สร้างคือขรัวตาแสง วัดมณีชลขัณฑ์ จังหวัดลพบุรี ซึ่งเป็นพระอาจารย์เอกทางกรรมฐานของสมเด็จโต ซึ่งสมเด็จโต ท่านได้พบขณะที่เดินธุดงค์ผ่านจังหวัดอยุธยา ในช่วงที่ท่านปลีกวิเวกจาริกในป่าตลอดระยะเวลา ๑๕ ปี ที่รัชกาลที่ ๓ ทรงครองราชย์อยู่ ซึ่งท่านอาจารย์แสงมีความเมตตาต่อสมเด็จโต ได้สอนวิชาย่นระยะทางและคาถาอาคมภูตพรายไสยเวทย์ให้สมเด็จโตอย่างเต็มที่ ตลอดจนได้ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมและกระบวนการสร้างพระเนื้อผงพุทธคุณตามตำรับโบราณจากแผ่นจารึกที่ได้มาจากการแตกกรุของเจดีย์โบราณในจังหวัดสุโขทัยให้กับสมเด็จโตด้วย ทำให้เป็นพื้นฐานสำคัญของการสร้างพระสมเด็จของท่านเองในระยะต่อมา

สำหรับการสร้างพระพิมพ์ของท่านอาจารย์แสงนั้น ท่านได้สร้างพระเนื้อผงพุทธคุณตามตำรับโบราณของพระเครื่องเมืองสุโขทัยในสมัยรัชกาลที่ ๓ ท่านได้สร้างพระพิมพ์ต่างๆ ไว้มากมายหลายพิมพ์ทรง โดยได้นำไปบรรจุกรุไว้ในจังหวัดสุโขทัยและจังหวัดอยุธยา พระพิมพ์ที่สร้างได้แก่พระพิมพ์

สมเด็จก้างปลาที่หายากที่สุดพระพิมพ์ที่ล้อพระพิมพ์ต่างๆ ในจังหวัดลพบุรี เช่นพิมพ์ทรงนารายณ์ทรงปืน พิมพ์พระสามตรีกาย เป็นต้น พระพิมพ์ที่ล้อพระพิมพ์โบราณต่างๆ ในจังหวัดอยุธยา เช่น พระพิมพ์หลวงพ่อโต พระขุนแผนไข่ผ่า พระพิมพ์ขุนแผนห้าเหลี่ยม เป็นต้น

การจัดสร้างพระสมเด็จก้างปลาในยุคต่อๆ มา ที่มีปรากฏคือที่สร้างโดย หลวงปู่ภู หลวงปู่โต๊ะ พระครูสังฆ์ แต่ที่ถือว่านิยมที่สุดว่ากันว่าถ้าคิดอยากจะได้ **พระสมเด็จก้างปลาต้องขรัวตาแสงสร้างบรรจุกรุที่วัดทัพข้าว จังหวัดสุโขทัย มีอายุการสร้างก่อนการสร้างพระสมเด็จ”**

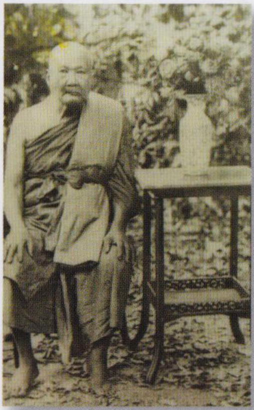

เชื่อกันว่าหลวงปู่ภู วัดอินทรวิหาร ซึ่งเป็นศิษย์เอกคู่บารมีของเจ้าประคุณสมเด็จโตนั้น ได้รับการถ่ายทอดวิชาของหลวงพ่อแสงมาด้วยโดยหลักฐานปรากฏจากการที่ท่านสร้างสมเด็จก้างปลาไว้เช่นเดียวกันนี่เอง

นอกจากนี้ยังมีข้อมูลจากวัดระฆังที่กล่าวถึงการทำผงพระของเจ้าประคุณสมเด็จโต ว่า “ผงวิเศษ ๕ ประการ คือ ผงอิทธิเจ ผงปถมัง ผงมหาราชผงพุทธคุณ และผงตรีนิสิงเห ผงทั้งห้านี้เรียนยากนักหนาหลวงปู่หิน วัดระฆังกล่าวว่า พระครูธรรมราช(เที่ยง) วัดระฆัง มีชีวิตอยู่ทันและเป็นศิษย์อายุมากกว่าพระธรรมถาวรและสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ม.ร.ว.เจริญ) เล่าว่า เจ้าพระคุณสมเด็จได้เล่าเรียนการทำผงวิเศษ ๕ ประการนี้ กับพระอาจารย์แสงวัดมณีชลขัณฑ์ เรียนกันที่จังหวัดอยุธยา สมัยรัชกาลที่ ๓ เจ้าพระคุณฯ ก็เคยหนีมาอยู่กับพระอาจารย์แสงที่อยุธยา”

๗. ประวัติของหลวงพ่อแสงในงานศึกษาพระสมเด็จกรุวัดกุฎีทอง

ในหนังสือประวัติวัดกุฎีทอง ตำบลท่าวาสุกรี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ก็มีข้อมูลที่กล่าวถึงหลวงปู่แสงไว้คล้ายกันคือ ในเรื่องที่ท่านเป็นต้นตำนานผู้สอนให้เจ้าประคุณสมเด็จฯ ทำผงพุทธคุณและสร้างพระโดยกล่าวว่า วัดนี้เป็นวัดเก่าโบราณ ครั้งสมัยเมืองละโว้ ได้รกร้างว่างเปล่าไปตามกาลบ้าง ตามเหตุการณ์ยามเกิดสงครามบ้าง และได้มีการบูรณปฏิสังขรณ์ใหม่ในหลายยุค จนในสมัยของสมเด็จพุฒาจารย์โต ท่านก็ได้มาบูรณปฏิสังขรณ์และยังได้สร้างพระบรรจุกรุไว้อีกด้วย รู้จักกันในนามพระกรุวัดกุฎีทอง ซึ่งพันโทสวัสดิ์ บุศราคำ ได้วิเคราะห์เรื่องพิมพ์ทรงของพระโดยผนวกเรื่องราวของเจ้าประคุณสมเด็จและหลวงปู่แสงไว้ดังนี้

"การเรียนทำผงวิเศษ ๕ ประการ สมเด็จโต ได้เรียนตั้งแต่ยังเป็นเณรจากสำนักท่านอาจารย์แสง ที่จังหวัดอยุธยา เข้าใจว่าเป็นวัดกุฎีทอง การเรียนมายาศาสตร์เรื่องผงวิเศษนี้จะเรียนจากสำนักนี้แห่งเดียว หรือที่อื่นด้วยไม่ทราบในรัชกาลที่ ๓ สมเด็จโตได้อุบายหนีการแต่งตั้งสมณศักดิ์(ออกธุดงค์) มาพักอยู่ที่อยุธยากับอาจารย์แสงอีก และได้สร้างหลวงพ่อโตขึ้นที่อยุธยา เรียกว่าหลวงพ่อโตอยุธยา(มีลักษณะคล้ายหลวงพ่อโตวัดระฆังฯมาก) ทำให้พิจารณาได้ว่าสมเด็จโตเป็นพระเกจิอาจารย์ที่สร้างพระเครื่องมาก่อนได้รับสมณศักดิ์(เป็นเจ้าคุณธรรมกิติ พ.ศ.๒๓๙๕ อายุ ๖๕ ปี)

เจ้าคุณพระธรรมถาวร(ช่วง จันทโชติ) อุปสมบทเมื่อพ.ศ.๒๔๐๗ โดยมีสมเด็จโตเป็นพระอุปัชฌาย์ เมื่อท่านบวชได้ ๒ พรรษาเจ้าพระคุณสมเด็จฯ ได้เริ่มสร้างพระพิมพ์สมเด็จ พ.ศ.๒๔๐๙

ทั้งหมดนี้เป็นคำบอกเล่าของท่านเจ้าคุณธรรมถาวร ได้สนทนากับพระอุดมพันธาภิรมย์(เจ๊ก) เมื่อพ.ศ.๒๔๗๕

พระที่อยู่ในกรุวัดกุฎีทอง จึงมีประมาณเอาได้ว่า คงจะสร้างเมื่อคราวหนีการแต่งตั้งสมณศักดิ์มาอยู่อยุธยา(ในรัชกาลที่ ๓) ร่วมกับพระอาจารย์แสงอาจารย์ดั้งเดิม จึงมีลายแบบพิมพ์(ก่อนพ.ศ.๒๓๙๕) และแบบพิมพ์สมเด็จนั้นคงจะเป็นแบบแรกที่คิดขึ้นจึงมีพิมพ์เดียวและพิมพ์นี้ไม่งดงามเท่าพิมพ์อื่นที่ปรับปรุงแก้ไขให้สวยงามขึ้น ความจริงแล้วพระพิมพ์สมเด็จของวัดกุฎีทองเป็นพิมพ์ทรงเส้นด้ายโดยแท้ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ที่ไม่ได้ดัดแปลง

พระอื่นๆ ในกรุบางองค์ที่เป็นศิลปะขอมเข้าใจว่าเป็นของอาจารย์แสงเอามาจากลพบุรี

พระสมเด็จพิมพ์ทรงเส้นด้ายพิมพ์ทรงนี้มีเส้นต่างๆ เหมือนเส้นด้าย เช่น พระพาหาพระเพลาฐานชุ้มตลอดจนองค์พระตื้นและรางเลือนไม่สู้จะงดงามฐานชั้นบนเรียวบางมากบางองค์โค้งขึ้นมารับกับพระเพลาฐานชั้นกลางเป็นเส้นเล็กเรียวบางไม่ปรากฏเป็นฐานสิงห์ฐานล่างมีความหนาเช่นเดียวกับพิมพ์ทรงใหญ่เส้นกรอบมีความบอบบางกว่าพิมพ์อื่นๆ

ข้อความซึ่งมีเหตุการณ์ต่างๆ ปรากฏอยู่ข้างบนนี้ กระผมได้คัดลอกมาจากหนังสือประวัติสมเด็จโตบางแห่งบางตอนแล้วมาสรุปรวมเป็นข้อพิจารณาได้ว่าพระในกรุทั้งหมดเป็นพระที่อาจารย์แสงและสมเด็จโตสร้างเพราะมีพระพิมพ์สมเด็จรวมอยู่ด้วย และวัดกุฎีทองคงเป็นวัดของพระอาจารย์แสงจึงมีการบรรจุพระลงกรุที่นั่นเพื่อเป็นอนุสรณ์ และเป็นการบรรจุก่อนได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นสมเด็จพุฒาจารย์ ถ้าบรรจุเมื่อได้รับสมณศักดิ์แล้วจะต้องมีพระพิมพ์สมเด็จหลายพิมพ์

คำสอนของหลวงปู่แสง

“อย่าใส่ใจกับเรื่องติฉินนินทา เมื่อมีคนสรรเสริญก็ต้องมีคนนินทา จงคิดเสียว่ามันไม่มีอะไรเลย มันไม่เจ็บเท่ากับเขามีดมากรีดตัวเราหรอก”

๘. หลวงปู่แสงในส่วนที่กล่าวขานเนื่องกับพระครูโลกอุดร

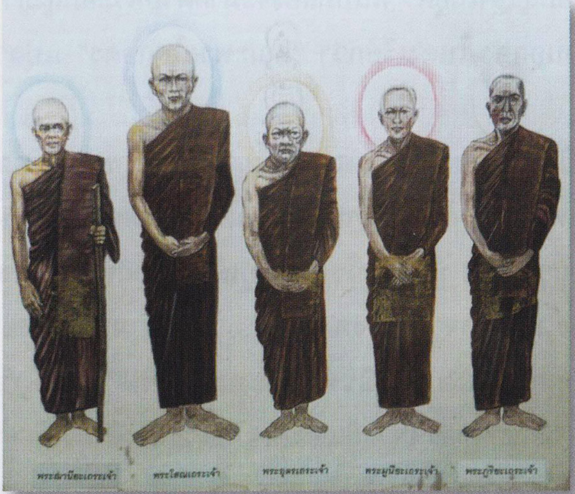

เรื่องเกี่ยวกับหลวงปู่ใหญ่ หรือพระครูเทพโลกอุดร โดยพระศิวพล วชิโร (พ.ธรรมรังสี)

"หลวงปู่ใหญ่ หรือพระครูเทพผู้วิเศษนี้ ตรงกับคติความเชื่อของชนชาวจีนโบราณที่นับถือกันว่ายังมีพระอรหันต์ผู้ทรงคุณวิเศษดำรงขันธ์อยู่มาแต่ครั้งพุทธกาลจำนวนมาก โดยชื่อคณะสิบแปดอรหันต์ สถิตอยู่ ณ อมรโคยานทวีปพร้อมด้วยพระอรหันต์ที่เป็นศิษย์จำนวนถึง ๖๐,๐๐๐ รูป บางครั้งก็ไปพำนักอยู่ที่เขาคันธมาทน์ ณ ป่าหิมพานต์...

คาถาที่ถ่ายทอดมีมากมายหลายบทแต่ที่นิยมกันมากก็คือ "บทมงกุฎพระพุทธเจ้า" หรือหากใครอยากพบท่านก็สวดบท "ยอดพระกัณฑ์ไตรปิฎก" บ่อยๆ แล้วอธิษฐานเอา หรือจะสวดบทพระอาการวัตตาสูตรก็ดี มีอานุภาพและอานิสงส์สูงมาก เวลาสวดถ้าสมาธิดีๆจะเห็นรังสีทองคำสว่างจ้าพุ่งลงมาจากเบื้องบนเป็นกระแสบารมีของพระรัตนตรัย และของเบื้องบนตั้งแต่พระนิพพาน และพรหมโลกชั้นสุทธาวาส ทั้งห้าลงมาคลุมทั่วบริเวณที่เราสวดอยู่..

พระในสายของหลวงปู่ฯ จะเป็นพระอภิญญาล้วนๆ เนื่องจากท่านเป็นผู้นำสายอภิญญาในยุค “พันปีที่สองจะมากด้วยพระอภิญญา” นั่นเองศิษย์ของท่านมีทั้งนอกดง-ในดงเรียกว่า “คณะพระโลกอุดร” แปลว่า”พระเหนือโลก”

ถ้าเป็นพระนอกดงจะแสดงฤทธิ์มากไม่ได้ เพราะจะทำให้คนติดฤทธิ์ และศิษย์ของหลวงปู่ฯ ก็มีอยู่หลายระดับ แต่ถ้าเป็นพระในดงของหลวงปู่ฯ จะมีอภิญญาสูงมาก เช่น ปู่อิเกสาโร(หลวงปู่เดินหน) แห่งเทือกเขาตะนาวศรี , หลวงพ่อโพรงโพธิ์ (อาจารย์ของหลวงปู่ศุข วัดมะขามเฒ่า), หลวงพ่อเงิน วัดบางคลาน , หลวงปู่แสง วัดมณีชลขัณฑ์, หลวงปู่เชย วัดราษฎร์บำรุง”

นอกจากนามของหลวงปู่แสงแล้ว พ.ธรรมรังสี ยังได้กล่าวมาถึงหลวงพ่อในยุคปัจจุบันที่เชื่อว่าเป็นศิษย์ของพระครูโลกอุดร เพราะท่านมีความรู้พิเศษต่างๆ เป็นที่ประจักษ์ เช่น หลวงพ่อฤๅษีลิงดำ วัดท่าซุง หรือหลวงพ่อจรัล วัดอัมพวัน ก็เช่นเดียวกัน

ทั้งนี้ยังเป็นที่ทราบกันว่า ในสายของหลวงพ่อจรัลนั้นนิยมสวดคาถายอดพระกัณฑ์ไตรปิฎก และพิมพ์แจกจ่ายเป็นธรรมทานกันมากมาย ซึ่งเรื่องความนิยมนี้มีมาตั้งแต่ครั้งเจ้าประคุณสมเด็จโตแล้ว

ในประวัติของพระคาถายอดพระกัณฑ์ไตรปิฎกที่นิยมพิมพ์คู่กับพระคาถาชินบัญชรหน้าปกเป็นรูปเจ้าประคุณสมเด็จโต บันทึกไว้ว่า

“ต้นฉบับเดิมเปิดกรุได้ที่เมืองสวรรคโลก(จ.สุโขทัย) เป็นอักษรขอมจารึกไว้ในใบลานจึงแปลเป็นอักษรไทย(พระภิกษุแสง) หลวงธรรมาธิกรณ์ได้มาแต่พระแท่นศิลาอาสน์มณฑลพิษณุโลก”

ข้อความที่กล่าวถึงพระภิกษุแสงกับหลวงธรรมาธิกรณ์นั้นบางเล่มก็สลับที่กันบางเล่มก็ใส่วงเล็บให้เข้าใจไปว่าหลวงธรรมาธิกรณ์ คือพระภิกษุแสง และบางเล่มก็ไม่ได้บ่งบอกนามของผู้แปลไว้เลย

ข้อที่น่าสังเกตคือ หลวงธรรมาธิกรณ์ เป็นตำแหน่งทางการปกครองแผ่นดิน คือกรมวังไม่ใช่สมณศักดิ์ของพระสงฆ์ อีกทั้งการค้นพบจารึกคาถาชินบัญชรของสมเด็จโต และถอดความมาท่องสืบต่อกันจนเป็นที่นิยมแพร่หลายในขณะนี้ก็อยู่ในระยะเวลาเดียวกันกับที่ท่านสนิทสนมใกล้ชิดกันกับหลวงพ่อแสงเป็นอย่างยิ่ง จากงานศึกษาพระสมเด็จกรุวัดทัพข้าวยังบอกไว้ว่าหลวงปู่แสงท่านมีความสามารถอ่านและแปลจารึกโบราณได้เป็นอย่างดี คือความตอนที่ว่า "ท่านได้ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมและกระบวนการสร้างพระเนื้อผงพุทธคุณตามตำรับโบราณจากแผ่นจารึกที่ได้มาจากการแตกกรุของเจดีย์โบราณในจังหวัดสุโขทัยให้กับสมเด็จโตด้วย

จึงน่าเชื่อว่าพระภิกษุแสง ผู้แปลจารึกยอดพระกัณฑ์ไตรปิฎกนี้เป็นองค์เดียวกันกับเจ้าขรัวแสงองค์อาจารย์ของขรัวโตนั่นเอง

ขอแทรกประวัติของพระคาถาชินบัญชรไว้พร้อมกันเพื่อประกอบการค้นคว้าเพิ่มเติมต่อไป

"ในคราวที่สมเด็จพระพุฒาจารย์(โต) พรหมรังสี เดินทางไปกำแพงเพชร ท่านได้ไปที่วัดเก่าแห่งหนึ่งชื่อ วัดเสด็จ มีเจดีย์โบราณบรรจุพระบรมธาตุอยู่บนฝั่งแม่น้ำปิง ได้พบคัมภีร์โบราณผูกหนึ่งเป็นภาษาสิงหลเก็บอยู่ในเจดีย์ ท่านจึงนำมาเก็บไว้ที่กุฏิแดง วัดระฆังโฆษิตาราม ในเวลาต่อมาท่านได้นำคัมภีร์นั้นออกมาศึกษาและแปลได้ความว่า ปัญจระสูตรอัญเชิญพระบารมีพระพุทธเจ้าและพระอรหันต์มาปกป้องคุ้มครองท่านจึงได้ตั้งชื่อพระคาถาบทนี้ว่า "ชินปัญชร" เพื่อถวายกุศลแด่ท้าวมหาพรหม"

นอกจากนี้ยังมีบันทึกเกี่ยวกับคาถาท้าวมหาพรหมธาดาว่า พระคาถานี้เป็นตำราของขรัวตาแสง วัดมณีชลขันฑ์ ที่ได้ร่ำเรียนต่อกันมาถ่ายทอดโดยท่านอาจารย์อุรคินทร์ วิริยะบูรณะ ซึ่งเป็นพราหมณ์หลวงศิษย์ของสมเด็จพระสังฆราชแพ

แสดงให้เห็นว่าเจ้าขรัวแสงเป็นผู้ทรงความรู้พิเศษเป็นพระอริยเจ้าที่ทรงคุณอันเลิศสมกับที่เป็นองค์อาจารย์ของเจ้าประคุณสมเด็จโตอย่างแท้จริง ทั้งนี้การที่มีผู้วินิจฉัยว่าท่านอาจจะเกี่ยวข้องกับสายของพระอริยเจ้าเหนือโลกนั้นก็เป็นเหตุเป็นผลพอดีกับการที่ประวัติของท่านที่ดูเร้นลับ และมีความอัศจรรย์เกินกว่าเหตุและผลในทางธรรมดาโลก ประจักษ์พยานที่ชัดเจนปรากฏอยู่ที่พระเจดีย์หลวงพ่อแสงแห่งวัดมณีชลขัณฑ์นั่นเอง ซึ่งไม่ว่าจะใช้ตรรกะอะไรของโลกก็คงอธิบายไม่ได้ว่าทำไมพระภิกษุชราจึงสามารถสร้างพระเจดีย์สูงเทียมฟ้าแบบนั้นได้โดยลำพังองค์เดียว นอกจากจะอธิบายด้วยเรื่องของอภิญญาซึ่งเป็นคุณพิเศษอย่างหนึ่งในพระพุทธศาสนาพระพุทธองค์ตรัสว่าไม่ใช่หนทางไปสู่ความพ้นทุกข์ แต่ก็ตรัสรับรองว่าอภิญญามีจริงพระอรหันต์ผู้เข้าถึงอภิญญาพร้อมด้วยมหิทธิฤทธิ์ก็ย่อมมีอยู่จริง

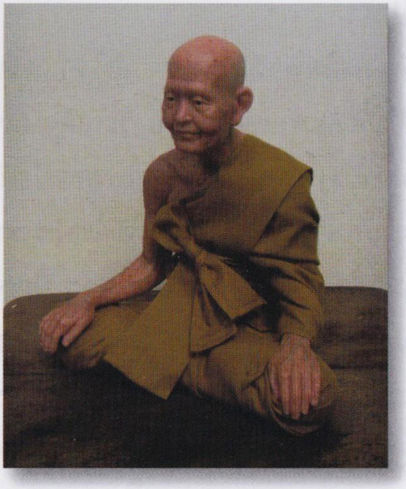

๙. พระอริยสงฆ์ผู้มีหลวงปู่แสงเป็นองค์อาจารย์

นอกจากเจ้าประคุณสมเด็จโต ตามที่กล่าวถึงมาแล้วยังมีพระอริยสงฆ์ในยุคนั้นและยุคต่อมาอีกหลายรูปที่ปรากฏนามของหลวงปู่แสงเป็นองค์อาจารย์ผู้ประสิทธิ์วิทยาคมให้ ตลอดจนตำราของท่านที่ได้รับสืบทอดต่อๆ กันมาในหลายสำนัก เช่น หลวงปู่ทอง วัดราชโยธา (พ.ศ.๒๓๖๓ - ๒๔๘๐) , หลวงพ่อแก้ว วัดเครือวัลย์ (พ.ศ.๒๓๓๗) ผู้สร้างพระปิดตาเบญจภาคีหรือแม้แต่หลวงปู่สี วัดถ้ำเขาบุนนาค ซึ่งตามประวัติกล่าวถึงอาจารย์ของท่านว่าอาจจะไปเรียนวิชากับหลวงปู่แสงพร้อมกับเจ้าประคุณสมเด็จโตด้วย ทั้งหลวงปู่สี นี้ยังเป็นสหธรรมิกกับหลวงปู่ศุข วัดปากคลองมะขามเฒ่า...พระอริยเจ้าทั้งหลายเหล่านี้ปรากฏต่อมาว่ามีการใช้วิชาที่เรียกว่า วิชาย่นระยะทาง ด้วยกันทั้งสิ้น

หนังสือประวัติ "หลวงปู่ทอง วัดราชโยธา (วัดลาดบัวขาว) อายุ ๑๑๗ ปี" รวบรวมและเรียบเรียงโดย อาจารย์เจ๊ก กล่าวถึงหลวงปู่แสง วัดมณีชลขัณฑ์ว่า

"พระคุณเจ้าหลวงปู่ทองเป็นศิษย์รุ่นน้องท่านเจ้าประคุณสมเด็จพุฒาจารย์(โต) พรหมรังสี วัดระฆังโฆสิตาราม ท่านเจ้าประคุณสมเด็จโตนั้นเป็นสหายในทางธรรมกับท่านเจ้าคุณวินัยกิจการีเถระ(ภู่) พระอุปัชฌาย์ของพระคุณเจ้าหลวงปู่ทอง และในเวลานั้นเจ้าประคุณสมเด็จโตได้ชักชวนพระคุณเจ้าหลวงปู่ทองไปธุดงค์ถึงลพบุรีและได้พาไปฝากตัวเรียนวิชาคาถาอาคมกับหลวงปู่แสง วัดมณีชลขัณฑ์ ซึ่งเป็นพระอาจารย์อีกองค์หนึ่งของเจ้าประคุณสมเด็จโตเหมือนกัน

หลวงปู่ทองเกิดปีพ.ศ.๒๓๖๓ ละสังขารเมื่อปีพ.ศ.๒๔๘๐ สิริอายุ ๑๑๗ ปี

มีตอนที่กล่าวถึงวิชาย่นระยะทางว่า “มีอยู่ครั้งหนึ่งที่จังหวัดปราจีนบุรี มีงานบวชจึงได้นิมนต์พระคุณเจ้าหลวงปู่ทองโดยใช้คานนั่งมารับถึงหน้ากุฏิ เพราะเห็นว่าท่านชราภาพมากแล้วแต่ท่านไม่ยอมขึ้นคานนั่งแล้วก็พูดขึ้นว่า อาตมายังไม่ตายไม่ต้องเอาคานมารับอาตมาหรอก อาตมาเดินไปเองได้พวกที่มารับท่านก็งงจึงได้พากันเดินทางกลับ พอถึงบ้านงานก็เห็นท่านนั่งอยู่ที่บ้านงานก่อนแล้วก็พากันแปลกใจจึงได้ถามท่านว่าหลวงปู่มาทางไหน พระคุณเจ้าหลวงปู่ทองได้ตอบว่าอาตมาเดินผ่านพวกโยม ยังเห็นพวกโยมนั่งพักเหนื่อยอยู่ใต้ต้นไม้ แล้วพวกโยมไม่เห็นอาตมาหรอกหรือ เหตุการณ์ในครั้งนั้นทำให้ลือกันกระฉ่อนว่าท่านใช้วิชาย่นระยะทาง”

หลวงปู่ทองผู้นี้ ที่คราวสงครามอินโดจีนได้สร้างปรากฏการณ์ให้ข้าศึกกล่าวว่าทหารไทยเป็น “ทหารผี” เพราะในตอนนั้นพระยาพหลพลพยุหเสนา อดีตนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นศิษย์ของหลวงปู่ทองได้นิมนต์หลวงปู่ขึ้นเครื่องบินโปรยทรายรอบวัดพระแก้วและที่สนามหลวง และยังขอให้หลวงปู่สร้างเสื้อยันต์ด้านหน้าเป็นยันต์พิชัยสงครามด้านหลังเป็นยันต์พระเจ้า ๑๖ องค์

“เสื้อยันต์รุ่นนี้ขลังนักพวกทหารญวนจึงเรียกทหารไทยว่าทหารผีเมื่อถูกยิงล้มแล้วลุกขึ้นมาได้อีกทำให้ทหารญวนต้องวิ่งหนี...”

ต่อมาทหารและประชาชนมาขอรับกันเป็นจำนวนมากทำให้หลวงปู่ลงไม่ทันท่านจึงได้ขอร้องพระอาจารย์อีก ๕ ท่าน ให้มาร่วมสร้างเสื้อยันต์ไว้แจกทหารสมัยสงครามอินโดจีน ได้แก่ หลวงปู่แช่ม วัดตาก้อง จ.นครปฐม, หลวงปู่คง วัดบางกะพ้อม จ.สมุทรสงคราม, หลวงปู่จง วัดหน้าต่างนอก

จ.อยุธยา, หลวงปู่จาด วัดบางกะเบา จ.ปราจีนบุรี และหลวงปู่เผือก วัดกิ่งแก้ว จ.สมุทรปราการ

ในหนังสือยังกล่าวถึงพระอาจารย์และสหธรรมิกของหลวงปู่ทอง ดังนี้

๑. ท่านเจ้าคุณวินัยกิจการีเถระ(ภู่) วัดเงินตลิ่งชัน

๒. หลวงปู่แสง วัดมณีชลขัณฑ์ จ.ลพบุรี (เป็นอาจารย์ของสมเด็จพุฒาจารย์(โต) พรหมรังสี วัดระฆังโฆสิตาราม, หลวงปู่ทอง วัดราชโยธา, หลวงปู่แก้ว วัดเครือวัลย์ จ.ชลบุรี

ลำดับสายรุ่นเดียวกับหลวงปู่ทอง

หลวงปู่ปั้น วัดเงินตลิ่งชัน, หลวงปู่หลุ่น เก้ายอด, หลวงปู่ปาน วัดคลองด่าน จ.สมุทรปราการ, หลวงปู่แช่ม วัดตาก้อง จ.นครปฐม

หลวงปู่เงิน วัดบางคลาน จ.พิจิตร (เป็นสหายรัก) , หลวงปู่ศุข วัดมะขามเฒ่า (เป็นสหายรัก) , หลวงปู่แช่ม วัดท่าฉลอง จ.ภูเก็ต (เป็นสหายรัก) , หลวงปู่ภู วัดอินทร์ กรุงเทพฯ (เป็นสหาย) , หลวงปู่มั่น (เป็นสหาย) , หลวงปู่เอี่ยม วัดหนัง กรุงเทพฯ (เป็นสหาย)

พระคณาจารย์ที่กล่าวมานี้ล้วนเป็นผู้ที่มีเกียรติคุณเลื่องลือกันมากในสมัยนั้น และได้ไปมาหาสู่เยี่ยมเยียนซึ่งกันและกันเสมอ มีการศึกษาและแลกเปลี่ยนวิชาความรู้ทั้งทางธรรมและทางวิชาอาคม

นอกจากนี้ในหนังสือยังกล่าวว่า หลวงปู่ปาน วัดบางนมโค ท่านก็ได้มาต่อวิชากับหลวงพ่อทองเช่นกัน และจากหนังสือประวัติหลวงปู่ปานก็แสดงให้เห็นว่าท่านเป็นพระสหธรรมิกแลกเปลี่ยนวิชากับหลวงปู่จง วัดหน้าต่างนอกด้วย

รายนามพระคณาจารย์ที่เป็นสหธรรมิกรุ่นราวคราวเดียวกันกับหลวงปู่ทองนี้ก็มีปรากฏว่าอาจจะสืบสายวิชาของหลวงปู่แสงด้วย เช่น หลวงปู่ภู วัด

อินทวิหาร ศิษย์คู่บารมีของเจ้าประคุณสมเด็จโต ซึ่งได้ปรากฏว่าสร้างสมเด็จก้างปลาตามแบบของหลวงปู่แสง

ส่วนฆราวาสผู้แตกฉานเรื่องคาถาอาคม อย่างอาจารย์เทพย์ สาริกบุตร ก็ปรากฏว่าได้ไปศึกษาวิชาจากสำนักวัดมณีชลขัณฑ์ด้วย ความจากประวัติของท่านว่า

"กล่าวกันว่า ในสมัยนั้นท่านแตกฉานในวิชาทางนี้มาก ถึงขนาดยกย่องกันว่าไม่มีคาถาอาคมบทไหนที่ไม่เคยผ่านสายตาท่านมาก่อน อาจารย์เทพย์ ได้เรียนวิชาพระยันต์ ๑๐๘ นะ ๑๔ ตามตำรับพระพนรัตน วัดป่าแก้ว ที่ใช้หล่อพระชัยวัฒน์ในพระราชพิธี ต่อมาได้ประยุกต์มาหล่อพระกริ่งกันจนทุกวันนี้ วิชาทางคงกระพัน อาจารย์เทพย์เคยไปฝากตัวศึกษาอยู่กับท่านอาจารย์ ที่จำวัดอยู่วัดน้อยทองอยู่และวัดภุมรินทร์ราชปักษา ซึ่งปัจจุบันร้างไปแล้วภายหลังสงครามโลก และก็ได้ไปสำนักวัดมณีชลขัณฑ์ ลพบุรี ได้วิชาสายนี้มามากพอดู ท่านอาจารย์เทพย์ก็เป็นที่รู้จักของบรรดาพระเถรานุเถระทั้งหลายในกรุงเทพฯ สมัยก่อนรูปใดมีความรู้ความสามารถท่านก็ไปปรึกษาอยู่เนืองๆ ประกอบกับได้ค้นคว้าด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่จากตำรับตำราสารพัดที่ตกทอดมาแต่โบราณติดขัดตรงไหนก็ไปไต่ถามผู้รู้จนกระทั่งมีความแตกฉานแม้สำนักวัดประดู่ทรงธรรม สำนักวัดพระญาติ ทางพระนครศรีอยุธยา ท่านก็เคยไปสืบวิชามาและก็รู้จักกับ อาจารย์เฮงอีกด้วย" จากเว็บเมืองไสยศาสตร์ศาสตร์โบราณแห่งเอเชีย

๑๐. บันทึกความทรงจำเกี่ยวกับหลวงปู่แสง

๑๐.๑ หลวงพ่อฤๅษีลิงดำ เล่าว่าบ้านสายลมเป็นวัดเก่าของ หลวงตาแสง

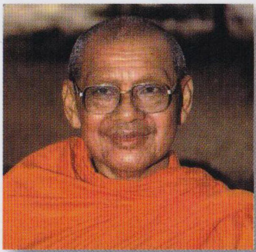

หลวงพ่อฤๅษีลิงดำ
วัดท่าซุง

ในสายปฏิบัติธรรมของ หลวงพ่อพระราชพรหมยาน หรือหลวงพ่อฤๅษีลิงดำ วัดท่าซุงได้ปรากฏนามของ "หลวงตาแสง" ว่าเป็นเจ้าของที่เดิมของบ้านสายลมกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมฝึกกรรมฐานตามสายวัดท่าซุง

หลวงพ่อฤๅษีฯ ท่านเคยเล่าเกี่ยวกับบ้านสายลมว่า "สถานที่นี้เคยเป็นวัดมาก่อน ท่านเจ้าอาวาสสมัยนั้นมีนามว่าหลวงตาแสงและเดี๋ยวนี้ท่านก็ยังคงคุ้มครองดูแลอยู่บรรดาลูกศิษย์ทั้งหลาย จึงมักเรียกบ้านสายลมว่าวัดหลวงตาแสง

หลวงตาแสงนั้นตามที่หลวงพ่อเล่า ท่านบรรลุอรหันต์ผล ณ ที่นี้และยังมีอีกหลายองค์ที่ได้บรรลุมรรคผลในที่นี้ หลวงพ่อท่านว่าที่ใดก็ตามที่เคยเป็นวัดเคยมีผู้บรรลุมรรคผลที่นั่นจะทำกรรมฐานได้ผลดี"

ในหนังสือธรรมวิโมกข์ของวัดท่าซุงได้เล่าถึงท่านเจ้าของบ้านสายลมว่ามีความผูกพันกับหลวงตาแสงท่านนี้ด้วย

"เดือนธันวาคม คุณอ๋อยหายใจลำบากมากก็เลยต้องสูบน้ำออกตามกรรมวิธีของแพทย์ในระยะ ๑ เดือน ต่อมาคือเดือนธันวาคม อาการดีขึ้นบ้างสามารถถอดออกซิเจนได้ประมาณ ๒ อาทิตย์ และพูดประโยคยาวๆ ได้หายใจ

ได้ลึก คุณเสริมเตือนบอกว่า หลวงตาแสงบอกไว้ว่าจะทรุดลงอีกในเดือนกุมภาพันธ์ เพราะฉะนั้นในตอนที่สบายอยู่นี้ก็ควรรีบพิจารณาตัดไปเสีย ความจริงเรื่องความเจ็บป่วยนี้ถามหลวงตาแสงท่านดูแล้ว ท่านบอกว่าถ้าพ้นเดือนกุมภาพันธ์ไปแล้วจะอยู่ได้ แต่ท่านติงว่าเรือมันผุแล้วจะเอาไว้อีกหรือทรมานมากนะ " จากบันทึกของ พล.อ.ท. ม.ร.ว.เสริม ศุขสวัสดิ์ ท่านเจ้าของบ้านสายลม

ที่บ้านสายลม มีศาลหลวงตาแสงอยู่ด้านหน้า นอกจากนี้ในการเอ่ยนามของพระพุทธเจ้า ครูบาอาจารย์ทั้งหลาย ก่อนที่จะเริ่มฝึกกรรมฐานหรือในพิธีบวงสรวงต่างๆ จะต้องมีการเอ่ยนามของ "หลวงตาแสง" รูปนี้ด้วยทุกครั้ง รวมถึงการกำหนดจิตสอบถามเรื่องสำคัญๆ โดยผู้ที่ฝึกจิตดีแล้วสามารถติดต่อสนทนากับหลวงตาแสงด้วยวิชามโนมยิทธิได้

"ครั้ง ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๐ วันสิ้นชีพพิตักษัยของเสด็จพระองค์หญิงวิภาวดีรังสิต นิมนต์หลวงตาแสงมาถาม

ผู้ถาม: หลวงตาคงทราบเรื่องท่านหญิง

หลวงตาแสง: สบายไปแล้ว

ผู้ถาม : ขอให้หลวงตาเล่า

หลวงตาแสง : เขาทำพิธีรับพึ่งเสร็จรีบๆ ทำกันไวๆ หมั่นสำรวจทุกข์ที่มีต่อกายต่อใจที่กระทบฉะนั้นเรื่องนี้เป็นข้อพิสูจน์

๑. ว่ายึดมั่นเชื่อในพุทธานุภาพ

๒. เชื่อและรู้ในสัจธรรมของมวลมายา

๓. รู้ในภาวะตนเองของจิตเมื่อกระทบกับความเป็นจริง

๔. รู้ทุกอย่างว่าอนัตตา

ผู้ถาม : ก่อนจะสิ้นท่านรู้ตัวหรือเปล่า

หลวงตาแสง : รู้

ผู้ถาม : รู้ก่อนสัก ๗ วันได้หรือไม่

หลวงตาแสง : เขารู้รู้ในภาวะของจิตมิใช่รู้อย่างรู้หนังสือ

ผู้ถาม : ก่อนสิ้นท่านเป็นพระอริยะอยู่ก่อนหรือเปล่า

หลวงตาแสง : เป็น

ผู้ถาม : ระดับไหน

หลวงตาแสง : สอง

ผู้ถาม : คนดีๆ ทำไมไม่อยู่เพื่อประเทศชาติ

หลวงตาแสง : คนดีๆ เขาก็หนีไปเสวยวิมุติสุข”

พระอาจารย์ของผู้เขียนเคยพบรูปหลวงตาแสงในหนังสือของ วัดท่าซุง ซึ่งพบว่าเป็นรูปเดียวกันกับหลวงปู่แสง แห่งวัดมณีชลขัณฑ์ นี่เองและจากการสอบถามศิษย์ของหลวงพ่อฤาษีฯ รุ่นเก่าๆ ก็บอกว่าหลวงตาแสงท่านนี้อยู่ในสมัยของเจ้าประคุณสมเด็จโตโน้น เป็นองค์เดียวกับที่เป็นองค์อาจารย์ของเจ้าประคุณสมเด็จฯ แน่นอน

แม้จะไม่มีหลักฐานบันทึกถึงความเกี่ยวเนื่องโดยตรง แต่หากว่ากันตามแนวอภิญญาแล้ว ก็เป็นที่เชื่อกันในคณะศิษยานุศิษย์ของหลวงพ่อฤาษีฯ ว่าท่านมีความเกี่ยวเนื่องกับพระพุทธเจ้าหลวงรัชกาลที่ ๕ อย่างยิ่ง และยังเกี่ยวเนื่องกับพระครูโลกอุดร ตามที่ พ.ธรรมรังสี รจนาไว้ซึ่งก็เป็นความเกี่ยวเนื่องแบบเดียวกันกับที่ขรัวตาแสงแห่ง วัดมณีชลขัณฑ์ มีเช่นเดียวกัน

สุดท้ายนี้ผู้เขียนจึงขออาศัยตามข้อมูลทั้งหมดเท่าที่ได้รวบรวมมาสันนิษฐานว่าหลังจากที่เจ้าขรัวแสงท่านได้สร้างพระเจดีย์ ณ วัดมณีชลขัณฑ์ สำเร็จลุล่วงลงแล้ว ท่านยังคงอยู่ ณ วัดมณีฯ จนถึงในปีพ.ศ.๒๔๑๘ (ตามประวัติวัดที่กล่าวมาแล้ว) แล้วท่านก็จากเมืองลพบุรีไปปลีกวิเวกธุดงค์ตามอัธยาศัยเดิมของท่านต่อไป โดยในตอนนั้นศิษย์เอกคู่บารมีคือเจ้าประคุณสมเด็จโตก็สิ้นชีพพิตักษัยลงแล้วในปีพ.ศ.๒๔๑๕ หลวงปู่แสงที่เคยเข้าไป

โปรดพระบรมวงศ์และเจ้าขุนมูลนายในวัดหลวงอยู่บ้าง จึงปลีกหายไปจากวัดในเขตพระนครหลวงพร้อมกับงานใหญ่ครั้งสุดท้ายคืองานสร้างพระเจดีย์ก็สำเร็จลงท่านคงจะปลีกไปหาสถานที่วิเวกสัปปายะเพื่อปฏิบัติธรรมและสอนสั่งพุทธศาสนิกผู้มีจิตอันควรแก่การอบรมบ่มนิสัยอย่างเงียบๆ

สถานที่นั้น ก็ไม่ควรจะไกลจากพระนครหลวงมากนัก เพราะท่านก็อยู่ในวัยชราภาพมากแล้ว และสถานที่ใดเมื่อมีการประพฤติปฏิบัติธรรมก็จัดว่าเป็นวัดขึ้น แล้วบ้านสายลมในสมัยเกือบสองร้อยปีก่อนก็คงจะเป็นป่าดงพงไพรที่สงบสงัดเหมาะแก่การบำเพ็ญสมณธรรม หลวงปู่แสงในวัยชราท่านคงยุติการเดินทางธุดงค์ไปในที่ไกลๆ แบบในกาลที่ท่านยังมีกำลังวังชามาก

เจ้าขรัวแสงเป็นอมตะพระอริยสงฆ์ ที่สร้างคุณประโยชน์ไว้ในบวรพระพุทธศาสนาเป็นอย่างสูงปฏิปทาส่วนองค์ท่านก็ดูจะเป็นไปในแบบที่กล่าวกันว่า “ทำมากกว่าพูด” คือ ให้สาธุชนมีความสนใจในกิจธุระของพระศาสนามากกว่าสนใจหรือติดในตัวตนของผู้ที่เป็นครูบาอาจารย์ประวัติของท่านจึงดูหลบเร้นเหมือนกับการมีอยู่ของท่านคล้ายกับปฏิปทาของพระอรหันต์ที่อยู่ในตำนาน

๑๐.๒ หลวงพ่อจรัล วัดอัมพวัน ในฐานะประธานสงฆ์ในงานหล่อรูปหลวงปู่แสง ปีพ.ศ.๒๕๒๙

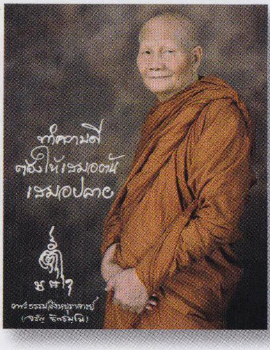

ในหนังสือที่ระลึกฯ กล่าวถึงหลวงพ่อจรัล (พระเทพสิงหบุราจารย์) วัดอัมพวัน ซึ่งถือเป็นองค์ประธานการสร้างรูปหล่อหลวงปู่แสงว่า

“งานทั้งหลายทั้งปวงในการหล่อรูปหลวงพ่อแสงและสมเด็จพุฒาจารย์(โต) พรหมรังสี สำเร็จลง

ได้ก็ด้วยผู้มีพระคุณอีกท่านหนึ่งซึ่งต้องขอจดจำและระลึกในพระคุณท่านชั่วกาลนานคือ หลวงพ่อพระครูจรัล หรือพระครูภาวนาวิสุทธิ์ (พ.ศ.๒๕๓๐) แห่งวัดอัมพวัน อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี

เมื่อคุณเส็ง คุณผ่องศรี ใจบุญ และคณะกรรมการไปปรึกษาหารือกับท่าน ท่านตกลงทันทีบอกว่าใฝ่ฝันอยากจะสร้างอยู่แล้ว ท่านยังบอกว่ามีทองอยู่จำนวนหนึ่งเจ้าของอยากให้นำไปหล่อรูปหลวงพ่อแสงอยู่ทีเดียว ด้วยเหตุนี้ท่านพระครูภาวนาวิสุทธิ์จึงยินดีรับหน้าที่ในพิธีสงฆ์ทั้งหมด ตั้งแต่พิธีเจริญพระพุทธมนต์ในวันหล่อรูป วันพุทธาภิเษก วันฉลองพระวิหารพระนั่งปรกในพิธีพุทธาภิเษก ให้ฤกษ์ยามดำเนินการวันวางศิลาฤกษ์กระทั่งพราหมณ์พิธีครบถ้วน และสิ่งสำคัญคือการอาราธนาพระเดชพระคุณท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระญาณสังวรมาเป็นประธาน

ช่วงสุดท้ายหลวงพ่อพระครูจรัล ได้กล่าวสัมโมทนียกถาปลอบใจผู้ร่วมงานให้เกิดความสบายใจและยินดีต่อการกระทำที่ผ่านมาคณะกรรมการทุกรูปทุกคนรำลึกในอุปการคุณของพระเดชพระคุณแห่ง พระครูภาวนาวิสุทธิ์ หลวงพ่อจรัลไว้ ณ ที่นี้ตราบกัลปาวสาน

นอกจากนี้หลวงพ่อจรัลท่านยังเคยกล่าวถึงความเกี่ยวเนื่องของท่านกับพระพุทธเจ้าหลวง (รัชกาลที่ ๕) เจ้าประคุณสมเด็จโตและหลวงพ่อแสงให้ศิษยานุศิษย์ฟังความว่า

"สมเด็จพุฒาจารย์(โต) พรหมรังสี ปางอุ้มบาตรพรมน้ำพระพุทธมนต์ ผู้สร้างถวายคือคุณเส็ง คุณผ่องศรี ใจบุญ ได้นำมาถวาย วัดอัมพวัน เมื่อพ.ศ. ๒๕๓๐ พร้อมกับหลวงปู่แสง

โยมเส็งได้เล่าประวัติการสร้างท่านเจ้าคุณสมเด็จฯและหลวงปู่แสงว่าตอนแรกผมศรัทธาแต่หลวงปู่แสงเพราะมีลูกศิษย์ท่านเจ้าคุณวัดมณีชลขัณฑ์มาปรารภว่า "พระอื่นเขาทำกันได้แต่ทำไมหลวงปู่แสงไม่มีใครคิดจะทำ" พอ

ได้รับฟังผมก็รับปากทันทีว่าจะหล่อ แต่คนลพบุรีไม่เคยเห็นหลวงปู่แสงเห็นแต่พระพุทธรูปตามยอดเจดีย์ว่าเป็นหลวงพ่อแสง เพราะรูปท่านไม่ค่อยปรากฏ ต่อมามีผู้มาบอกว่า "รูปหลวงพ่อแสงนี้เห็นมีอยู่ที่บ้าน พ.ท.สมบัติ คุณวิไล ศิริวัฒน์ อยู่ใกล้กับ วัดศรีสุทธาวาส น่าจะลองไปถามดู" ผมก็ดีใจมากคว้ากล้องไปทันทีพอเอื้อมมือไปหยิบรูปปรากฏว่า กรอบรูปร่วงกราวลงมาเหลือแต่รูปกับกระจกติดมือมาเท่านั้น ผมก็นึกว่าเอ๊ะ ! อยู่ได้อย่างไรสงสัยเป็นปาฏิหาริย์ท่านคงรอให้เราได้ทำพระรูปท่าน

แล้วผมก็ไปหาท่านเจ้าคุณวัดมณีฯ บอกว่าจะหล่อแล้ว ผมก็สาบานกับท่านเจ้าคุณว่า "ถ้าผมหากินกับหลวงพ่อแสง ขอให้ผมมีอันเป็นไป" และผมก็มาคิดว่าหลวงพ่อแสงกับหลวงปู่โตเป็นลูกศิษย์อาจารย์กันเราก็จะมาหล่ออยู่ด้วยกันเถอะศิษย์อาจารย์จะได้อยู่ด้วยกัน

อาตมานึกถึงที่อาตมาได้บันทึกไว้เมื่อพ.ศ.๒๕๐๐ พระพุทธเจ้าหลวงได้ตรัสกับอาตมาว่า "พระคุณเจ้า โยมจะบอกให้ พ.ศ.๒๕๓๐ เจ้าคุณอาจารย์ของเราจะมาอยู่ในโรงอุโบสถของท่าน"

อาตมาถามว่า "เจ้าคุณอาจารย์ไหนล่ะ" ท่านตอบว่า "เจ้าคุณอาจารย์ของเราคือสมเด็จโต พรหมรังสี พระคุณเจ้าไม่น่าจะไม่รู้จัก"

อาตมาก็บอกว่า "โยมจะมาอยู่ได้ยังไงโบสถ์ก็จะพังแล้ววัดก็โทรมแล้ว"

ท่านตอบว่า "พระคุณเจ้า คนมีบุญเขาจะเอามา" อาตมาก็จดไว้พ.ศ. ๒๕๐๐ กับพ.ศ.๒๕๓๐ ห่างกันตั้ง ๓๐ ปี ท่านยังบอกต่อไปว่า **"ผู้มีบุญวาสนานั้นจะนำพระอาจารย์ของเจ้าคุณอาจารย์เรามาอยู่ที่วัดนี้ด้วย"**

อาตมาก็ไม่ทราบว่าเป็นใครมาทราบตอนหลังว่าเป็นหลวงปู่แสงนี่เอง ท่านได้บอกไว้หมดว่า “อาจารย์ของเจ้าคุณสมเด็จ อ่อนกว่าแต่เจ้าประคุณสมเด็จต้องมายอมเป็นศิษย์ของหลวงปู่แสง เพราะท่านได้สำเร็จญาณสมาบัติ”

สายสัมพันธ์ของเจ้าประคุณสมเด็จโตกับพระพุทธเจ้าหลวงหรือในหลวงรัชกาลที่ ๕ นั้นปรากฏเป็นที่ประจักษ์ในเวลาต่อมาโดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับพระ “สมเด็จไกเซอร์” ที่เจ้าประคุณสมเด็จฯ สร้างถวายรัชกาลที่ ๕

“สมเด็จไกเซอร์ สร้างเมื่อพ.ศ.๒๔๑๓ สมเด็จพุฒาจารย์(โต) วัดระฆังถวายแด่พระพุทธเจ้าหลวงรัชกาลที่ ๕ เป็นกรณีพิเศษก่อนที่พระองค์จะทรงเสร็จประพาสยุโรปครั้งแรก

ประวัติมีดังนี้ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๕ เสด็จประพาส ณ ประเทศเยอรมนี ขณะนั่งสนทนาอยู่กับพระเจ้าไกเซอร์วิลเลี่ยมที่ ๒ พระเจ้าไกเซอร์ทรงทอดพระเนตรเห็นกระเป๋าเสื้อของพระพุทธเจ้าหลวงมีรัศมีเปล่งออกมาเป็นสีแดงเขียวเหลืองน้ำเงินชมพูรอบๆ กระเป๋าเสื้อ ท่านสงสัยจึงได้ทรงตรัสถามว่า พระองค์มีสิ่งใดอยู่ในกระเป๋า พระพุทธเจ้าหลวงจึงทรงหยิบพระสมเด็จในกระเป๋าเสื้อออกมาให้ทอดพระเนตร และตรัสบอกว่าเป็นพระเครื่องซึ่งคนไทยนับถือและนำติดตัวไว้เพื่อป้องกันภยันตรายต่างๆ และเป็นพุทธานุสติระลึกถึงพระพุทธคุณทำให้จิตใจสบายและมีความสุข

พระเจ้าไกเซอร์ทรงทราบเช่นนั้น ท่านสนพระทัยและเกิดความเลื่อมใสศรัทธามาก พระพุทธเจ้าหลวงจึงทรงถวายให้ไว้เป็นที่ระลึกในการเสด็จประพาสครั้งนี้ด้วย พระเจ้าไกเซอร์ทรงรับไว้ และยกมือไหว้พนมมือแบบคนไทยแล้วนำมาใส่กระเป๋าเสื้อของพระองค์ สักพักได้เกิดรัศมีออกมาจากกระเป๋าเสื้อ ทำให้พระเจ้าไกเซอร์และข้าราชบริพารต่างแปลกใจไปตามๆ กัน พระเจ้าไกเซอร์ทรงเลื่อมใสพระสมเด็จที่ได้รับมาและเกิดความเชื่อมั่นใน

พระพุทธเจ้าหลวงของประเทศไทยเราว่าทรงมีพระบารมีและพระปรีชาสามารถยิ่ง

พระพุทธเจ้าหลวงจึงได้ทรงตั้งชื่อพระสมเด็จองค์นั้นว่า สมเด็จไกเซอร์ ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

๑๐.๓ หลวงพ่อพระครูประโชติวิหารกิจ (พระครูกร่าง) เจ้าอาวาสวัดตองปุ จ.ลพบุรี

เล่าเรื่องที่ได้รับฟังมาจากผู้ใหญ่ในสมัยที่ท่านยังเป็นเด็กว่า

"ท่านหลวงปู่แสงกระโดดลงมาจากพระเจดีย์โดยมิได้รับบาดเจ็บประการใดเลย ขณะก่อพระเจดีย์ขึ้นไปสูงแล้ว โดยท่านหลวงปู่แสงเป็นผู้ลงมือเองทั้งหมด ครั้นได้เวลาฉันเพลลูกศิษย์ก็ตะโกนเรียกหลวงปู่ว่าเพลแล้วหลวงพ่อลงมาฉันเพลเถอะ ท่านก็บอกว่าประเดี๋ยวจะลงไปสักครู่ลูกศิษย์ก็เห็นท่านกระโดดลงจากเจดีย์ มานั่งอยู่ที่พื้นดินด้านล่างแล้วท่านก็ลุกขึ้นเอามือปัดฝุ่นที่สบง แล้วก็เดินเป็นปกติไม่ได้แสดงอาการเจ็บปวดแต่ประการใด"

วัดตองปุกับวัดมณีชลขัณฑ์ อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกัน ในสมัยก่อนที่วัดมณีฯ จะมีโรงเรียนสอนเด็กที่ศาลาคอกหมู เรียกกันว่าโรงเรียนวัดโคกหมู แต่เมื่อถึงฤดูน้ำหลากการคมนาคมไม่สะดวกผู้ปกครองก็ห่วงบุตรหลานจึงต้องไปเรียนที่วัดตองปุ นักเรียนโรงเรียนนี้จึงมีที่เรียนสองแห่งฤดูแล้งเรียนที่วัดโคกหมู ฤดูน้ำหลากเรียนที่วัดตองปุ ต่อมาทั้งครูนักเรียนและผู้ปกครองเห็นว่าเดี๋ยวย้ายไปโน่นมานี่ดูวุ่นวายนัก ก็เลยให้เรียนกันที่วัดตองปุเพียงแห่งเดียวโรงเรียนวัดโคกหมู ที่ศาลาโคกหมูก็เลยล้มเลิกไปโดยปริยาย

อีกเรื่องหลวงพ่อพระครูประโชติวิหารกิจเล่าให้ คุณเส็ง ใจบุญ ฟังว่า

"ท่านหลวงปู่แสงได้พาพระเณรลงเรือไปขนอิฐที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยออกเรือจากลพบุรีเช้าถึงอยุธยาขนอิฐลงเรือเสร็จ

เรียบร้อยแล้วก็รีบแจวเรือกลับวัด ขากลับเรือต้องทวนกระแสน้ำ จึงทำให้แจวได้ช้ากว่าขาล่องแต่พระเณรก็มิได้ย่อท้อรีบแจวกันเพื่อให้กลับถึงวัดก่อนรุ่งอรุณ เมื่อเห็นว่าจะไม่ทันแน่แล้วจึงได้กราบเรียนหลวงปู่ว่าคงจะไม่ทัน หลวงปู่ก็บอกว่าใครเหนื่อยให้พักจำวัดก่อนก็ได้ พระเณรจึงจำวัดกันครั้นพอตื่นขึ้นตอนเช้าตรู่ของวันใหม่ ปรากฏว่าเรือได้ถึงวัดคอกหมูอันเป็นสถานที่ที่สร้างพระเจดีย์ปัจจุบัน เป็นอันว่าพระเณรที่ไปด้วยก็ไม่ขาดพรรษา”

หมายเหตุ : เรื่องนี้เล่าตรงกับนาวาเอกปรีชา แก้วนิมิต

“เรื่องกระโดดจากพระเจดีย์นี้ท่านหลวงปู่คงจะทำบ่อยครั้ง ได้รับฟังจากคุณยายหลา สุขเจือ ท่านก็ได้รับฟังมาจากคุณยายของท่านว่าเมื่อสร้างพระเจดีย์เสร็จแล้วก็มีการฉลองสมโภชกันเป็นการใหญ่ หลวงปู่แสงได้นำน้ำมันมะพร้าวใส่ขันสาครใบใหญ่ขึ้นไปตั้งไว้ที่คอระฆังขององค์พระเจดีย์ เพื่อจุดยามตามประทีป เล่ากันว่าเมื่อนำขึ้นไปไว้ที่คอระฆังนั้นแล้ว ท่านก็กระโดดลงมาคงจะเป็นวิชาที่ทำให้ตัวเบาก็เป็นได้นะ ในวันดีคืนดีคนที่มีบุญจะเห็นพระเจดีย์สว่างไสวไปด้วยแสงประทีปโคมไฟ ปัจจุบันวันลอยกระทงกลางเดือน ๑๒ ท่านทั้งหลายก็ได้เห็นแสงสีวิจิตรตระการตาของหลอดไฟประดับที่องค์พระเจดีย์เป็นการเฉลิมฉลองสมโภชประจำปี

ว่ากันว่าการเฉลิมฉลองสมโภชพระเจดีย์ครั้งกระนั้น ด้ายสายสิญจน์จากพระเจดีย์ระยอดไม้ไปจนถึงวัดชีป่าสิตาราม ซึ่งเป็นวัดที่หลวงปู่ชอบไปปฏิบัติธรรมอยู่เป็นประจำ

เจดีย์หลวงปู่แสงมีความสูงประมาณตึกสามชั้นดังนั้นก็ลองนึกภาพตามดู

คำสอนของหลวงปู่แสง

“กิเลสเกิดเพราะเผลอสติ”

๑๐.๔ ประสบการณ์เกี่ยวกับหลวงปู่แสง

๑.) มูลเหตุแห่งการทำรูปเหมือนจริงขององค์หลวงปู่แสง แห่งวัดมณีชลขัณฑ์ นั้น อาตมาขอย้อนกล่าวถึงเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๐ อาตมาได้มีโอกาสพาญาติโยมมาร่วมสวดเจริญพระพุทธมนต์ถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวันที่ ๕ ธันวาคม ที่วัดเสาธงทอง อ.เมือง จ.ลพบุรี

ในครั้งนี้มีพระเถรานุเถระมาร่วมงานเป็นจำนวนมาก หลังจากเสร็จพิธีก็เป็นเวลาเย็นแล้ว อาตมาได้พาญาติโยมที่มาด้วยกันแวะไปกราบพระเจดีย์และหลวงปู่แสงที่ วัดมณีชลขัณฑ์ โดยบอกกับโยมว่า “จะพาโยมไปกราบอาจารย์ของสมเด็จโตกัน” ในวันนั้นแม้วิหารของหลวงปู่แสงจะปิดแล้ว แต่อาตมาก็ได้ชักชวนญาติโยมให้ร่วมกันสวดพระคาถาชินบัญชร ถวายบูชาหลวงปู่แสงที่พระเจดีย์

รูปหล่อหลวงปู่แสง
ประดิษฐาน ณ วัดเขาสะแกแดง ลพบุรี
พ.ศ ๒๕๕๑

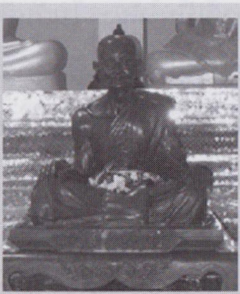

พออาตมาเริ่มนำไหว้พระเท่านั้น สิ่งที่ไม่คาดคิดก็เกิดขึ้นคือได้เกิดลมพายุหมุนอย่างแรงมารายรอบพระเจดีย์ จากนั้นก็พุ่งตรงมายังอาตมาและคณะที่กำลังจะเริ่มสวดมนต์ ลมได้พัดพาเอาฝุ่นผงและขี้นกปลิวตกมาใส่ทุกคนในคณะเต็มไปหมดทั้งเมฆฝนก็ตั้งเค้าทำท่าว่าฝนจะตกหนักท้องฟ้าคำรามลั่นและมืดครึ้มลมก็ยังพัดหมุนไม่หยุด อาตมาจึงตั้งสัจจะในขณะนั้นทันทีว่า “ไม่ว่าจะมีสิ่งอันใดเกิดขึ้นแม้จะมีฝนตกฟ้าร้องหรือพายุอันใดมาก็ตามทีข้าพเจ้าจะขอสวดพระคาถาชินบัญชรนี้บูชาองค์หลวงปู่แสง

และพระเจดีย์นี้จะไม่หยุดสวดโดยเด็ดขาด” จากนั้นอาตมาก็ได้สวดมนต์พร้อมกับคณะญาติโยมพร้อมๆกับที่ลมก็ยังพัดหมุนอยู่ไม่หยุดจนกระทั่งสวดพระคาถาชินบัญชรจบลงสิ่งต่างๆ ก็หยุดสงบนิ่งทันที ลมก็หยุด ท้องฟ้าก็พลันเปิดโล่งสว่าง ฝนที่ทำท่าว่าจะตกหนักก็ไม่เหลือวี่แวว จึงคล้ายกับว่าสิ่งต่างๆ เกิดขึ้นมาเพื่อทดสอบอาตมาและคณะว่าตั้งใจจะบูชาองค์พระเจดีย์และหลวงปู่แสงจริงหรือไม่จากนั้นอาตมาก็นำญาติโยมสวดมนต์แผ่เมตตาจนจบ แล้วพาคณะกลับมาพักที่วัด

ในคืนนั้นเอง ขณะที่อาตมาพาญาติโยมนั่งสมาธิอยู่นั้น โยมคนหนึ่งซึ่งได้ร่วมสวดมนต์บูชาพระเจดีย์มาด้วยกัน ได้เกิดนิมิตเห็นองค์หลวงปู่แสงห่มจีวรสีเหลืองทอง มือทั้งสองข้างวางอยู่เหนือเข่าทั้งสอง ลอยออกมาจากพระเจดีย์ มีรัศมีแสงสว่างงดงามมาก แต่มิได้กล่าวอันใด เพียงแต่มองมายังผู้ที่กำลังปฏิบัติธรรมทุกคน จากนั้นก็มีโยมอีกคนหนึ่งในคณะเดียวกันได้นิมิตว่าพบกับองค์สมเด็จพุฒาจารย์โต ท่านได้มาแนะนำข้อธรรมะ และร่วมอนุโมทนากับทุกคนที่มาปฏิบัติธรรมในครั้งนี้ องค์สมเด็จพุฒาจารย์โตยังได้ฝากไว้ว่า

“คนทั้งปวงเขาพากันสร้างรูปของข้าทั่วแผ่นดิน แต่จะหาใครคิดสร้างรูปของอาจารย์ข้าน้อยเหลือเกิน ข้ามิอาจที่จะทำด้วยตัวของข้าเองได้ ขอให้พวกเจ้าจงช่วยเป็นมือเป็นแขนเป็นขาทำแทนข้าด้วย ช่วยกันเผยแผ่เกียรติคุณของอาจารย์ข้าให้เป็นที่ประจักษ์แก่แผ่นดินนี้สืบไป ที่มีขรัวโตได้ในวันนี้ ก็เพราะข้ามีอาจารย์แสงเป็นอาจารย์ของข้านี้เอง”

และยังมีเหตุการณ์อีกหลายครั้งที่ทำให้อาตมาและคณะมีความศรัทธาที่จะเผยแผ่เกียรติคุณครูบาอาจารย์ขององค์สมเด็จพุฒาจารย์โตให้เป็นที่รู้จักแก่สาธุชนทั้งหลาย โดยได้สร้างรูปเหมือนของหลวงปู่แสงทั้งที่เป็นรูปหล่อ

และรูปหุ่นเหมือนจริงขึ้น โดยอาตมาได้นำญาติโยมมาขออนุญาตกับพระครูพรหมจริยาทร(พรหมา ทนฺตจิตฺโต) เจ้าอาวาสวัดมณีชลขัณฑ์รูปปัจจุบัน ท่านก็ยินดีร่วมอนุโมทนาด้วย และยินดีให้อัญเชิญรูปเหมือนของหลวงปู่แสงมาประดิษฐานยังวิหาร ข้างพระเจดีย์

โดยกำหนดแล้วเสร็จ และนำมาประดิษฐานยังพระวิหารในวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๓ อันเป็นวันคล้ายวันมรณภาพขององค์สมเด็จพุฒาจารย์โต ด้วยพร้อมกันนี้อาตมาได้ให้โยมรวบรวมประวัติของหลวงปู่แสงจากที่ต่างๆ เท่าที่จะหาได้มาเรียบเรียงจัดพิมพ์แจกเป็นธรรมทานในวาระเดียวกัน

อาตมาและคณะผู้ศรัทธามีโครงการที่จะสร้างรูปหลวงปู่แสงองค์ใหญ่ขึ้น ให้เป็นที่ประจักษ์แก่แผ่นดินนี้สืบไป ตามแต่บุญบารมีจะสามารถทำได้ ซึ่งเป็นส่วนในอนาคต

เพื่อเป็นการระลึกถึงพระคุณของท่านทั้งสอง ศิษย์และอาจารย์ คือองค์สมเด็จพุฒาจารย์โตผู้เป็นศิษย์ กับองค์หลวงปู่แสงผู้เป็นอาจารย์ ท่านทั้งสองล้วนเป็นประดุจแก้วมณีอันประเสริฐในบวรพระพุทธศาสนา เป็นผู้ยังประโยชน์ให้แก่แผ่นดินไทยนี้เป็นอเนกปริยาย ควรแก่การกล่าวขาน และเผยแผ่ให้คงอยู่คู่แผ่นดินนี้ไปตราบนานเท่านาน

ขอกุศลใดที่อาตมาและคณะได้บำเพ็ญแล้วจงเป็นไปเพื่อความหลุดพ้นจากกองทุกข์ทั้งมวลโดยเร็วพลันเทอญ.

๒.) แม้นกาลเวลาจะล่วงเลยผ่านมาเนิ่นนานเพียงใด แต่คุณธรรมและบารมีขององค์หลวงปู่แสงแห่งวัดมณีชลขัณฑ์ยังคงมีอยู่ไม่เสื่อมคลาย ตราบใดที่ยังมีผู้ประพฤติปฏิบัติธรรม ตามคำสอนของพุทธองค์อยู่ ตราบนั้นบารมี

ขององค์หลวงปู่แสง ก็คงยังส่องแสงแห่งพระธรรมคอยช่วยเหลือค้ำจุน พุทธบริษัททั้งหลายผู้มีจิตศรัทธาไม่ว่าผู้นั้นจะเป็นใครอยู่ ณ ที่ใดก็ตาม ดังคำที่ท่านเคยกล่าวไว้ว่า "ข้าชื่อแสง อันหมายถึงแสงแห่งพระธรรม ผู้ใดระลึกถึงข้า ก็จงประพฤติปฏิบัติตามคำสอนของพุทธองค์ แสงแห่งพระธรรมอยู่ ณ ที่ใด ข้าก็อยู่ ณ ที่นั้น"

ขอให้ท่านผู้อ่านหนังสือประวัติขององค์หลวงปู่แสงเล่มนี้จงตั้งมั่นในศีลธรรมอันดีงาม เมื่อท่านระลึกถึงองค์หลวงปู่แสงท่านย่อมได้รับกระแสบารมีธรรม จากองค์หลวงปู่แสงอย่างแน่นอน

๓.) เรื่องเล่าอนุภาพคาถาหลวงปู่แสงระงับเวทนา

เมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๗ คุณลุงชรอ บุญพรู ได้เดินทางไปร่วมงานบวชพระที่วัดพุ่มบำเพ็ญธรรมที่จังหวัดอุทัยธานี คุณลุงได้อ่านหนังสือเจ้าขรัวแสง แสงแห่งบูรพาจารย์ ได้อ่านเจอคาถา ระโชหะระนัง ระชังหะระติ จึงเกิด ความเลื่อมใสและมีจิตศรัทธาในตัวหลวงปู่แสงเป็นอย่างมาก ซึ่งคุณลุงได้เล่าให้ฟังว่า คุณลุง ชื่อ นายชรอ บุญพรู อยู่บ้านเลขที่ ๑๕ ซอยทานสำราญ ตำบล ท่าทราย จังหวัดนนทบุรี อายุ ๘๗ ปี มีอาชีพเป็นทนายความ คุณลุงเคยไปตรวจร่างกายที่โรงพยาบาลปรากฏว่าคุณลุงเป็นเนื้องอกที่กระเพาะปัสสาวะ เป็นมาประมาณ ๑๐ ปี เนื้องอกมีขนาดโตมากมีขนาดโตเท่ากับไข่ไก่ ดังนั้นจึงได้เข้าไปรักษาตัวที่ โรงพยาบาล ศิริราช เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๗ ซึ่งก่อน จะเดินทางไปรักษานั้นคุณลุงได้ตั้งจิตอธิฐานขอบารมีหลวงปู่แสง ให้พ้นจากการเจ็บปวดจากเวทนาด้วยเทอญ หลังจากเข้ารับการผ่าตัดวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๗ คุณลุงก็ตั้งจิตภาวนาคาถา ระโชหะระนัง ระชังหะระติ ซึ่งคุณลุงได้ท่อง คาถาทั้งก่อนและหลังการผ่าตัด ผลปรากฏว่าคุณลุงชรอไม่มีความเจ็บปวดอะไรเลยจนแพทย์ที่ทำการรักษารู้สึกแปลก ใจเป็นอย่างมาก

เพราะการผ่าตัดเอาก้อนเนื้องอกออกนั้นคนป่วยทุกรายจะต้องเจ็บปวด และทุกข์ทรมานเป็นอย่างมาก คุณลุง ยังเล่าให้ฟังอีกว่าคุณลุงได้กำหนดจิตไว้ที่ปลายจมูกบริกรรม คาถาอธิฐานขอให้ ไม่เจ็บปวด ซึ่งก็เป็นจริงคุณลุงไม่มีอาการเจ็บปวดอะไรเลย จนกระทั่งออกจากโรงพยาบาล โดยปัจจุบันก็หายเป็นปกติและมีศรัทธาในตัวหลวงปู่แสงเป็นอย่างมาก

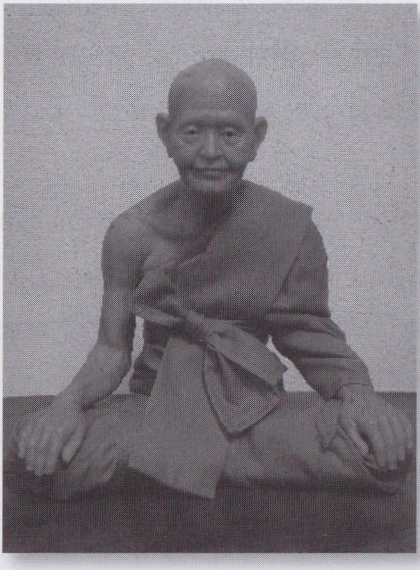

คำสอนของหลวงปู่แสง

"ตนละสังขารหรือจิตละสังขาร จริงๆแล้วตนก็มาจาก จิตนั้นเอง จิตนี้เป็นผู้บงการ ทั้งนั้น คนส่วนใหญ่เขาคิดว่าตนเป็นผู้ควบคุมจิต แต่แท้จริงนั้นจิตนี้ต่างหากที่ควบคุมกายและบงการทุกสิ่ง ตามแต่ที่มันจะปรุงแต่งท่านต้องรู้เท่าทันมันนะ อย่าหลงไปกับจิตที่มันหลอกเรามันว่า ตนเป็นเรา วัดเป็นของเรา ปัจจัยเป็นของเรา ถ้าเรายึดก็จะต้องตกเป็นทาสของมันร่ำไป ความจริงแล้วมันไม่มีอะไรเลยสักอย่างที่เป็นของเรา ท่านต้องพิจารณาอย่างนี้อยู่อย่างเสมอจะได้ละวางจากตัวตนได้ จะได้มีวิชาติดตัวไป"

๑๑. ปาฏิหาริย์ของหลวงปู่แสง

๑๑.๑ นายประเสริฐ ปานเณร พ.ศ.๒๕๒๙

พระคุณเจ้าท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจาย์ (โต) พรหมรังสี เล่าเรื่องพระอาจารย์แสง มหิทธิเมธาจารย์ สมัยเมื่อท่านยังมีชีวิตอยู่

พระอาจารย์แสงมหิทธิเมธาจารย์ แห่งวัดเกาะแก้ว(วัดมณีชลขัณฑ์) ตำบลพรหมาสตร์ อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี เล่าเรื่องของท่านให้ข้าฯ ฟัง ครั้นเมื่ออยู่รุกขมูลร่วมกับท่านและข้าได้ถวายตัวหรือปวารณาตัวเป็นศิษย์ของท่านพระอาจารย์แสง ต่อมาจึงได้เรียนถามท่านถึงเรื่องการก่อสร้างพระเจดีย์ของท่านที่เกาะแก้วกลางน้ำลพบุรี ท่านก็เล่าเรื่องให้ข้าฯ ฟัง

เดิมพระอาจารย์แสงฯ เดินธุดงค์มาจากที่อื่น มาพักจำพรรษาอยู่ที่วัดชีป่า (ปัจจุบันเรียกว่า วัดชีป่าสิตาราม) ต.ทะเลชุบศร อ.เมือง จ.ลพบุรี สมัยนั้นยังเป็นป่าดงพงพฤกษ์อยู่รอบๆ วัดมีต้นไม้ใหญ่น้อยติดต่อปกคลุมไปทั่วบริเวณ...

ถัดมาทางทิศตะวันตกเป็นที่ราบลุ่มมีหนองน้ำมีป่าระกำมะเดื่อ ป่าต้นกระโดนปะปนกันไปมีสิงห์สาราสัตว์มาก ไก่ป่า ช้าง เสือ เนื้อสมัน และหมู่ป่าสัตว์จำพวกนี้อาศัยอยู่ตามพื้นดิน สัตว์อีกจำพวกหนึ่งอาศัยอยู่บนต้นไม้ มีผึ้งใหญ่ นกยูง นกกระทือ ลิง ค่าง บ่าง ชะนี ยามค่ำคืนส่งเสียงร้องโหยหวนอยู่รอบป่าน่าวังเวงใจ สัตว์แทบทุกชนิดที่มาอาศัยอยู่บริเวณป่านี้มากเพราะมีหนองน้ำใหญ่และป่าดงดิบ

ทางทิศตะวันออกขึ้นไปไม่มีหนองน้ำให้เป็นที่พึ่งพิงแก่สัตว์ป่าเลย พวกฝูงสัตว์ทั้งปวงย่อมขาดน้ำมิได้จึงเป็นเหตุให้ฝูงสัตว์น้อยใหญ่ทั้งหลายเหล่านี้มาอาศัยพึ่งพิงกินน้ำ และลูกไม้เป็นอาหาร ตกตอนดึกเสียงเสือลำพองคะนองอยู่ราวป่าชวนประหวั่นใจ

พระอาจารย์แสง มหิทธิเมธาจารย์ เล่าเรื่องของท่านให้ข้าฯฟัง ข้าฯ สนใจมากยามว่าง ข้าฯจึงถามเรื่องการก่อสร้างพระเจดีย์ของพระอาจารย์แสง ว่าความเป็นมาอย่างไรท่านก็เล่าให้ข้าฟังอีก

เมื่อหลายปีมาแล้วท่านได้จำพรรษาอยู่วัดชีป่า ลพบุรี คืนหนึ่งย่ำรุ่ง ท่านนั่งวิปัสสนาอยู่ตามลำพังองค์เดียว พอจิตสงบก็เกิดนิมิตปรากฏขึ้นแลเห็น แสงสว่างช่วงโชติแพรวพราวงามระยับอยู่กลางหนองน้ำ ท่านจึงค่อย ประคับประคองจิตใจให้อยู่ในสมาธิและอธิษฐานขอชมอยู่ไม่รู้เบื่อจนตลอด สว่าง ครั้นในคืนต่อๆ มาก็นั่งสมาธิอีกเกิดความโลภหลั่งไหลเข้าไปในดวงจิต มืดมืดมิดหนาวหาวง่วงทั้งเวทนาก็รบกวน ไม่สงบจิตซบเซานิมิตบ่มีเกิดให้ เห็นอีกเลย แต่ก็ไม่ได้ลดละความเพียรพยายาม แม้จะเพียรพยายามสักเท่าไหร่ ก็ไม่เห็น จึงมานั่งปรารภกับตัวเองว่า เห็นจะมีบุญวาสนาน้อยเพียงแค่นี้แล้ว หันมากำหนดรู้ดูจิตของตัวเองดูว่า เหตุการณ์ที่ปรากฏขึ้นคืนนั้นจึงจำ เหตุการณ์นั้นได้ว่าการทำวิปัสสนาในคืนนั้นเราไม่ได้อยากรู้อยากเห็นอะไร ไม่ได้เอาจิตใจไปจดจ่อขอดูกับความอยากรู้อยากเห็น หรือขอดูทำไปเพื่อ ปฏิบัติบูชาคุณขององค์พระบรมศาสดาพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเท่านั้น ต่อจากนั้นจึงค่อยเตรียมตัวไปสรงน้ำให้สะอาดปลอดโปร่งดีแล้วค่อยเข้าที่ทำ วิปัสสนาเปลี่ยนทิศทางเสียใหม่ พอนิวรณ์สงบลงก็สำรวจดูจิตว่าอยู่ในอารมณ์ ใด และพยายามทำจิตให้ผ่องแผ้วกว้างขวางร่าเริงเหมือนนกยูงที่กำลังรำแพน อยู่บนหน้าผาที่รับลม

ในขณะนั้นเองก็เกิดนิมิตปรากฏทางตาให้เห็นอีกครั้งหนึ่ง คราวนี้ ค่อยๆ ประคับประคองไม่ให้ความโลภเกิดขึ้นอีก จึงได้ชื่นชมโสมนัสอยู่กับ ดวงแก้วมณีโชติอยู่ตลอดกาลเข้าพรรษาทุกค่ำคืน

เมื่อออกพรรษาท่านพระอาจารย์แสง มหิทธิเมธาจารย์ ก็ได้ออกเดิน ธุดงควัตรไปโปรดสัตว์ปักกลดอยู่ที่ดงพญาไฟ (ปัจจุบันนี้เรียกชื่อแก้

อาถรรพณ์ว่าดงพญาเย็น) ท่านปลักกลดอยู่ตามลำพังองค์เดียว เมื่อถึงฤดูกาลเข้าพรรษาปีต่อไป ท่านก็กลับมาอธิษฐานจำพรรษาอยู่ที่วัดชีป่า ลพบุรี อีกครั้งหนึ่งมาพักผ่อนหย่อนใจอยู่หลายวัน พอหายเหนื่อยดีแล้วก็ใคร่คิดอยากจะได้ชมความงามของดวงแก้วมณีโชตินั้นอีก แม้จะประกอบความเพียรสักเท่าไหร่ก็ไม่มีทางที่จะได้ชื่นชมอีกเลย

ท่านพระอาจารย์แสง มหิทธิเมธาจารย์ ท่านรำพึงอยู่ในใจว่าการไปรุกขมูลครั้งนี้ทั้งๆ ที่ไปฝึกฝนอบรมจิตของตัวเองให้ดีขึ้นกว่าเดิม กลับจะมาย่อหย่อนไปหรืออย่างไรนี่ ต่อจากนั้นท่านก็ขออธิษฐานขอทราบเหตุการณ์แห่งความเป็นไปของดวงแก้วมณีโชตินั้น พอนั่งสักครู่ก็ปรากฏนิมิตให้เห็นหมูป่า ๕ ตัว สูงโปร่ง ดวงตาแดงเป็นแสงทับทิม มีเขี้ยวยาวแทบลากดิน จมูกงอนงาม ลำตัวบางเพรียว ขนหนาสีดำสนิท ผิดกับหมูป่าธรรมดายืนอยู่ราวป่ามุ่งหน้าพากันเดินตรงลงไปในหนองแก้ว พอลงไปถึงกลางหนองก็พากันขุดเอาดวงแก้วมณีโชติ พอเห็นดวงแก้วผู้เป็นหัวหน้าหมูป่าก็เอาปากคาบดวงแก้วนั้นพากันขึ้นมาจากเกาะกลางหนองน้ำ (หนองแก้วนี้ก็คือบริเวณสระแก้วปัจจุบันนี้เอง) แล้วหัวหน้าฝูงหมูป่าก็พาดวงแก้วมณีโชติเดินมุ่งหน้าตรงมาทางทิศตะวันตก พามาถึงเกาะกลางน้ำท้องทุ่งพรหมาสตร์ ซึ่งเป็นเกาะธรรมชาติสูงพ้นน้ำพอสมควร มีต้นไม้ปกคลุมทั่วบริเวณเกาะมีน้ำล้อมรอบบนเกาะมีพฤกษานานาชนิด กล้วยไม้ป่าออกดอกส่งกลิ่นหอมอยู่อบอวลทั่วบริเวณเกาะ มีฝูงนกกาอาศัยอยู่เป็นประจำ หมูป่าผู้เป็นหัวหน้าจึงมาหยุดอยู่ที่บนกลางเกาะแล้วหมูป่าอีก ๔ ตัว ก็พากันขุดพื้นดินจนเป็นบ่อลึกพอสมควร จากนั้นหมูป่าผู้เป็นหัวหน้าก็ค่อยๆ อ้าปากคายดวงแก้วนั้นลงบ่อ แล้วหมูป่าทั้ง ๕ ตัว ก็พากันกลบเกลื่อนรอยขุดให้เรียบร้อยเหมือนอย่างเดิม (เกาะแก้วนี้ปัจจุบันก็คือ วัดเกาะแก้ว หรือวัดมณีชลขัณฑ์) พอหมูป่ากลบดวงแก้วมณีเรียบร้อยแล้ว ในนิมิตก็แลเห็นว่าหมูป่าทั้งห้าตัวนั้นก็กลายรูปร่างจากหมูป่ามา

เป็นมนุษย์เทพยดาทั้งห้าองค์และหมู่ป่าจริงๆ ก็พากันติดตามมาส่งเป็นฝูงใหญ่และมาอาศัยอยู่ที่เกาะแก้วนี้อย่างมากมายโดยไม่มีใครสามารถมารบกวนเพราะมีมนุษย์เทพยดาคอยรักษาอยู่ (จึงมีผู้เฒ่าชาวเมืองลพบุรีบางคนเรียกสถานที่นี้ว่า "โคกหมู")

นิมิตของท่านอาจารย์แสง มหิทธิเมธาจารย์ ก็เห็นมนุษย์เทวดาสี่องค์เฝ้าอารักษ์ขาดวงแก้วมณีนั้นไว้ ส่วนอีกองค์หนึ่งก็มาปรากฏกายอยู่เบื้องหน้าท่านแล้วคุกเข่าพนมมือก้มกราบลงอย่างนอบน้อมแล้วค่อยๆนั่งราบลงอย่างสงบเสงี่ยม มนุษย์เทพฯก็กล่าววาจาอย่างสุภาพขึ้นว่า

"ท่านพระอาจารย์แสงขอรับพวกเกล้ากระผมคือเทพฯที่รักษาดวงแก้วมณีดวงนี้อยู่ วันนี้เกล้าฯกระผมว่างไม่ได้เข้าเวรอารักขาดวงแก้วเกล้ากระผมจึงได้มานมัสการพระคุณเจ้าและเกล้าฯอยากเรียนถามธรรมะของพระคุณเจ้าสักหนึ่งข้อ เกล้ากระผมขอเรียนถามว่า พระสงฆ์ทั่วๆไปฉันกะริงกะราวหารคืออาหารคำข้าวกับน้ำเท่านั้นหรือ"

พระอาจารย์แสงตอบ "พระทั่วๆไปฉันเท่านั้นไม่พอแก่การเลี้ยงร่างกายหรอกมนุษย์เทพฯเอ๋ยพระทั่วๆไปนั้นยังปฏิบัติจิตใจไม่เข้าสู่สภาวะธรรมพระกรรมฐานเราต้องฉันกะริงกะราวหารและลมไฟเข้าไปด้วยถ้ามนุษย์เราอดข้าวสักสามวันก็ไม่ตาย แต่ถ้าอดลมไฟเพียงอึดใจเดียวก็ตายแน่นอกเสียจากพระอริยะที่ละสังขารได้เท่านั้น"

เทพฯยกมือขึ้นพนมแล้วกล่าวสาธุ "เกล้าฯเห็นด้วยและซาบซึ้งในพระธรรมคำสอนและธรรมข้อนี้อย่างชัดเจน ไม่มีข้อกังขาใดๆทั้งสิ้นเกล้าฯจะบอกตำราเรียนทำปรอทไว้ให้กับพระเดชพระคุณขอให้พระเดชพระคุณจงรับเอาไปศึกษาเถิด เมื่อได้ศึกษาสำเร็จแล้วจะขึ้นลงที่สูงๆ เช่นยอดภูเขา หรือหน้าผาอันสูงชัน ก็สามารถจะกระโดดขึ้นและลงมาได้อย่างปลอดภัย ตัวของท่านจะมีความเบามาก แม้จะแบกก้อนหินหรือท่อนเหล็กอันแสนหนักสัก

เท่าไหร่ก็ไม่รู้สึกว่าหนักเลย และอีกวิชาหนึ่งก็คือวิชาย่นหนทางถ้าเรียนวิชานี้สำเร็จแล้วจะไปมาไหนก็เพียงอึดใจเดียว”

ท่านพระอาจารย์แสง มหิทธิเมธาจารย์ จึงถามว่า “จะให้อาตมาเรียนเอาไปทำอะไรอาตมาไม่อยากได้ เมื่อเรียนสำเร็จแล้วไม่ตายจะอยู่ไปถึงพันปีอย่างนั้นหรือ อยู่มาแค่นี้อาตมาก็ไม่อยากจะอยู่ต่อไปอีกแล้ว ไปบอกกับพระหนุ่มๆ เถิด”

เทพฯตอบ “มิใช่เรียนสำเร็จแล้วจะไม่ตายหรอกขอรับ เมื่อถึงอายุขัยก็ต้องแตกดับลับขันธ์ไปเป็นธรรมดา”

พระอาจารย์แสงถาม “แล้วจะให้อาตมาเรียนไปทำอะไร”

เทพฯอ้อนวอน “ขอให้พระเดชพระคุณเรียนเอาไว้เถิด จะมีแต่ความเจริญรุ่งเรืองในด้านการกุศลผลบุญ จะเป็นบุญบารมีไปในภายภาคหน้า จะเป็นบุญกุศลอันใหญ่หลวง จะให้เกล้าฯ เอาตำราหรือวิชานี้ไปบอกให้กับพระหนุ่มๆ เกล้าฯยังมองไม่เห็นว่าจะมีพระภิกษุสงฆ์องค์ใดที่จะมีใจสุขุมเยือกเย็นละเอียดอ่อนและมีความบริสุทธิ์เสมอเหมือนพระเดชพระคุณอีกก็ยังไม่มีเกล้าฯ จึงขอมอบตำราย่นหนทางไว้ให้กับพระเดชพระคุณเสียเดี๋ยวนี้เลย เกล้าฯขอให้สัญญาว่าวิชานี้มีแต่คุณอย่างเดียวเมื่อเรียนสำเร็จแล้ว เกล้าฯ จะมากราบเรียนเรื่องดีมีกุศลให้ทราบอีกครั้งหนึ่ง”

พระอาจารย์แสงจึงได้รับคำ แล้วนำเอาตำราและวิชาย่นหนทางมาศึกษาด้วยความพากเพียรพยายาม และอยากรู้ว่ามนุษย์เทพยาดาจะมาบอกการกุศลอะไรให้

อยู่มาอีกหนึ่งพรรษา ทั้งตำราทำปรอทและวิชาย่นหนทางก็เรียนได้อย่างชำนิชำนาญ แต่ก็ไม่ได้ประมาทคอยระมัดระวังดวงจิตทำความรู้เท่าทันอยู่เสมอๆ ค่ำคืนหนึ่งประมาณ ๒ ยาม พระจันทร์ส่องแสงสว่างอยู่เบื้องหน้า...

ขณะกำหนดจิตอยู่นั้น มนุษย์เทพฯ ก็มาปรากฏกายอยู่เบื้องหน้าและมนุษย์เทพฯ ก็บอกว่า เกล้าฯ มาตามสัญญาบัดนี้วิชาของพระเดชพระคุณได้เรียนสำเร็จเรียบร้อยแล้ว เกล้าฯ ใคร่จะขอฝากการกุศลอันยิ่งใหญ่ในชีวิตแต่ต้องทำการก่อสร้างองค์เดียว เพราะเป็นการยากยิ่งที่จะให้บุคคลอื่นขึ้นไปทำการก่อสร้างด้วยได้ เพราะเหตุว่าดวงแก้วมณีโชติประดิษฐานอยู่เบื้องล่าง ถ้าใครทำสกปรกดวงแก้วมณีโชติก็จะอันตรธานหายไปทันที ประการที่สองพระเจดีย์มีความสูงมาก หากผู้ใดขึ้นไปทำการก่อสร้างก็อาจถูกกระแสลมพัดผงะหงายลงมา เป็นเหตุให้เสียชีวิตได้นอกเสียจากผู้ที่สำเร็จวิชาปรอทจะไม่มีอันตรายเลย

พระอาจารย์แสงฯ ไม่ยอมรับปากกับเทพฯ “เป็นเรื่องสุดวิสัยของอาตมาที่จะดำเนินการก่อสร้างพระเจดีย์ได้ ด้วยเหตุว่าอาตมาไม่มีปัจจัยที่จะเอามาซื้อวัสดุที่จะเอามาใช้ในการก่อสร้างได้ ประการที่สองอาตมาไม่ใช่ช่างก่อสร้างมาก่อน จึงไม่รู้ว่าจะไปเอาแบบแปลนมาจากไหน ถ้าอาตมาทำการก่อสร้างพระเจดีย์องค์เดียวชาติหน้าอีกชาติก็คงจะไม่สำเร็จแน่”

มนุษย์เทพฯ ตอบ “เกล้าฯ ขอถวายความเข้าใจในเรื่องการหาปัจจัยมาทำการก่อสร้างพระเจดีย์ก็ไม่น่าหนักใจ ใช้วิชาย่นหนทางเพียงอึดใจเดียวก็ไปถึงกรุงเทพฯ ได้ ส่วนเรื่องแบบแปลนการก่อสร้างพระเจดีย์นั้นไม่ต้องไปหาที่ไหนพวกเกล้ากระผมจะเนรมิตแบบแปลนได้เอง

พอพูดจบ เทพฯ ก็เนรมิตภาพพระเจดีย์รูปไม้สิบสองเหลี่ยมให้พระอาจารย์แสง มหิทธิเมธาจารย์ ดู เมื่อท่านได้พิจารณาอยู่สักครู่ศรัทธาอันแรงกล้าของท่านก็เกิดขึ้นอย่างปาฏิหาริย์ เกิดความปีติอิ่มเอิบเบิกบานใจอย่างบอกไม่ถูก ท่านพระอาจารย์แสงจึงได้รับปากตอบคำกับมนุษย์เทพฯ ทันที เทพฯ จึงถวายเสริมศรัทธาขึ้นว่าประโยชน์ที่จะเกิดในวันข้างหน้านี้มีอยู่หลายประการ

๑. เพื่อทดแทนบุญคุณบิดามารดาและเจ้ากรรมนายเวรทั้งหลาย

๒. เพื่อปฏิบัติบูชาองค์พระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าและยังเป็นปูชนียสถานของเมืองลพบุรี เพื่อไว้ให้บุตรหลานศิษยานุศิษย์และพุทธบริษัททั้งหลายที่เคารพนับถือในพระอาจารย์แสงฯ และยังเป็นร่มโพธิสมภารเป็นที่พึ่งทางใจยังพระศาสนาให้ยืนยาวต่อไปนานแสนนาน เทพฯ ทั้งห้าองค์จึงพนมมือขึ้นสาธุการโดยพร้อมเพรียงกัน

เมื่อท่านเจ้าประคุณสมเด็จพุฒาจารย์(โต) ได้ยินพระอาจารย์แสงฯ เล่าให้ฟังถึงตอนนี้ ท่านเจ้าประคุณสมเด็จโตก็อดที่จะยกมือขึ้นสาธุด้วยไม่ได้

ท่านพระอาจารย์แสงฯ จึงเล่าต่อไปให้ข้าฯฟังอีก ข้าฯ ฟังไม่รู้เบื่อต่อมาท่านก็เริ่มใช้วิชาย่นหนทางให้เป็นประโยชน์แก่การหาปัจจัยมาก่อสร้างพระเจดีย์ ท่านจึงเข้ากรุงเทพฯ ไปติดต่อเจ้านายและขุนนางในพระราชวังจนเป็นที่รู้จักมักคุ้นกันทั่วหน้าในสมัยรัชกาลที่ ๔ ในหนังสือเก่าๆ แทบทุกเล่มมักจะกล่าวถึงท่านพระอาจารย์แสงว่า เป็นผู้วิเศษเรื่องกฤตยาคมยิ่งนัก สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงเคยทรงพระราชวิจารณ์กันถึงพระอาจารย์องค์นี้ไว้ว่า ขรัวตาแสงคนทั้งปวงนับถือกันว่าเป็นผู้วิเศษสมจริง ต่อมาการหาปัจจัยไม่มีปัญหาใดๆ ทั้งสิ้นเพราะคราใดที่ไปไหนมาไหนก็ตามจะมีเทพฯ ติดตามไปอารักขาและเป็นทั้งคู่คิดและชี้แนะอยู่ตลอดเวลาตามสัญญาที่ตกลงกันไว้ว่าจะสับเปลี่ยนเวรกันมาอยู่ดูแลตลอดชีวิต

ต่อนั้นมาก็เริ่มดำเนินการก่อสร้างพระเจดีย์ที่ไม่ต้องมีแบบแปลนและไม้นั่งร้าน วิธีการก่อสร้างพระเจดีย์นี้ก่อรากฐานรอบนอกเว้นช่องประตูไว้ปิดเปิด ทำด้วยไม้เพื่อไม่ให้คนภายนอกมองเห็นการก่อสร้างของพระอาจารย์แสงและทำบันไดพรางตาไว้หน่อยหนึ่ง ที่จริงบันไดนั้นมิได้ใช้ขึ้นลงเลย แล้วประกาศไม่ให้ใครเข้าไปเหยียบย่ำในบริเวณอุโมงค์พระเจดีย์ด้านในเป็นอัน

ขาด ทำประตูไม้แน่นหนาพอตกเย็นก็ปิดประตูใส่กุญแจ เมื่อมีผู้มีศรัทธามาขนอิฐช่วยท่านก็บอกให้ขนเอาอิฐโยนเข้าไปข้างในจนกว่าจะเต็มอุโมงค์แล้วสั่งให้ปิดประตูเสีย คนภายนอกก็ไม่สามารถจะล่วงรู้ได้ว่าท่านลงมาเอาอิฐขึ้นไปทำการก่อสร้างด้วยวิธีใดก็คงได้แต่นึกเอาเองว่าท่านคงเดินไต่บันไดขึ้นลงมาเอาอิฐทีละบุ้งกี๋ ที่จริงแล้วไม่ได้เป็นเช่นนั้นเลย

ในขณะที่ท่านกำลังทำการก่อสร้างอยู่นั้น จะหาความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าสักนิดก็หามิได้ มีเพื่อนคู่คิดมีมิตรคู่ใจเป็นเทพอยู่ในพระเจดีย์ห้าองค์สนุกสนานทำงานกับเทพฯ ถ้าอิฐหมดเทพยดาก็แปลงตัวเป็นหลวงพ่อแสง ไปตามคนมาช่วยขนอิฐให้ เรื่องอาหารการขบฉันก็ไม่เดือดร้อนเพราะใครก็ไม่ล่วงรู้ได้ว่าท่านไปฉันอาหารที่ใดบ้าง เมื่อมีญาติโยมมาหาท่านที่วัดมณีชลขัณฑ์ไม่เจอ ท่านญาติโยมก็นึกเอาว่าคงไปฉันข้าวที่วัดชีป่าแล้ว ญาติโยมทางวัดชีป่าเอาอาหารมาถวายท่านที่วัดชีป่าเมื่อไม่พบท่านก็นึกเอาว่า ท่านคงไปฉันข้าวที่วัดมณีชลขัณฑ์ หรือโรงเก็บปูนใต้ต้นสะตือข้างพระเจดีย์แล้ว เพราะท่านอยู่ ๒ ที่ คือ ที่วัดชีป่าและที่เจดีย์วัดมณีชลขัณฑ์ การที่ท่านจะไปไหนมาไหนจึงไม่มีใครรู้จริงและท่านก็ไม่มีความประสงค์ให้ใครต่อใครรู้ว่าท่านเป็นผู้เรืองวิชาหรือบุญฤทธิ์ ที่จริงท่านไปฉันข้าวที่กรุงเทพฯ เป็นประจำเขานิมนต์เทศน์โปรดที่บ้านบ้าง เพราะฉะนั้นประวัติของท่านพระอาจารย์แสงมหิทธิเมธาจารย์ จึงไม่ปรากฏประวัติในเมืองลพบุรีเลย เพราะท่านไม่ชอบไปคุยให้ใครต่อใครฟัง ถ้าขืนคุยเรื่องจริงให้ญาติโยมที่ลพบุรีฟังพระเจดีย์ของท่านก็คงไม่สำเร็จแน่ ประชาชนคงจะต้องแห่พากันมาดูการก่อสร้างอันประหลาดมหัศจรรย์ของเทพยดาที่สร้างพระเจดีย์กับพระอาจารย์แสงจนหาที่นั่งที่ยืนไม่ได้แน่

วาระสุดท้ายที่ท่านสร้างพระเจดีย์ใกล้จะแล้วเสร็จ ท่านได้ปิดประตูด้านล่างเรียบร้อยแล้ว จึงขึ้นไปตบแต่งยอดพระเจดีย์ทีหลัง เมื่อตบแต่งยอด

พระเจดีย์เสร็จเรียบร้อย ท่านก็กระโดดจากยอดพระเจดีย์ลงมาถึงพื้นดินแล้วก็เอามือปัดก้นไปมาเดินหายไปโดยมิได้บอกอำลาญาติโยมสักคนเดียว

ปัจจุบันนี้ถ้าเรามองดูรูปพระเจดีย์ จะเห็นท่านเว้นอิฐไว้เป็นรูๆเพื่อให้คนรุ่นหลังขึ้นไปบูรณปฏิสังขรณ์เมื่อยามชำรุดทรุดโทรมในภายหลัง หลวงพ่อแสงท่านทำเป็นปริศนาไว้ให้ชาวเมืองลพบุรีคิด ถ้าท่านจะทำยอดเจดีย์เสียให้เสร็จเรียบร้อยค่อยมาปิดอุโมงค์ข้างล่างก็ย่อมทำได้ แต่ท่านไม่ทำเพราะท่านต้องการให้เห็นว่า พระนักปฏิบัติพระกรรมฐานอย่างท่านเมื่อปฏิบัติจริงก็รู้จริงทำได้จริงอย่างคนทั่วๆ ไป คิดว่าเหลือวิสัยไม่น่าเชื่อ แต่ผู้ปฏิบัติธรรมย่อมทำได้เสมอ

ปริศนาที่ ๑ เมื่อท่านกระโดดลงมาได้ ท่านจะกระโดดขึ้นไปอีกไม่ได้หรือ

ปริศนาที่ ๒ เมื่อท่านกระโดดลงมาแล้ว ท่านจะจากไปทำไมจึงไม่กล่าวคำอำลาจากญาติโยมเลยแม้แต่คนเดียว หรือว่าท่านเป็นพระที่ใจดำอำมหิต ตัดเยื่อไม่เหลือใยแก่ญาติโยมชาวเมืองลพบุรี จนมาถึงบัดนี้ใครก็หารู้ได้ไม่

ตอบปริศนาข้อที่ ๑ เมื่อท่านกระโดดลงมาได้ ท่านก็กระโดดขึ้นไปได้เป็นของธรรมดา

ตอบปริศนาข้อที่ ๒ ถ้าขืนบอกอำลากับญาติโยม ญาติโยมก็ย่อมจะถามถึงเรื่องการก่อสร้างพระเจดีย์และการกระโดดลงมาจากยอดเจดีย์ว่าเป็นอย่างไรจึงไม่มีอันตราย น่าเหลือเชื่อท่านเป็นพระที่มีสัจจะมีความเมตตาปรานีแก่ญาติโยมทั้งหลาย แต่ไม่อาจจะเล่าให้ฟังได้เพราะกลัวญาติโยมจะพากันมานมัสการและขอความช่วยเหลือจนหาความสิ้นสุดไม่ได้ แล้วท่านเองก็จะไปพระนิพพานไม่ได้จึงได้ถืออุเบกขาเสีย การจากไปจึงมิได้บอกอำลาท่านหลบหนีไปปักกลดจำศีลอยู่ที่ดงพญาเย็น

วันหนึ่งท่านพระอาจารย์แสง มหิทธิเมธาจารย์ ได้ไปเยี่ยมข้าฯ ที่วัดโฆสิตาราม และได้กล่าวชักชวนข้าให้ไปช่วยกันโปรดดวงวิญญาณหลายพันดวงที่ยังมิได้ไปผุดไปเกิด ข้าจึงได้เตรียมตัวบอกงดกิจธุระนิมนต์แก่ญาติโยมทั้งหลายเพื่อไปปฏิบัติคันถธุระในพระพุทธศาสนากับพระอาจารย์แสง

เมื่อเตรียมเครื่องอัฏฐบริขารในการไปทำธุดงควัตรเรียบร้อยแล้ว อาจารย์แสงจึงได้นิมนต์ข้าฯ เข้าที่นั่งทำวิปัสสนาและท่านก็ได้แนะวิชาย่นหนทางให้ข้าฯ เพื่อให้ข้าติดตามไปโปรดวิญญาณด้วยกันกับท่าน พอตกดึกพระภิกษุสงฆ์องค์เณรจำวัตรกันหมด พระอาจารย์แสงจึงได้บอกข้าฯ ให้เตรียมตัวเดินทางแบกกลดสะพายย่ามแต่งชุดธุงดงควัตรเดินออกมาใส่กุญแจกุฏิเรียบร้อย พระอาจารย์แสงเดินออกมายืนข้างหน้าข้าฯ บอกให้ข้าพนมมือหลับตารำลึกถึงคุณของพระบรมศาสดาพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วบริกรรมภาวนาวิชาย่นหนทาง ทันใดนั้นเองสรีระร่างกายของพระอาจารย์แสงกับข้าฯ ก็ลอยขึ้นสู่อากาศ พ้นยอดไม้มุ่งตรงไปทางทิศเหนือในอึดใจเดียวก็ถึงดงพญาเย็นที่ท่านพระอาจารย์แสงปักกลดอยู่ ท่านจึงชี้สถานที่ปักกลดให้ข้าฯ โดยอยู่บริเวณใกล้เคียงกัน

ต่อจากนั้นท่านพระอาจารย์แสงกับข้าฯ ก็ได้นั่งทำจิตแผ่เมตตาให้กับวิญญาณและภูตผีปีศาจที่สิงสถิตอยู่ ณ บริเวณที่แห่งนั้นเป็นเวลาหลายเดือนดวงวิญญาณทั้งหลายบางพวกก็มาขอให้ช่วยให้ไปผุดไปเกิด บางพวกก็มาขอส่วนบุญจนได้ไปผุดไปเกิดก็มากหลาย ส่วนเรื่องอาหารการขบฉันนั้น พอย่ำรุ่งพระอาจารย์แสงได้เข้าไปบิณฑบาตในกรุงเทพฯ กลับมาพอดีได้เวลาฉันตามปกติ

ยามว่างข้าฯ ก็ได้ไปนั่งคุยกับพระอาจารย์แสงที่กลดของท่าน ข้าฯ จึงถามเรื่องต่างๆ ของท่าน ท่านจึงเล่าให้ฟัง ข้าฯ ฟังแล้วเกิดศรัทธาในตัวของท่านมาก ข้าฯ จึงชักชวนให้พระอาจารย์แสง มหิทธิเมธาจารย์ เข้าไปจำพรรษา

อยู่เสียด้วยกัน ท่านจึงตอบว่ากลัวจะเป็นภาระวุ่นวายกับท่านเจ้าประคุณสมเด็จ ถ้าเจ้านายและขุนนางได้ล่วงรู้ถึงอิทธิปาฏิหาริย์ของพวกเราทั้งสองแล้วจะพากันมาวุ่นวายขนาดไหน ถ้าเขามาขอความช่วยเหลือจากเราเราก็ปฏิเสธไม่ได้ ถ้าช่วยเขาสัมฤทธิผลเขาก็ไปบอกคนอื่นมาอีกความหวังในอนาคตข้างหน้าของเราทั้งสองก็คงจะหมดไป เพราะความวุ่นวายเป็นแน่แท้ ถ้าจะให้อาตมาไปอยู่ด้วยก็ต้องปิดบังเรื่องนี้ไว้ตลอดชีวิต แล้วอาตมาจะไปอยู่ด้วย วิชาที่เราได้ศึกษากันมานี้ความจริงเป็นวิชาโลกียะไม่ใช่ทางสำเร็จมรรคผลถ้าใครมัวหมกมุ่นยึดถือไม่เพิกถอนจะไม่มีวันไปนิพพานได้เลย

เมื่อข้าฯ ตกลงใจรับปากกับพระอาจารย์แสง มหิทธิเมธาจารย์ ว่าจะไม่แพร่งพรายความเรื่องนี้ให้แก่ผู้ใดรู้ ตอนนั้นพระอาจารย์ก็ชราภาพลงมาก ข้าฯ จึงได้นิมนต์ท่านมาอยู่เสียด้วยกันที่ วัดระฆังโฆสิตาราม ตำบลบางยี่ขัน จ.ธนบุรี ถ้าข้าไม่เล่าเรื่องนี้ให้พวกเจ้าฟัง เจ้าคงไม่รู้ว่าพระอาจารย์แสง มหิทธิเมธาจารย์ มีบุญฤทธิ์สามารถสร้างพระเจดีย์องค์เดียวได้โดยไม่มีใครช่วยได้อย่างไร

ผศ.ทัศนีย์ กระต่ายอินทร์ ได้บันทึกเรื่องที่ฟังมาจากพระศีลวรคุณ (นวล) อดีตเจ้าอาวาสวัดมณีชลขัณฑ์ ว่า “ที่วัดมณีชลขัณฑ์ นี้นอกจากจะมีเจดีย์หลวงพ่อแสงที่ถือได้ว่าเป็นสัญลักษณ์ของวัดแล้ว แต่เดิมยังมีศาลาเก่าหลังหนึ่งเป็นที่ประกอบศาสนกิจ และเป็นที่อยู่ของอุบาสกอุบาสิกาเรียกว่าศาลาคอกหมู...นับแต่มีศาลาการเปรียญใหม่ ก็มิได้ใช้ศาลาเก่าอีกเลย...**ศาลานี้สมเด็จพุฒาจารย์(โต) สร้างถวายหลวงปู่แสง เพราะชื่นชมความรู้ความเชี่ยวชาญทางพุทธศาสนา”**

เรื่องวิชาปรอทนี้ อ.บุตย์ สาริกบุตร น้องชายของ อ.เทพย์ สาริกบุตร ก็ได้เขียนไว้ในหนังสือเล่มเดียวกันนี้อย่างน่าสนใจ

๑๑.๒ อาจารย์ *เทพย์ สาริกบุตร, บุตย์ สาริกบุตร* (พ.ศ.๒๕๒๙)

เรื่องราวเกี่ยวกับอาจารย์แสงแห่ง วัดเกาะแก้ว (มณีชลขัณฑ์) นั้น กระผมจำได้เลาๆ ความว่าดังนี้ ขณะนั้นกระผมและพี่ชายคืออาจารย์เทพย์ สาริกบุตร ผู้สร้างหนังสือคัมภีร์พระเวทอันเป็นตำราดีชุดหนึ่งในวงการหนังสือ เราสองพี่น้องเป็นศิษย์วัดเกาะ (วัดสัมพันธวงศ์) โดยเป็นศิษย์ของท่านพระครูสุวรรณรังษี ซึ่งท่านพระครูสุวรรณก็เป็นศิษย์ของท่านเจ้าคุณอุบาลีคุณูปมาจารย์ (จันทร์) แห่งวัดบรมนิวาส ท่านพระครูสุวรรณมีความสนิทสนมกับท่านเจ้าคุณวัดเกาะมณีชลขัณฑ์ ลพบุรี ซึ่งเป็นน้องชายของท่านเจ้าอุบาลี เพราะต้นตระกูลของเราสองพี่น้องมาจากนครจำปาศักดิ์

ที่วัดเกาะนั้นทุกปีจะมีอาคันตุกะมีชื่อพระอาจารย์สี ท่านถือบวชเป็นชีปะขาวสะพายย่ามกระทำตนแผลงๆ แต่มองดูแล้วแฝงไว้ซึ่งความขลังชอบกลอยู่ ท่านจะไปนมัสการพระพุทธบาท สระบุรี ทุกปีมิได้ขาดเลย ท่านจะแวะมาเยี่ยมพระครูสุวรรณซึ่งเป็นอาจารย์ของกระผม เพราะท่านเป็นผู้รักใคร่ชอบพอกับอาจารย์สีของกระผมสองพี่น้องมาก ส่วนอาจารย์เทพย์ ขณะนั้นมีอายุราว ๑๑ – ๑๒ ขวบ แกชอบทางเวทย์มนตร์คาถาอาคม ได้ขอเรียนจากท่านอาจารย์สียังขอร้องให้ท่านเล่าเรื่องเกจิอาจารย์ดังๆ ให้ฟัง ท่านจึงเอ่ยถึงอาจารย์แสงยอดเกจิอาจารย์แห่งมหานครละโว้ลพบุรี ซึ่งเก่งในวิชาอาคมไสยศาสตร์ทุกแขนงไม่มีใครเสมอเหมือน ไม่ว่าด้านเวทมนตร์คาถา ผงมหาวิเศษพุทธาคม คือ อิทธิเจปฐมังตรีนิสิงเห และมหาราชตลอดไปจนถึงเลขยันต์ในคัมภีร์พิชัยยุทธสงคราม

ประการสำคัญที่สุด ดังได้สดับมาว่าท่านเป็นผู้สำเร็จปรอท อันวิชาที่สำเร็จนี้เป็นวิชาหนึ่งของการเล่นแร่แปรธาตุสมัยก่อน นิยมเล่นกันมากพอๆ

กับการไปหาแร่เหล็กไหล หากจะเทียบคุณวิเศษกันแล้วปรอทสำเร็จยังสูงไปกว่าเหล็กไหลอีกชั้นหนึ่ง ปรอทสำเร็จนี้กว่าจะทำได้สำเร็จแสนยากหนักหนายิ่งกว่าการทำทองแดงให้เป็นทองคำเพราะตัวยาที่นำมาซัดโลหะนั้นต้องไปเสาะแสวงหากันมายากยิ่ง บางตำราท่านผูกไว้เป็นกลอนปริศนายกตัวอย่างเช่นว่า "ต้นเขียวใบแฉกลูกเอ๋ยอย่าแปลกเมื่อน้อยเคยกิน" ดังนี้เป็นต้น

เมื่อได้ไปหาตัวยามาก็ไปเอาซัดลงในโลหะที่หล่อหลอมอันปรอทนั้นเมื่อกระทำสำเร็จแล้วผู้เป็นเจ้าของจะต้องมีอิทธิฤทธิ์เป็นกายสิทธิ์อยู่ยงคงกระพัน โรคภัยไข้เจ็บไม่อาจกล้ำกรายได้ สมบูรณ์บริบูรณ์ยิ่งนัก กล่าวกันว่าผู้มีปรอทสำเร็จจะต้องเก็บและระวังรักษาไว้อย่างดีที่สุด เวลาเอาออกมาชมดูกลางแสงจันทร์วันเพ็ญต้องระวังให้ดี เพราะอาจมีมือวิเศษเอื้อมมาหยิบฉวยเอาไปเพราะเป็นของกายสิทธิ์...

อาจารย์สีท่านเล่าว่า อาจารย์ของท่านเป็นศิษย์ของพระอาจารย์แสง พระอาจารย์แสงท่านเป็นผู้มีศีลและมีสัจท่านพูดว่าในชีวิตจะต้องทำอะไรให้เป็นอนุสรณ์เอาไว้ และท่านปรารภถึงพระบาลีกล่าวไว้ว่า ปฏิมาโพธิรุกฺขาจรูปาจชินธาตุโยจตุราสีติสฺสหสฺสธมฺมกฺขนฺธาสุเทสิตา

ความว่าเมื่อสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานแล้ว สิ่งศักดิ์สิทธิ์ห้าประการที่พุทธชนจักได้สักการะบูชา คือ พระพุทธรูป ๑ พระมหาโพธิพฤกษ์ ๑ พระเจดีย์ ๑ พระบรมสารีริกธาตุ ๑ และพระธรรม ๘๔๐๐๐ พระธรรมขันธ์ ๑ พุทธชนทั้งหลายผู้ได้สักการบูชาจะเป็นมหามงคลแก่ชีวิต พระอาจารย์แสงท่านเลือกเอาเจดีย์ท่านจึงลงมือสร้างด้วยตัวของท่านเอง เพื่อแสดงให้คนทั้งหลายเห็นว่าคนเรานั้นมีความตั้งใจแล้ว ทำสิ่งใดทำจริงสิ่งนั้นย่อมสำเร็จ ท่านก็ลงมือกระทำไปจนสำเร็จ

กล่าวกันว่าด้วยอำนาจปรอทสำเร็จ ท่านอาจารย์แสงสามารถเดินทางออกจากลพบุรีไปฉันเพลที่กรุงเทพฯ และท่านสามารถกลับลพบุรี วัดเกาะมณี

ชลขัณฑ์ แล้วก่อสร้างพระเจดีย์อันเป็นกิจวัตรประจำวันของท่านได้โดยไม่เสียสัจจะที่ตั้งใจ...

การที่พระอาจารย์แสงสร้างพระเจดีย์นี้ สร้างความประทับใจให้แก่เจ้าคุณอุบาลีคุณูปมาจารย์ (จันทร์) มาก ท่านเจ้าคุณอุบาลีจึงคิดสร้างถาวรวัตถุไว้เป็นอนุสรณ์สักสิ่งหนึ่ง ดังนั้นท่านจึงเลือกสร้างพุทธรูปเมื่อท่านไปลพบุรีไปพบชัยภูมิแห่งหนึ่ง ท่านจึงได้สร้างพระพุทธรูปใหญ่ไว้ที่เขาพระงามองค์หนึ่งซึ่งคนทั้งหลายเรียกว่าพระงาม จัดเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์แห่งหนึ่งของนครลพบุรี

๑๑.๓ พลตรีเยาว์ เกิดร่วม พ.ศ.๒๕๕๔

ในปลายปี ๒๕๕๔ ทางคณะได้รับการติดต่อจากทายาทของ “พลตรีเยาว์ เกิดร่วม” ผู้วายชนม์ ว่าได้รับหนังสือ “เจ้าขรัวแสง แสงแห่งมณีชลขันธ์ แล้วมีความประสงค์จะนำหนังสือนี้ไปแจกในงานทำบุญร้อยวัน ของท่านพลตรีเยาว์ เพราะก่อนท่าน พลตรีเยาว์ จะเสียด้วยโรคมะเร็งนั้น ท่านและครอบครัวได้ประสบเหตุการณ์อัศจรรย์อันเกี่ยวเนื่องกับองค์หลวงปู่แสง จนทำให้ท่าน พลตรีเยาว์ เขียนบันทึกไว้ใน “หนังสือที่ระลึก งานพระราชทานเพลิงศพ พลตรีเยาว์ เกิดร่วม” วันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๔ ทำให้ทราบถึง “คาถา” บทหนึ่งว่า หลวงปู่แสงให้ท่องจำเป็นธรรมโอสถใช้สู้กับโรคมะเร็ง

บันทึกสุดท้ายของท่าน พลตรีเยาว์ เกิดร่วม เขียนขึ้นจากคำบอกเล่าของคุณ จินดามาศ เกิดร่วม (ภรรยาของท่าน พลตรีเยาว์ เกิดร่วม)ไว้ดังนี้ “พล.อ โชคชัย ได้นำพระคาถาของ “หลวงปู่แสง” มามอบให้ท่าน พลตรีเยาว์ เพื่อให้สวดก่อนนอนทุกๆ คืน พระคาถาดังกล่าว คือ **ระโชหะระนัง ระชังหะระติ** ช่วงนั้นประมาณตีสอง ขณะที่ท่าน พลตรีเยาว์ นอนพักรักษาที่ รพ. พระมงกุฎเกล้า ห้อง ๑๙๐๖ ท่านได้เห็นรูปกลมๆ คล้ายรูปนิมิตเป็นเงาดำผ่านหน้า

ท่าน ซึ่งขณะนั้นท่านยังมิไม่ได้หลับ เงาดำหยุดทางขวามือของท่านแล้วกล่าวว่า เออเองท่องผิดๆ ถูกๆ อยู่นั้นแหละ แต่เห็นความพยามของเองที่มีความพยายามมาตั้งแต่ต้น ข้าฯ จะช่วยเอง จากนั้นก็เห็นพระ ๕ รูป เดินเข้ามาในห้อง และก็เห็นเป็นประตูเหล็กกำลังเปิด โดยมีพระรูปหนึ่งเดินเข้าไปเปิดประตู และเรียกว่าพระอาจารย์ จากนั้นก็เห็นผู้หญิงใส่ชุดสีขาวมานั่งข้างๆ ท่าน พลตรีเยาว์ ก็ได้ท่องพระคาถา ระโชหะระนัง ระชังหะระติ อีกครั้งและเมื่อท่านท่องถูกผู้หญิงที่ใส่ชุดสีขาวก็ได้พยักหน้าและยิ้มให้ เมื่อท่านท่องคาถาไม่นานภาพต่างๆ ที่ได้เห็นก็ได้หายไป

จากนั้นท่านก็ร้องไห้จนภรรยาท่านมาถามว่าพ่อเป็นอะไรๆ ท่านก็บอกว่าเห็นเงาดำลูกกลมๆ คล้ายลูกแก้วนิมิต ภรรยาท่านก็ใจหายคิดไปว่าท่านเห็นยมบาลมารับหรือเปล่า ภรรยาท่านก็ได้กล่าวแบบปลอบใจว่า พ่อไม่ต้องคิดมากนะ ท่านก็บอกเดี๋ยวฟังพ่อก่อน พ่อเห็นจริงๆ ท่านก็ได้เล่าให้ภรรยาท่านฟังทั้งหมดอีกครั้งว่า ท่านได้เจอเหตุการณ์อัศจรรย์อะไรบ้าง หลังจากนั้นท่านก็ได้แต่ร้องไห้ด้วยความปิติใจ จนกระทั่งคุณหมอและพยาบาลเข้ามาก็ได้ถามว่าท่านเป็นอะไรหรือเปล่าค่ะ ทำไมตาแดงเชียว ท่านก็ตอบว่าไม่เป็นไร พอคุณหมอได้ออกไปจากห้อง **“ท่านก็ดีใจ และได้พูดว่าหลวงปู่แสงมาช่วยเราแล้ว”** พอหลังจากนั้นท่านก็ปิติใจนอนไม่หลับทั้งคืน ช่วงนั้นเป็นช่วงประมาณตี ๔ ท่านเริ่มมีอาการปวดท้องขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง ท่านจึงรีบสวดพระคาถา ระโชหะระนัง ระชังหะระติ อีกครั้งหนึ่ง แต่อาการปวดก็ยังไม่บรรเทาลงท่านก็ท่องไปได้ไม่นาน ท่านก็เห็นแสงคล้ายผ้าเหลืองเป็นแสงสีทองที่สว่างมากพุ่งตรงมาหาที่ท้องของท่าน จากนั้นอาการปวดท้องก็ได้หายไปอย่างไม่น่าเชื่อ พอรุ่งเช้าภรรยาของท่านก็ได้บอกให้ท่านช่วยเขียนเรื่องราวต่างๆที่ประสบกับตัวเอง ให้เขียนลงในกระดาษเพื่อเป็นวิทยาทานให้กับคนรุ่นหลัง

ต่อๆ ไป ซึ่งตอนนั้นท่านก็เขียนผิดๆ ถูกๆ ท่านเขียนไปก็ร้องไห้ไปเพราะขณะนั้นท่านปิติใจมาก

จากนั้นทางครอบครัวของท่าน พลตรีเยาว์ ก็ได้พยายามเสาะแสวงหาว่า หลวงปู่แสงองค์ไหนวัดไหน ซึ่งทางครอบครัวไม่เคยได้ยินชื่อพระอาจารย์นี้มาก่อน ทางบุตรสาวก็ได้หาข้อมูลจากเว็ปไซต์ต่างๆ โดยการค้นหาจาก เว็ป GOOGLE โดยพิมพ์คาถา **ระโชหะระนัง ระชังหะระติ** ของหลวงปู่แสง ซึ่งก็แสดงเป็นวัดมณีชลขัณฑ์ ซึ่งทางครอบครัวก็ยังไม่แน่ใจว่าใช่วัดของหลวงปู่แสงองค์เดียวกันหรือไม่ จึงได้เดินทางไปกราบจึงได้ถ่ายรูปที่เป็นรูปเหมือนของหลวงปู่แสงที่อยู่ในวิหารและรูปเจดีย์ต่างๆ ไปให้ท่าน พลตรีเยาว์ ดูว่าใช่พระอาจารย์หลวงปู่แสงองค์เดียวกันหรือไม ซึ่งพอกลับไปถึงก็เกิดเรื่องมหัศจรรย์ขึ้นอีก คือรูปที่ถ่ายมาทั้งหมดนั้น ไม่สามารถเปิดดูได้ ทุกคนรู้สึกตกใจมาก เพราะอยากให้ท่าน พลตรีเยาว์ ได้ดูรูปเป็นครั้งสุดท้าย จากนั้นทุกคนก็ได้อธิษฐานว่าขอให้เปิดได้ซักรูปก็ยังดี จากนั้นก็ลองเปิดดูอีกครั้งก็สามารถเปิดรูปดูได้ ทุกคนรู้สึกมหัศจรรย์ใจมากๆ จึงพูดขึ้นว่าสาธุพร้อมกันๆ หลังจากนั้นทายาทของท่านก็เล่าว่า ตั้งแต่คืนนั้นท่าน พลตรีเยาว์ ก็ไม่มีอาการปวดท้องหรือเจ็บปวดทรมานอีกเลย ทำให้ทุกคนเคารพศรัทธาในตัวหลวงปู่แสงมาก

หลังจากนั้นท่าน พลตรีเยาว์ สิ้นลมอย่างสงบและทำพิธีพระราชทานเพลิงศพเสร็จสิ้นลงแล้ว ภรรยาและบุตรจึงนำอัฐิของท่านเดินทางไปกราบสักการะรูปเหมือนหลวงปู่แสง ณ วัดมณีชลขัณฑ์ บุตรของท่านเล่าว่า พอไปถึงก็ได้ก้มกราบหลวงปู่แสงที่เจดีย์...อยู่ๆ ก็มีลมมาหมุนอยู่ที่ตัวของคุณแม่อยู่นาน ซึ่งทำให้คุณแม่ดีใจและแปลกใจมาก

จากนั้นก็ได้เห็นหนังสือ “เจ้าขรัว แสงแห่งบูรพาจารย์” จึงได้เปิดดูเห็นในหนังสือมีพระ ๕ รูป ยืนอยู่ในหนังสือซึ่งตรงกับที่ท่าน พลตรีเยาว์ ได้พูดไว้ ซึ่งทุกคนจึงมั่นใจว่าเป็นวัดของหลวงปู่แสงที่ตามหาอย่างแน่นอน ดังนั้นจึงแจ้งความจำนงขอหนังสือนำไปแจกในงานทำบุญครบร้อยวันของท่าน พลตรีเยาว์ เป็นจำนวน ๒๐๐ เล่ม

ตอนนั้น พวกเราทุกคนที่ได้ฟังเรื่องของท่านพลตรีเยาว์ ต่างรู้สึกอัศจรรย์ใจและอนุโมทนาบุญไปกับท่านด้วย ที่มีครูบาอาจารย์มาช่วยนำทางไปสู่สัมปรายภพและกำลังใจของท่านเองของท่านเอง ที่สามารถน้อมนำคุณแห่งพระรัตนตรัยมาเป็นธรรมโอสถในวาระสำคัญของชีวิต

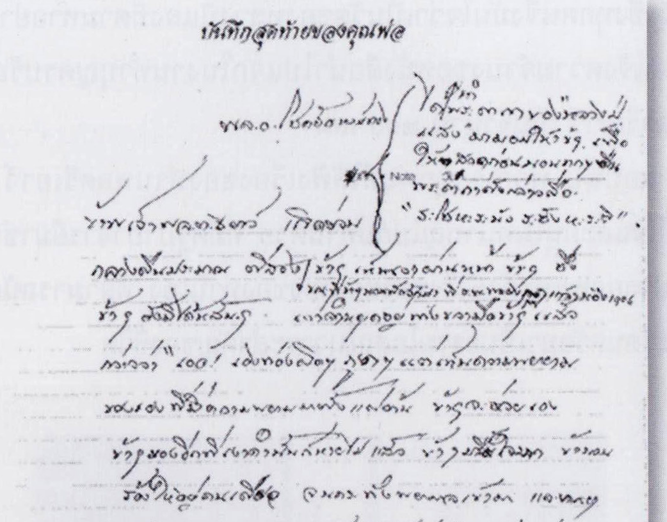
บันทึกสุดท้ายของคุณเฟื่อ

๑๑.๔ คุณสุพัตร ศิริศิลป์ อดีตเทศมนตรี เทศบาลเมืองลพบุรี

เล่าเรื่องที่ได้ฟังมาจากยายว่า

"หลวงพ่อแสงจะไปๆ มาๆ ระหว่าง วัดชีป่าสิตารามกับวัดมณีชลขัณฑ์ ในขณะที่กำลังก่อสร้างพระเจดีย์นั้น วันหนึ่งที่วัดชีป่าฯ มีงานศพ หลวงพ่อแสงได้รับนิมนต์ให้ไปมาติกาบังสุกุลด้วย ตอนนั้นท่านกำลังง่วนอยู่กับการก่อสร้างพระเจดีย์ เมื่อได้เวลาแล้วพระวัดมณีฯ ที่รับนิมนต์ก็เตรียมตัวเดินทางไปวัดชีป่าฯ เส้นทางแต่ก่อนเต็มไปด้วยป่าดง มีทางเกวียนเท่านั้นจึงชวนหลวงพ่อแสงว่า หลวงพ่อครับลืมนิมนต์หรือวันนี้มาติกาบังสุกุลที่วัดชีป่าหลวงพ่อไม่ไปหรือขอรับ

หลวงพ่อแสงรับปากว่า ไปล่วงหน้าก่อนก็แล้วกันเดี๋ยวจะเดินตามไป

พระวัดมณีฯ ก็พากันเดินไปเป็นแถวมุ่งตรงไปยังวัดชีป่าฯ เพื่อให้ทันงานดังกล่าวจะได้มีเวลาพักบ้าง เมื่อไปถึงวัดชีป่าฯ ต่างก็เห็นด้วยตาตนเองว่าหลวงพ่อแสงไปนั่งอยู่ก่อนแล้วซดน้ำชาเสียสบายไป..."

๑๑.๕ คุณลุงใบ พรหมวงศ์ อายุ ๘๐ ปี (พ.ศ.๒๕๒๙)

อยู่ที่อำเภอเมืองสิงห์บุรีเล่าว่า "มีคนจีนคนหนึ่งนำบุตรชายมาบวชอยู่วัดมณีชลขัณฑ์ ได้ยินกิตติศัพท์มาว่าหลวงพ่อแสงวัดมณีฯ ออกไปบิณฑบาตที่กรุงเทพฯ อยู่เป็นประจำ จึงอยากพิสูจน์ความจริงอันนี้ด้วยตนเอง เมื่อทราบว่าหลวงพ่อแสงหน้าตาอย่างนี้ไปบิณฑบาตที่กรุงเทพฯ จึงนัดวันกับพระบุตรชายว่า วันเพ็ญเดือนสิบสองโยมเตี่ยจะเอาแตงโมใส่บาตรหลวงพ่อแสงและจะเขียนภาษาจีนเป็นเครื่องหมายไว้ที่เปลือกแตงโมนั้นให้พระบุตรชายคอยจับตาดู

และเช้าวันนั้นอาหารหลวงพ่อแสงก็มีแตงโมอยู่ด้วยจริง เมื่อท่านฉันเสร็จแล้วศิษย์จึงนำเปลือกไปทิ้ง พระรูปนั้นขอเปลือกแตงโมเด็กไว้แล้ว นำมา

พิจารณาดูก็เห็นภาษาจีนที่เตี่ยเขียนไว้ จึงเข้าไปกราบเรียนถามหลวงพ่อแสงว่า หลวงพ่อไปบิณฑบาตที่กรุงเทพฯ ใช่ไหม โยมเตี่ยของกระผมใส่แตงโมมา และเขียนหนังสือไว้ที่เปลือกแตงโมนั้นด้วย

หลวงพ่อแสงยิ้มกับพระภิกษุรูปนั้น แล้วพูดเพียงเล็กน้อยสองสามคำ ตามแบบฉบับของท่านว่า "เออน่ารู้ไว้ก็เงียบเสียก็แล้วกัน"

(ในภายหลัง คุณลุงใบ พรหมวงศ์ ได้บวชเป็นพระภิกษุ ณ วัดในจังหวัดสิงห์บุรี มีวิชาเป็นที่นับถือของชาวสิงห์บุรีและมรณภาพอย่างสงบด้วยโรคชรา)

คนยุคปัจจุบันอาจจะไม่ค่อยตระหนักถึงระยะเวลาในการเดินทางไปไหนมาไหนของคนโบราณมากนัก ด้วยเพราะในสมัยนี้มีทั้งรถยนต์ รถไฟ และเครื่องบิน ทำให้ย่นระยะเวลาในการเดินทางได้มาก แต่ในสมัยร้อยกว่าปีก่อนนั้นการจะเดินทางเพียงแค่ข้ามตำบลผ่านเมืองหรือข้ามจังหวัดนั้น ต้องใช้เวลาเป็นวันๆ เลยทีเดียว ด้วยสมัยนั้นต้องเดินทางด้วยเท้าหรือใช้เกวียนไม่มีรถยนต์ และรถไฟก็เพิ่งมีในสมัยรัชกาลที่ ๕ ซึ่งทรงบุกเบิกให้มีขึ้น เรื่องราวที่บรรพบุรุษชาวเมืองลพบุรีได้บันทึกไว้ในลำดับต่อไป ทำพอให้คำนวณระยะเวลาในการเดินทางของผู้คนสมัยก่อนคือ เดินทางโดยเรือกระแชงจากลพบุรีมากรุงเทพฯ ใช้เวลาถึงสามวัน

คำสอนของหลวงปู่แสง

"ให้อยู่กับตัวเองให้มาก อย่าอยู่กับกิเลสทั้งหลายเลย กิเลสก็คือคนที่มาให้เราช่วยเหลือนั้นแหละ จงปลีกตัวไปวิเวกทำให้มากเอาตัวเองให้หลุดพ้นก่อนจะได้มีกำลัง"

๑๑.๖ คุณยายหลา สุขเจือ อายุ ๘๕ ปี (พ.ศ.๒๕๓๐)

ได้ฟังเรื่องเล่าจากยายของท่านว่า "ยายของท่านเคยมาช่วยกระทุ้งฐานสร้างพระเจดีย์และพี่ชายของท่าน (เป็นตาของคุณยายหลา) ชื่อนายปุกเป็นศิษย์ของหลวงปู่แสงคอยติดสอยห้อยตามเสมอ ขณะก่อสร้างพระเจดีย์อยู่นั้นได้เคยติดตามท่านไปบางกอกโดยทางเรือกระแชง ไปบอกบุญและหาซื้อเครื่องก่อสร้างต้องรอนแรมไปในเรือ ๓ วันจึงถึง

เที่ยวไปนั้นก็แวะพักเหนื่อยพักค้างแรมตามศาลากลางน้ำที่ชาวบ้านสมัยก่อนเขาสร้างเอาไว้สำหรับให้เป็นที่พักพิงของชาวเรือ ซึ่งมีตลอดทางเป็นช่วงๆ ไปจนถึงบางกอก ครั้นถึงศาลากลางน้ำใดที่เรือท่านแวะพัก ท่านหลวงปู่จะสั่งให้หุงข้าวทอดปลาทูใส่กะโล่ขึ้นไปไว้ที่ศาลาหลังนั้นให้ไว้เป็นทาน ใครผู้ใดที่แวะพักหลังจากที่ท่านไปแล้วจะได้กินข้าวปลาอาหารนั้น หลวงปู่จะสั่งให้นายปุกทำเช่นนี้ทุกครั้งที่แวะพักศาลากลางน้ำจนถึงกรุงเทพฯ เมื่อเสร็จธุระที่กรุงเทพฯ แล้วก็กลับ

ขากลับสู่วัดก็ทำเหมือนเดิม จนนายปุกเบื่อที่จะต้องหุงหาอาหารเป็นประจำจึงแกล้งทำเชิงกราน (เตาหุงข้าวสมัยก่อน) ตกน้ำ แล้วไปรายงานให้หลวงปู่แสงทราบ หลวงปู่ก็มิได้ว่ากล่าวกระไรแต่บอกให้นายปุกเอาปูนไปหมายเอาไว้ ว่าที่ใดที่เชิงกรานร่วงลงน้ำ นายปุกก็เอาปูนไปทำเครื่องหมายไว้ที่หัวเรือด้านที่นายปุกโยนเชิงกรานลงน้ำไป

เมื่อไม่มีเตาสำหรับหุงข้าวแล้ว นายปุกจึงไม่ต้องคอยหุงข้าวบ่อยๆ ครั้นเรือถึงวัดคอกหมู ศาลาหลวงพ่อแสงปัจจุบัน (เดิมมี ๒ วัดคือ วัดโคก หรือ คอกหมู กับ วัดเกาะแก้ว ซึ่งเปลี่ยนชื่อมาเป็น วัดมณีชลขัณฑ์) หลวงปู่แสงก็บอกให้นายปุกลงน้ำไปงมเชิงกรานด้านที่นายปุกทำเครื่องหมายเอาไว้ นายปุกนึกในใจว่าจะมีหรือ? ก็ตนเอาโยนทิ้งตั้งแต่ออกจากกรุงเทพฯ แต่ก็

ต้องลงน้ำไปงมตามคำสั่งของหลวงปู่ และแล้วนายปุกก็คว้าเอาเชิงกรานอันเดิมขึ้นมาได้ ยังความแปลกใจแก่นายปุกและกับผู้ที่รู้เห็นทุกคนหลังจากนั้นต่อมานายปุกก็ไม่กล้าขัดคำสั่งของหลวงปู่แสงอีกเลย

อีกเรื่องคุณยายหลาเล่าว่า "กิ๋งของท่านได้ไปหาหลวงปู่แสงแล้วพูดว่าลูกหลายคนทำมาค้าขายฝืดเคือง หลวงปู่แสงก็บอกว่าจะพาไปเอาสมบัติหลังจากนัดแนะกันแล้วหลวงปู่แสงก็พาไปที่โบสถ์วัดตองปุ (ลพบุรี) สมัยนั้นเข้าใจว่ามีพระเณรอยู่จำพรรษาน้อยแล้ว หลวงปู่แสงก็สั่งว่าให้เอาจีวรในโบสถ์นั้นไปซักแล้วนำมาตากไว้ แล้วก็ถามคุณกิ๋งว่าเห็นอะไรไหม? คุณกิ๋งตอบว่าไม่เห็นจากนั้นท่านก็พากลับ แล้วก็นัดกันไปใหม่อีกเป็นครั้งที่สองโดยปฏิบัติเช่นเดิมจนถึงครั้งที่สามก็ไปเช่นเดิม นำจีวรไปซักตากเช่นเดิมอีกรวมสามครั้งคุณกิ๋งก็ยังไม่เห็นอะไรเช่นเดิม

ท่านจึงบอกว่าเรามิใช่เป็นเจ้าของทรัพย์นั้นเราต้องมีความเพียรพยายามสร้างฐานะของตนเองด้วยการประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ในศีลอยู่ในธรรมแล้วความขัดสนทั้งหลายก็จะมลายไปเอง"

๑๑.๗ ร.ต. หญิง สุมนา ทาหลี รพ.ค่ายสุรศักดิ์มนตรี จ. ลำปาง

ประสบการณ์จากบทสวดของหลวงปู่แสง วัดมณีชลขัณฑ์ จังหวัดลพบุรี

คุณแม่ของดิฉันป่วยด้วยโรคมะเร็งที่มดลูกระยะสุดท้าย ก่อนที่ท่านจะสิ้นลมประมาณไม่ถึงสัปดาห์ ได้มีพี่ที่ดิฉันเคารพรักและเป็นผู้บังคับบัญชาในขณะนั้นได้กรุณามาเยี่ยมและเมตตาฝากคาถา รักษาโรคมะเร็งของหลวงปู่แสงวัดมณีชลขัณฑ์ จังหวัดลพบุรี ให้เป็นที่พึ่งทางใจในระยะสุดท้ายของผู้ป่วยและตัวดิฉันเอง และยังได้แนะนำให้ตัวดิฉัน สวดภาวนาให้ท่านฟังอยู่ใกล้ๆ ทุกๆ เวลาเท่าที่จะทำได้ ด้วยความที่อยากให้คุณแม่คลายจากความเจ็บปวดลงบ้าง จึงได้ทำตามแนะนำ โดยสวดร่วมกับพุทธคุณ พาหุง มหากา และคาถาชินบัญชร

ทุกๆ วันภาวนาให้คุณแม่คลายจากความเจ็บปวดให้มาก ที่สุดผลปรากฏว่าจากที่คุณแม่ทานอาหารไม่ได้ กระสับกระส่าย ปวดอยู่ตลอดเวลากลับกลายเป็นความปวดทุเลาลง เริ่มทานอาหารได้มากกว่าเดิมหน้าตาสดชื่นพูดคุยกับลูกๆ ได้ และเหมือนเป็นการสั่งลาครั้งสุดท้าย ให้ลูกๆ ได้จดจำจากนั้นได้ประมาณ ๒ วัน ท่านก็จากไปอย่างสงบไม่มีอาการ เจ็บปวดทรมานใดๆเลย

อีกเหตุการณ์หนึ่งคือต้นปี ๒๕๕๕ ดิฉันเริ่มรักษาตัว ด้วยโรคตับอักเสบ ต้องใช้เวลารักษาตัวนานถึง ๑ ปีเต็ม ระว่างรักษาตัวต้องทรมานกับอาการข้างเคียงของยาที่รักษา ทานอาหารไม่ได้น้ำหนักลดจากเดิม ๑๐ กิโลไม่มีแรงแม้แต่จะนั่ง ต้องนอนตลอดเวลา ทำให้เกิดความทุกข์ทรมานมาก รวมไปถึงครอบครัวด้วย ดิฉันก็เลยถือโอกาสที่ป่วยนี้ ตั้งจิตทำสมาธิ สวดมนต์ภาวนา พระคาถาของหลวงปู่แสงไปด้วย ทำอยู่ตลอดเวลา เป็นผลให้จิตใจสงบขึ้น มีสมาธิเข้มแข็งมีอารมณ์มั่นคงอย่างไม่น่าเชื่อ ถึงแม้จะป่วยทางกายแต่รู้สึกไม่ป่วยทางใจแม้แต่นิดเดียว จนกระทั่งรักษาตัวครบตามแผนที่รักษาสิ่งที่ได้คือการฟื้นตัวทางร่างกายได้เร็วมากกลับมาแข็งแรงอีกครั้ง เป็นนักกีฬาวิ่ง ของหน่วยเหมือนเดิม ขอขอบพระคุณพี่ที่เป็นผู้บังคับบัญชาที่แนะนำสิ่งที่ดีให้กับครอบครัว และเชื่อในอานิสงส์บุญของหลวงปู่แสงที่มีเมตตากับผู้ป่วยโดยเฉพาะโรคมะเร็งระยะสุดท้าย

๑๑.๘ คุณจินดามาศ เกิดร่วม

ครั้งหนึ่งทางคณะได้ไปเปลี่ยนผ้าห่มเจดีย์หลวงปู่แสง เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๗ ก็ได้พบกับ คุณจินดามาศ เกิดร่วม ซึ่งท่านก็ไปร่วมห่มผ้าเจดีย์หลวงปู่แสงเหมือนกัน ท่านก็ได้เล่าให้ฟังว่า เมื่อต้นปี ๒๕๕๗ คุณจินดามาศ ได้ไปดูไร่ของตัวเองที่ซื้อไว้โดยจ้างรถไถ ช่วยไถไร่ให้ซึ่งทาง คุณจินดา

มาศ นั้นก็ได้เดินตามรถไถไปเรื่อยๆ โดยถือร่มอันใหญ่ไว้ พอเดินไปได้ซักพักก็เห็นรถไถไปเกี่ยวกับกิ่งไม้ข้างทาง ในกิ่งไม้นั้นมีรังผึ้งรังใหญ่มาก จากนั้นฝูงผึ้งจำนวนมาก เป็นหลายร้อยตัวบินเข้ามาทำร้ายตนตอนนั้น คุณจินดามาศ ตกใจมากนึกอะไรไม่ออก นึกได้อย่างเดียวคือคาถาหลวงปู่แสง คือ ท่องคาถา **ระโชหะระนัง ระชังหะระติ** ท่องๆ ไว้ไม่หยุดด้วยความตกใจมาก ท่องไปก็เดินถอยหลังไปเรื่อยๆ ฝูงผึ้งก็บินตามมาไม่หยุด คุณจินดามาศ ก็ร้องหลวงปู่แสงช่วยลูกด้วย จากนั้นเป็นเรื่องที่น่าแปลกมากที่อยู่ๆ ฝูงผึ้งที่บินมาจะทำร้ายนั้นก็หมุนๆ วนๆ ในร่มที่ถืออยู่ ทั้งที่ยืนอยู่นั้น ไม่มีลมพัดมาแต่อย่างไร สุดท้ายมือก็ไปโดนผึ้งหนึ่งตัวต่อยที่นิ้วมือ เมื่อมองอีกทีฝูงผึ้งก็พากันบินหนีไปทั้งหมด เหมือนมีคนเรียกให้ไป ซึ่งเป็นเรื่องที่มหัศจรรย์ใจมาก โดยคุณจินดามาศ เชื่อและนับถือในหลวงปู่แสงมาก และก็ยังท่องคาถานี้อยู่เป็นประจำ ซึ่งคาถานี้ก็สอดคล้องกับหนังสือเล่มหนึ่งที่ชื่อว่า “ประสบการณ์ของข้าพเจ้าเกี่ยวกับวิญญาณ” เขียนโดย พลโทสมาน วีระไวทยะ ซึ่งได้เขียนไว้ว่าคาถา ระโชหะระนัง ระชังหะระติ นี้เป็นคาถาที่ศักดิ์สิทธิ์มากช่วยในเรื่องป้องกันสัตว์มีพิษเช่น งูพิษ ตะขาบ แมลงป่อง และสัตว์มีพิษอื่นๆ รวมทั้งโรคร้ายต่างๆ เช่น โรคมะเร็ง โรคผีเนื้อร้ายต่าง แต่ที่สำคัญคือต้องมีจิตใจที่มั่นคงเท่านั้น

๑๑.๙ นายพูลสวัสดิ์ ถือคง นายกเทศมนตรีตำบลเขาพระงาม อ.เมือง จ.ลพบุรี

ความเลื่อมใสในหลวงปู่แสง

หากมีใครกล่าวถึงหลวงปู่แสง ขรัวตาแสง หรือ พระครูมหิทธิเมธาจารย์ แห่งวัดมณีชลขัณฑ์ ขึ้นมาแล้วผมในฐานะคนลพบุรี ก็จะนึกถึงบูรพาจารย์ที่ชาวลพบุรี และพุทธศาสนิกชนทั่วไปเคารพและนับถืออย่างที่สุด

ผมเคยศึกษาเรื่องราวประวัติของหลวงปู่แสงมาบ้าง เห็นว่าเป็นคณาจารย์ที่มีชื่อเสียงมากที่สุดองค์หนึ่งในยุคที่ท่านทรงสังขารอยู่ เลื่องลือว่าเป็นพระเกจิที่มีความรู้ทางวิชาการหลายด้าน ทั้งวิปัสสนา คาถาอาคม รวมถึงเป็นผู้สมถะ พระเกจิอาจารย์หลายรูปที่มีชื่อเสียงต่างเคยมานมัสการขอมอบตัวเป็นศิษย์เพื่อศึกษาเล่าเรียนวิชาต่าง ๆ จากหลวงปู่แสงเป็นจำนวนมาก โดยมี สมเด็จพุฒาจารย์โต พรหมรังสี แห่งวัดระฆังโฆสิตาราม ของกรุงรัตนโกสินทร์ เป็นศิษย์องค์สำคัญ ส่วนประวัติในทางอื่น ๆ นั้นหามิค่อยได้พบมากนัก ทั้งที่มา ที่ไปของท่าน

หลวงปู่แสง มิได้เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของชาวลพบุรี แต่เพียงองค์เดียว หากแต่พุทธศาสนิกชนทั่วทุกสารทิศที่ทราบ และเคยสัมผัสถึง พุทธคุณแห่งหลวงปู่แสง ต่างเคารพนับถือท่านด้วยความบริสุทธิ์ใจมาอย่างยาวนาน และความศรัทธาแห่งคุณงามความดี และคำสอนนี้ ก็คงจะไม่เลือนรางจางหายไปโดยง่าย

ส่วนตัวมิได้มีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับหลวงปู่แสงในเรื่องราวที่เป็นอิทธิปาฏิหาริย์ หรือเรื่องราวที่เกี่ยวกับการแคล้วคลาด เฉียดตาย มีโชคมีลาภ

อย่างเช่นหลาย ๆ คนที่เคยมีประสบการณ์และได้รับรู้ถึงพุทธคุณในรูปแบบนั้น แต่สิ่งที่ผมได้สัมผัสถึงความพิเศษแห่งการรำลึกถึงหลวงปู่แสงนั้น กลับเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับความอบอุ่น สมาธิ และมีพลังแห่งความมุ่งมั่นทุกครั้งที่ได้นึกถึงหลวงปู่

เดิมผมไม่เคยมีโอกาสได้บูชาเหรียญหรือวัตถุมงคลที่เกี่ยวกับหลวงปู่ แต่มีอยู่ครั้งหนึ่ง ไม่รู้ว่ามีอะไรดลใจให้ผมนึกถึงหลวงปู่แสง และพูดกับตัวเองในใจว่า...ถ้ามีโอกาส อยากจะบูชาเหรียญของหลวงปู่ พร้อมกับแขวนขึ้นคอไว้เป็นมงคลสักองค์ ไม่นานนัก ก็มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ดลใจให้คนนำเหรียญหลวงปู่แสงมาให้บูชาจริง ๆ

เมื่อได้เหรียญแรกมาแล้วรู้สึกอบอุ่น มีสมาธิ และมีความมั่นใจมากกว่าแต่ก่อน จึงมีความคิดว่าอยากได้เหรียญที่ ๒ เพราะในอนาคตผมจะเก็บไว้ให้ลูกชายทั้ง ๒ คนได้บูชาเพื่อเป็นสิริมงคล เพราะพวกเขาก็ถือว่าเป็นเด็กลพบุรี เป็นลูกหลานของหลวงปู่แสงเหมือนกัน การเคารพบูชาอาจารย์องค์สำคัญ อันถือเป็นสัญลักษณ์ทางพระพุทธศาสนาของชาวลพบุรีนั้นถือเป็นมงคลที่ยิ่งใหญ่ และจากนั้นอีกไม่นาน ผมก็มีโอกาสได้บูชาเหรียญหลวงปู่แสง องค์ที่ ๒ จริง ๆ จากการที่มีผู้ที่ผมเคารพนับถือนำมาให้บูชาถึงบ้านพัก และที่สำคัญเป็นเหรียญรุ่นเดียวกัน ปีเดียวกันกับองค์แรกอีกด้วย

เมื่อได้มีโอกาสบูชาเหรียญของหลวงปู่แสง และได้ระลึกถึงพระธรรมที่ท่านมีต่อพุทธศาสนิกชนแล้ว ชีวิตของผมและครอบครัว มีความร่มเย็น สุขกาย สุขใจ เจริญในหน้าที่การงาน สมหวัง อุปสรรคต่าง ๆ มีหนทางที่สามารถแก้ไขได้ทุกเรื่อง

ทุกวันนี้เวลามีโอกาสผ่านไปยังวัดมณีชลขัณฑ์ ผมไม่ลืมที่จะบอกให้ลูก ๆ ทั้ง ๒ คนยกมือไหว้เจดีย์หลวงปู่แสง ขรัวตาแสง หรือพระครูมหิทธิเมธาจารย์ อาจารย์ที่ครอบครัวถือคงของเราให้ความเคารพ เลื่อมใส พร้อมกับเล่า

ให้ฟังถึงประวัติ และพระธรรมคำสอนของคณาจารย์องค์สำคัญองค์นี้ องค์ที่ถือเป็นสัญลักษณ์ทางพระพุทธศาสนาอีกสิ่งหนึ่งของชาวลพบุรี ให้พวกเขาฟังเพื่อให้เขาเป็นลูกศิษย์ของพระเกจิองค์นี้เหมือนกับผม

๑๑.๑๐ หลวงปู่แสงในความทรงจำของประชาชน

จากความทรงจำของชาวลพบุรีในหนังสือ "ที่ระลึกงานมหาพุทธาภิเษกรูปหล่อหลวงพ่อแสงและสมเด็จพุฒาจารย์(โต) พรหมรังสี วัดมณีชลขัณฑ์ ลพบุรี ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๙" ซึ่งเป็นหนังสือที่จัดทำขึ้นเป็นที่ระลึกในคราวที่คุณเส็ง ใจบุญ ชาวลพบุรีศิษย์ของหลวงพ่อจรัลวัดอัมพวันสิงห์บุรี และคณะได้ดำเนินการหล่อรูปหลวงพ่อแสงและรูปสมเด็จพุฒาจารย์(โต) พรหมรังสี ไว้ ณ วัดมณีชลขัณฑ์ ตามความดำริของหลวงพ่อพระศีลวรคุณ(นวน) อดีตเจ้าอาวาสวัดมณีชลขัณฑ์ ในขณะนั้น ที่ท่านได้ปรารภว่า "ทำไมหนอจึงไม่มีผู้ใดคิดหล่อรูปหลวงพ่อแสงขึ้นมาบ้างองค์อื่นๆ เห็นหล่อกันมากมายหลวงพ่อแสงเป็นพระที่มีคุณความดีอยู่ไม่น้อย"

เมื่อหล่อรูปหลวงปู่แสงและเจ้าประคุณสมเด็จโตสำเร็จเรียบร้อยแล้วจึงได้ประดิษฐานไว้คู่กันในวิหารหลวงพ่อแสงที่ วัดมณีชลขัณฑ์ และในการนี้ก็ได้มีการจัดทำหนังสือ "ที่ระลึกงานมหาพุทธาภิเษกรูปหล่อหลวงพ่อแสงและสมเด็จพุฒาจารย์(โต) พรหมรังสี วัดมณีชลขัณฑ์ ลพบุรี ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๙" โดยรวบรวมเรื่องราวของหลวงพ่อแสงจากคำบอกเล่าสืบต่อกันมาของบรรพบุรุษชาวเมืองลพบุรีที่ได้มีโอกาสพบเห็นหลวงปู่แสง โดยเฉพาะตอนที่ท่านกำลังสร้างพระเจดีย์ที่ วัดมณีชลขัณฑ์ ในสมัยรัชกาลที่ ๔

นับเป็นบันทึกประวัติศาสตร์ฉบับชาวบ้าน ที่ช่วยกันถ่ายทอดความทรงจำเกี่ยวกับหลวงปู่แสงไว้มากพอสมควร และจะเป็นประโยชน์ในการค้นคว้าเสาะหาประวัติของหลวงปู่ให้สมบูรณ์ขึ้น

๑๑.๑๑ เรื่องเล่าในวิหารของหลวงปู่แสง

เมื่อประมาณต้นปี ๒๕๕๗ ทางคณะผู้จัดทำได้ไปกราบหลวงปู่แสงที่วิหาร ก็ได้พบกับ คุณลุงจำนงค์ มาแสง ซึ่งคุณลุงท่านนี้จะเป็นผู้ดูแลวิหารอยู่เป็นประจำ คุณลุงได้เล่าว่า มีอยู่วันหนึ่งซึ่งเป็นช่วงเวลาบ่ายๆคุณลุงนอนหลับอยู่ที่วิหารของหลวงปู่แสง ขณะนอนหลับอยู่นั้น รู้สึกว่ามีคนขึ้นมากราบหลวงปู่แสง จึงได้ลืมตาขึ้นมาดู ก็เห็นเป็นผู้ชายร่างไม่ใหญ่มากนักกำลังจ้องมองมาที่คุณลุง คุณลุงก็ได้ถามว่ามาทำไม ชายคนดังกล่าวไม่ตอบแต่กลับเอามีดขึ้นมาจี้ที่คุณลุง บอกให้คุณลุงส่งเงินมาหรือเปิดตู้กุญแจที่ใส่เงินบริจาคเดี๋ยวนี้ คุณลุงก็ตอบไปว่าไม่มี ชายคนดังกล่าวก็ไม่เชื่อ คุณลุงก็รู้สึกกลัวมาก จากนั้นไม่นานก็ได้มีหมาดำตัวใหญ่มากๆ มาจากไหนไม่รู้กระโดนกัดเจ้าโจรคนนั้นอย่างไม่ปราณี จนโจรคนดังกล่าวร้องและก็ได้วิ่งหนีไป จากนั้นคุณลุงตั้งสติได้ก็ร้องให้คนช่วย พอมานึกได้คิดว่าหมาดำตัวใหญ่นี้มาจากไหนกันแน่ ซึ่งก่อนหน้านี้ไม่เคยเห็นมาก่อนเลย คุณลุงก็คิดได้ว่าสงสัยบารมีของหลวงปู่แสงมาช่วยเราแน่ๆ

คำสอนของหลวงปู่แสง

“คำดุด่าว่ากล่าวของพ่อแม่ครูบาอาจารย์ มีคุณค่ามากกว่าคำชมของผู้อื่นมาก”

๑๒. ภาพถ่ายของหลวงปู่แสง

รูปหลวงปู่แสง แบบที่พบเห็นมาแต่เดิม ดูเหมือนเป็นรูปที่เลี่ยมกรอบสำหรับห้อยคอ ซึ่งภาพนี้คงได้รับการนำมาเป็นต้นแบบ ในการสร้างพระผงรูปเหมือนของท่านในปี พ.ศ.๒๕๑๘ จึงทำแบบเป็นมือทั้งสองข้างจับเข่า

ภาพซ้าย หลวงปู่แสงภาพนี้ คุณวชิระ รอดรวย ชาวสิงห์บุรี มีเป็นแบบเลี่ยมกรอบพลาสติกสองหน้าห้อยคอ ตรงกับภาพที่นำมาทำปกหนังสือ ซึ่งเป็นภาพที่เห็นมือทั้งสองข้างของท่านชัดเจนส่วนภาพด้านขวา เป็นภาพที่แพร่หลายมาก่อน ซึ่งเกิดแสงเงาบังมือของท่านไว้ด้านหนึ่งทำให้ช่างที่ทำงานหล่อรูปและแกะพิมพ์พระรูปของท่าน ต้องคาดเดาเองว่ามือซ้ายของท่านจะวางอยู่ในลักษณะใด

หากย้อนไปดูประวัติของการถ่ายภาพในประเทศไทย จะทราบว่าเริ่มมีกล้องแบบโบราณเข้ามาในประเทศไทยครั้งแรกในสมัยรัชกาลที่ ๓โดยมิชชันนารีชาวตะวันตก ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๔ ปีพ.ศ.๒๔๐๘ มีช่างภาพชาวอังกฤษผู้หนึ่งชื่อ นายทอมสัน ได้เข้าเฝ้าและถ่ายพระบรมรูป พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พระบรมวงศานุวงศ์) และพระราชพิธีที่สำคัญของ

แผ่นดินสยามเช่น พระราชพิธีโสกันต์ของ เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ ปีฉลู พ.ศ. ๒๔๐๘ (พิธีโสกันต์ = โกนจุก)

การถ่ายภาพได้รับความนิยมมากขึ้นในสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ โดยที่พระองค์ได้จัดทำสตูดิโอถ่ายภาพให้กับขุนนางในพระราชวัง ตลอดจนพ่อค้าวาณิชที่สนใจในเรื่องการถ่ายภาพ ทำให้การถ่ายภาพแพร่หลายไปมากขึ้น ในประเทศไทยมีการก่อตั้งชมรมคณะและสมาคมการถ่ายภาพ

สมเด็จกรมพระยาดำรงราชานุภาพ ก็ทรงสนพระทัยในการถ่ายรูปและบ่อยครั้งที่ตามเสด็จรัชกาลที่ ๕ เสด็จพระราชดำเนินไปประพาสทั่วแดนสยามก็ทรงถ่ายภาพด้วยพระองค์เองด้วย

ช่างถ่ายภาพที่มีผลงานเก็บรักษาในหอสมุดแห่งชาติจำนวนมากจนถึงปัจจุบันนี้คือ หลวงอัคนีนฤมิตร หรือนายจิตรเป็นช่างหลวงในสมัยรัชกาลที่ ๔ และ ๕ ซึ่งมีผลงานภาพถ่ายบุคคลทุกชนชั้นและยังมีภาพถ่ายสถานที่ตลอดจนภาพเหตุการณ์ต่างๆอีกด้วย

ภาพที่ปรากฏมาจนถึงปัจจุบัน เพียงภาพเดียวของหลวงปู่แสงก็สันนิษฐานว่าได้ถ่ายในสมัยรัชกาลที่ ๔ -๕ นั่นเอง

แม้ว่าเมื่อเทียบกับภาพเจ้าประคุณสมเด็จโต และรัชกาลที่ ๔ ซึ่งคงจะถ่ายในสมัยใกล้เคียงกัน ดูอายุพรรษาของเจ้าประคุณสมเด็จโตเข้าวัยชราภาพแล้วแต่หลวงปู่แสงดูยังไม่เข้าเกณฑ์แห่งความชราภาพเท่าไหร่ ก็เป็นเรื่องที่ต้องค้นคว้าวินิจฉัยกันต่อไป

<u>๑๓. วัตถุมงคลที่ระลึกหลวงปู่แสง</u>

๑๓.๑ เหรียญเจดีย์หลวงปู่แสง ปี ๒๕๐๓

เหรียญเจดีย์หลวงปู่แสง ปี 2503
วัดมณีชลขัณฑ์ จัดสร้าง

เหรียญนี้สร้างขึ้นโดยกรรมการวัดมณีชลขัณฑ์ โดยด้านหน้าเป็นรูปพระพุทธ ซึ่งนำรูปมาจากพระพุทธรูปปางห้ามญาติ ที่ประดิษฐานอยู่ที่เจดีย์ของหลวงปู่แสง พระพุทธรูปที่เจดีย์มีอยู่หลายองค์ ปัจจุบันได้เก็บรักษาไว้ในที่ปลอดภัย

เหรียญหลวงพ่อแสง ปี ๒๕๐๓
ข้อมูลโดยคุณเวณธรรม ธาราพันธุ์

พระบูชาขนาดใหญ่สมัยก่อนเมื่อสร้างแล้วถ้าผู้สร้างมิได้ถวายพระนามอย่างเป็นทางการให้ประชาชนรับทราบคนทั่วไปก็จะไม่ทราบว่าพระพุทธรูปองค์นี้มีชื่อว่าอย่างไร นานเข้าเมื่อมีคนถามถึงจึงต่างพากันเรียกขานว่า พระหลวงพ่อแสง สุดท้ายก็กลายเป็นพระนามประจำองค์พระพุทธไปเสียว่า “หลวงพ่อแสง”

เหรียญรูปพระพุทธนามหลวงพ่อแสงนี้สร้างขึ้นเป็นพุทธบูชาในปี พ.ศ.๒๕๐๓ ท่านเจ้าคุณพระเทพวรคุณ (อ่ำ ภัทราวุโธ) วัดมณีชลขัณฑ์ ยังดำรงชีวิตอยู่ซึ่งท่านเจ้าคุณปู่อ่ำนั้นเป็นน้องชายร่วมสายโลหิตของพระเดชพระคุณพระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (จันทร์ สิริจันโท) วัดบรมนิวาส กรุงเทพฯ นอกจากท่านเจ้าคุณปู่อ่ำจะเป็นทั้งน้องและศิษย์ของท่านเจ้าคุณอุบาลีฯ แล้วก็ยังเป็นทั้งสหธรรมิกและศิษย์ในองค์หลวงปู่มั่น ภูริทัตโต อีกด้วยจึงไม่ต้องสงสัยถึงความเป็นพระบริสุทธิ์สงฆ์บริสุทธิ์จิตของท่านเลย

ดังนั้นเหรียญนี้จึงเป็นเหรียญที่ทันท่านเจ้าคุณปู่อ่ำอธิษฐานพรแน่นอนครับ และยังอาจล่วงเลยไปถึงท่านพ่อลี หรือท่านพระอาจารย์ฝั้น หรือครูบาอาจารย์รูปอื่นๆ อีกด้วย เพราะในยุคนั้นพระเถรานุเถระก็ยังแวะเวียนไป

วัดมณีชลขัณฑ์กันอย่างต่อเนื่อง เหตุเพราะท่านเจ้าคุณปู่อ่ำเป็นพระมหาเถระที่พระภิกษุสามเณร อุบาสกอุบาสิกา และสานุศิษย์ให้ความเคารพนับถือเป็นอย่างยิ่ง เป็นหลักชัยหลักใหญ่อีกองค์หนึ่งของเมืองละวะปุระเลยทีเดียว ท่านพ่อลีมีพระธาตุเสด็จมาหาเป็นครั้งแรกในชีวิตก็ที่กุฏิไม้ใน วัดมณีชลขัณฑ์ นี่แหละ”

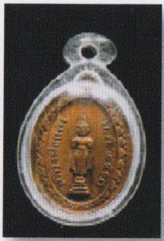

* เหรียญเจดีย์หลวงปู่แสง
ปี ๒๕๐๓ เนื้อทองแดง
ออกจาก วัดมณีชลขัณฑ์ จ.ลพบุรี

๑๓.๒ เหรียญหลวงพ่อแสง วัดชีป่าสิตาราม จ.ลพบุรี ปี ๒๕๑๑

ข้อมูลและรูปเหรียญโดย คุณชาญสิทธิ์ ปุณณะวิวรรธน์

จำนวนการสร้างเนื้อเงินสร้าง ๔๘๓ เหรียญ, เนื้ออัลปาก้าสร้าง ๒,๕๑๑ เหรียญ, เนื้อทองแดงสร้าง ๕,๐๐๐ เหรียญ

* เหรียญรูปเหมือนหลวงปู่แสง
ปี๒๕๑๑ เนื้อเงินโค๊ด๔๘๓
ออกจาก วัดชีป่าสิตาราม จ.ลพบุรี
สร้างจำนวน ๔๘๓ เหรียญ

* เหรียญรูปเหมือนหลวงปู่แสง
ปี๒๕๑๑ เนื้ออัลปาก้า
ออกจาก วัดชีป่าสิตาราม จ.ลพบุรี
สร้างจำนวน ๒,๕๑๑ เหรียญ

* เหรียญรูปเหมือนหลวงปู่แสง
ปี ๒๕๑๑ เนื้อทองแดง
ออกจาก วัดชีป่าสิตาราม จ .ลพบุรี
สร้างจำนวน ๕,๐๐๐ เหรียญ

วัตถุมงคลที่ปรากฏเอกลักษณ์รูปแบบ (รูปเหมือน) ของหลวงปู่แสง ปรากฏเป็นครั้งแรกที่ วัดชีป่าสิตาราม ในยุคที่หลวงปู่สว่างท่านยังปกครองอยู่ ท่านมีแนวความคิดว่า หลังจากที่ได้ทำการจัดสร้างรูปหล่อขนาดเท่าตัวจริงของหลวงปู่แสงไว้เมื่อพ.ศ.๒๕๐๖ ได้มีผู้มากราบไหว้ขอพร ขอให้ท่านประทานความช่วยเหลือต่างก็ประสบกับสิ่งที่ปรารถนากันเป็นส่วนใหญ่ ท่านจึงคิดว่าน่าจะมีวัตถุมงคลที่ปรากฏเป็นรูปแบบของหลวงปู่แสงโดยเฉพาะ แต่ความคิดได้ทิ้งช่วงไปจนถึงปีพ.ศ.๒๕๑๑ สิ่งที่ท่านคิดไว้ จึงเกิดความเป็น

จริง สิ่งที่เกิดขึ้นในครั้งนั้นหลวงปู่ท่านให้หลวงพ่อฉลวย เป็นกำลังในการช่วยเหลือทั้งทางด้านพิธี การกำหนดพระอาจารย์ที่เชี่ยวชาญพุทธาคม มาทำการอธิษฐานจิตปลุกเสก

เหรียญรูปเหมือนหลวงปู่แสง รุ่นแรก ปี ๒๕๑๑ ลักษณะที่ปรากฏเป็นเหรียญรูปไข่ ขอบเกลียวเชือก หลวงปู่แสงนั่งเต็มตัว สำเร็จด้วยโลหะ ๓ ชนิด คือ เหรียญเนื้อเงินใต้อาสนะมีโค๊ด ๔๘๓ เนื้ออัลปาก้า และเนื้อทองแดง

ผ่านพิธีอธิษฐานจิตโดยพระอาจารย์ที่มีชื่อเสียง เช่น หลวงปู่คำมี วัดถ้ำคูหาสวรรค์ หลวงพ่อพริ้ง วัดโบสถ์(โก่งธนู) หลวงพ่อบุญมี วัดสมอคอน หลวงพ่อทอง วัดเขาจั๊กกะจั่น หลวงปู่สว่าง วัดชีป่าสิตาราม ๕ พระเกจิอาจารย์ดังแห่งเมืองลพบุรี หลวงปู่โต๊ะ วัดประดู่ฉิมพลี กทม. หลวงพ่อนอ วัดกลางท่าเรือ อยุธยา หลวงพ่อเทียม วัดกษัตริย์ตรา อยุธยา หลวงพ่อกัน วัดเขาแก้ว นครสวรรค์ หลวงพ่อเจ้ย วัดห้วยพักกะทัน สิงห์บุรี

หลังจากผ่านพิธีปลุกเสก มีผู้บูชาเกิดประสบการณ์ทางด้านคงกระพันหลังพิธีปลุกเสก ซึ่งมีผู้นำไปทดสอบความขลัง ใช้มีดที่แหลมคมแทงไปที่เนื้อหนัง ปรากฏว่าหนังเหนียวเหมือนกับยางรถยนต์มีความคงทนต่อความคมของใบมีด อีกทั้งบารมีส่งผลทางด้านเมตตา ปกป้องคุมภัยปัจจุบันค้นหามาบูชาได้ยากยิ่งในท้องถิ่นเมืองลพบุรี หลังจากนั้นในปีพ.ศ.๒๕๑๕ ได้จัดสร้างวัตถุมงคลอีกครั้ง เป็นเหรียญหล่อเนื้อทองระฆัง (พระสมเด็จ) และพระหูยาน เนื้อชินเก่า หลังจากปลุกเสกที่วัดชีป่าฯ แล้ว ได้นำไปให้หลวงพ่อพรหม วัดช่องแค ปลุกเสกอีกรอบ

สำหรับเนื้อทองแดงนำบล็อกแรกกลับมาสร้างอีกครั้งในปี ๒๕๓๕ ในงานฉลองเลื่อนสมณศักดิ์หลวงพ่อฉลวย วัดชีป่าสิตาราม

๑๓.๓ พระผงปี พ.ศ. ๒๕๑๘

ด้านหน้าเป็นรูปเหมือนหลวงปู่แสง ทำแบบมือจับเข่าทั้งสองข้าง ส่วนด้านหลังเป็นรูปพระเจดีย์มีตัวอักษรภาษาไทยว่า "วัดมณีชลขัณฑ์ ๒๕๑๘"

คุณเพชรจากเว็บพลังจิตให้ข้อมูลไว้ว่า "พระพิมพ์รูปเหมือนขรัวแสง หรือหลวงปู่แสง" ท่านเป็นพระอาจารย์ของ สมเด็จโต วัดมณีชลขัณฑ์ จ.ลพบุรี สร้างในปีพ.ศ.๒๕๑๘ แต่เป็นผงเก่าของหลวงปู่แสงหรือขรัวแสงสร้างแล้วบรรจุในโถเจดีย์ วัดมณีชลขัณฑ์นั่นเอง เจดีย์นี้เป็นเจดีย์ที่หลวงปู่แสงสร้างเองไม่มีผู้ใดช่วยสร้าง จึงร่ำลือกันว่าท่านเป็นพระผู้มีบุญญาธิการสูงส่ง สามารถสร้างเจดีย์ที่ใหญ่โตมโหฬารด้วยตนเอง แม้แต่ในพระราชนิพนธ์ของล้นเกล้ารัชกาลที่ ๕ เอง ก็ยังชื่นชมยกย่องหลวงปู่แสงหรือขรัวแสงด้วยความที่ท่านเป็นพระเกจิอาจารย์ผู้เรืองนามด้านวิปัสสนากรรมฐานซึ่งโด่งดังมากที่สุดเมื่อเกือบ ๒๐๐ ปี ก่อนจากชื่อเสียงและกิตติศัพท์เป็น"หนึ่ง" นี้เองจึงทำให้สามเณรโต (อายุระหว่าง ๑๖-๑๗ ปี) มาเรียนวิชาจากท่าน

ในช่วงปีพ.ศ.๒๕๑๐ เศษๆ เจดีย์องค์ที่หลวงปู่แสงสร้างนี้ได้ชำรุดทรุดโทรมทางคณะสงฆ์วัดมณีชลขัณฑ์ จึงได้ทำการบูรณะใหม่ พบว่าที่คอระฆังเกิดเป็นช่องโหว่ขึ้นมาเพราะคนร้ายเจาะเอาของมีค่าไปจึงสำรวจพบว่ามีโถดินเผาอยู่ใบหนึ่งได้บรรจุ "ผงเก่าหลวงปู่แสง" จึงนำมาจัดสร้างพระพิมพ์รูปเหมือนหลวงปู่แสง ด้านหลังเป็นเจดีย์องค์ที่หลวงปู่แสงสร้างไว้โดยผสม

ว่านชนิดต่างๆ ลงไปและผงเก่าคือ ผงของหลวงพ่อจง วัดหน้าต่างนอก เขียนและลบผงไว้และอื่นๆ ซึ่งทางวัดได้เก็บรวบรวมไว้เป็นส่วนผสมหลักพระพิมพ์รูปเหมือนหลวงปู่แสงนี้ได้เข้าพิธีพุทธาภิเษก ๓ ครั้ง พิธีพุทธาภิเษกครั้งแรกที่อุโบสถวัดมณีชลขัณฑ์ โดยมี ๑. หลวงปู่พริ้ง วัดโบสถ์(โก่งธนู) จ.ลพบุรี ๒.หลวงพ่อแพ วัดพิกุลทอง จ.สิงห์บุรี ๓. หลวงพ่ออุตตมะ วัดวังวิเวการาม จ.กาญจนบุรี ๔.หลวงปู่โต๊ะ วัดประดู่ฉิมพลี กรุงเทพฯ ๕.หลวงปู่บุญมี วัดเขาสมอคอน จ.ลพบุรี ๖.หลวงพ่อมัง วัดเทพกุญชร จ.ลพบุรี ๗. หลวงปู่สิม วัดถ้ำผาปล่อง จ.เชียงใหม่ ๘. หลวงปู่ครูบาธรรมชัย วัดทุ่งหลวง จ.เชียงใหม่ ๙. หลวงปู่บาง วัดหนองพลับ จ.สระบุรี

พิธีพุทธาภิเษกครั้งที่ ๒ ปีพ.ศ.๒๕๑๙ ที่ศูนย์สงครามพิเศษ โดยสมเด็จพระญาณสังวรสมเด็จพระสังฆราช

พิธีพุทธาภิเษกครั้งที่ ๓ ปีพ.ศ.๒๕๒๙ ที่วัดมณีชลขัณฑ์ เมื่อคราวหล่อรูปเหมือนหลวงปู่แสง

* พระเนื้อผงหลวงปู่แสง
ปี ๒๕๑๘ สีน้ำตาล
ออกจาก วัดมณีชลขัณฑ์ จ.ลพบุรี

* พระเนื้อผงหลวงปู่แสง
ปี ๒๕๑๘ สีขาว
ออกจาก วัดมณีชลขัณฑ์ จ.ลพบุรี

คำสอนของหลวงปู่แสง

“สัญญาย่อมเป็นสัญญาผู้ใดให้สัญญาแล้วทำตามผู้นั้นย่อมได้รับตามสัญญาไว้ ทำสัญญาไว้แต่ไม่ทำตามสัญญาก็ย่อมไม่ได้รับสิ่งที่สัญญาไว้เช่นกัน”

๑๓.๔ การจัดสร้างวัตถุมงคลหลวงปู่แสง เมื่อปี ๒๕๒๙

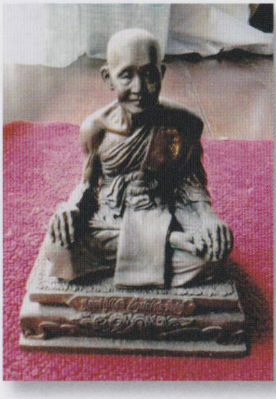

หลวงปู่นั่งรูปเหมือน ปี ๒๕๒๙ วัดมณีชลขัณฑ์

เจ้าคุณนวล หลวงพ่อจรัล สร้าง

ท่านพระครูภาวนาวิสุทธิ (จรัญ) รับเสด็จ สมเด็จพระญาณสังวรสมเด็จ

พระสังฆราชสกลมหา สังฆปริณายก

วันที่ ๒๙ มี.ค.๒๕๒๙ เวลาช่วงเย็น ณ วิหารหลวงปู่แสง ทรงทำพิธีทางพุทธ

ศาสนา ถึงเวลากลางคืน แล้วเสด็จกลับวัดบวรนิเวศน์ราชวรวิหาร

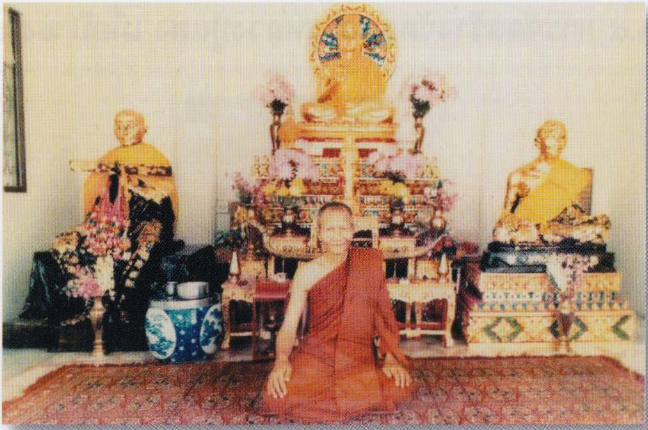

ท่านพระครูภาวนาวิสุทธิ(จรัญ) ถ่ายรูปที่วิหารหลวงปู่แสง

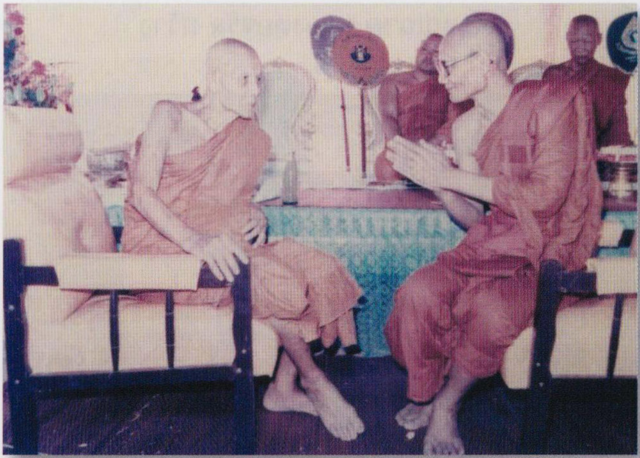

ท่านเจ้าพระคุณพระศีลวรคุณ (นวล) และท่านพระครูภาวนาวิสุทธิ (จรัญ)
รอรับเสด็จ สมเด็จพระญาณสังวรสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
ที่ วิหารหลวงปู่แสง ณ วันที่ ๒๙ มี.ค.๒๕๒๙

รูปพิธีหล่อรูปหลวงปู่แสง และหล่อรูปสมเด็จพุฒาจารย์(โต)
วันอาทิตย์ที่ ๒๓ ก.พ. ๒๕๒๙ ณ. วัดมณีชลขัณฑ์ จ.ลพบุรี เวลา ๑๓.๒๙ น.

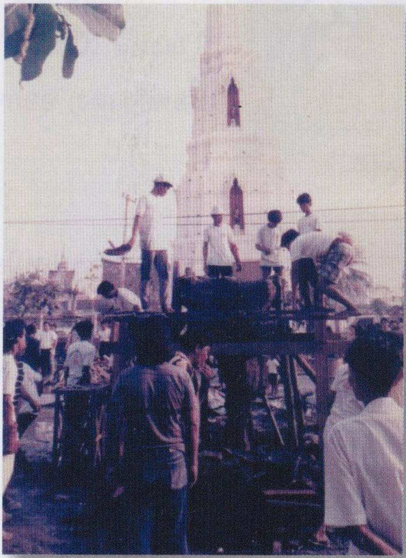

* เหรียญรูปเหมือนหลวงปู่แสง
ปี ๒๕๒๙ เนื้อทองคำ
ออกจาก วัดมณีชลขัณฑ์ จ.ลพบุรี
สร้างตามการสั่งจอง

* เหรียญรูปเหมือนสมเด็จพุฒาจารย์โต
ปี ๒๕๒๙ เนื้อทองคำ
ออกจาก วัดมณีชลขัณฑ์ จ.ลพบุรี
สร้างตามการสั่งจอง

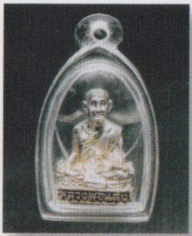

* รูปหล่อหลวงปู่แสง
ปี ๒๕๒๙ เนื้อเงิน (มีเนื้อเงิน เนื้อนวะ
เนื้อทองแดง) ออกจาก วัดมณีชลขัณฑ์

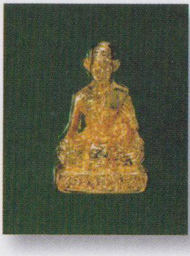
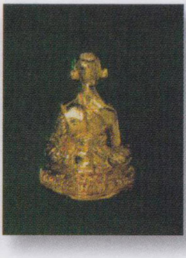

* พระรูปเหมือนหลวงปู่แสง
ปี ๒๕๒๙ เนื้อทองแดงกะหลั่ยทอง
ออกจาก วัดมณีชลขัณฑ์ จ.ลพบุรี

* เหรียญรูปเหมือนหลวงปู่แสง
ปี ๒๕๒๙ เนื้อทองแดง
ออกจาก วัดมณีชลขัณฑ์ จ.ลพบุรี

* เหรียญรูปเหมือนหลวงปู่แสง
ปี ๒๕๒๙ เนื้อกะหลั่ยทอง
ออกจาก วัดมณีชลขัณฑ์ จ.ลพบุรี

๑๓.๕ การจัดสร้างวัตถุมงคลหลวงปู่แสง ปี ๒๕๓๗

-วัตถุมงคลหลวงปู่แสง รุ่นขุดสระ ในปี พ.ศ. ๒๕๓๗ หลวงพ่อฉลวย ท่านให้ทำการขุดสระในเขตพื้นที่ทางทิศใต้ของอุโบสถ และทำการสร้างศาลาที่สระน้ำ พร้อมกับได้ทำการสร้างวัตถุมงคลขึ้นมารุ่นหนึ่งเรียกว่า “รุ่นขดสระ” ได้ทำการอาราธนาพระเกจิอาจารย์ที่มีมนต์ขลังมาทำการอธิษฐานจิตปลุกเสก คือ หลวงพ่อเปิ่น วัดกลางบางพระ นครปฐม หลวงพ่อผล วัดดักขะนน ชัยนาท หลวงพ่อสำราญ วัดปากคลองมะขามเฒ่า ชัยนาท หลวงพ่อบุญตา วัดคลองเกตุ ลพบุรี หลวงพ่อใหญ่ วัดถ้ำแกลบ ราชบุรี หลวงพ่อสุรินทร์ วัดโบสถ์แจ้ง อยุธยา หลวงพ่อผล วัดห้วยพักกะทัน สิงห์บุรี ปิดท้ายด้วยพระเกจิอาจารย์ดังของเมืองลพบุรี ๔ ท่าน คือ หลวงตาม่อม วัดโพธิ์งาม หลวงปู่ถม วัดเชิงท่า หลวงพ่อปุญ วัดนางหนู และหลวงพ่อฉลวย วัดชีป่าสิตาราม

วัตถุมงคลที่เด่นและสวยงามคมชัด ต้องมองไปที่ รูปหล่อลอยองค์หลวงปู่แสง รุ่นขุดสระ เพราะมีความสวยงาม ชัดเจนมากทีเดียว และมีวัตถุมงคลอีกหลายแบบที่ออกให้บูชาซึ่งปลุกเสกในพิธีเดียวกันนั้นเอง หลังจากเสร็จพิธีก็ได้มีผู้บูชากันไปมากมาย

ยกเว้น รูปหล่อหลวงปู่แสง ไม่ได้นำออกให้บูชา ด้วยเหตุผลของหลวงพ่อฉลวย ท่านบอกว่ายังไม่ถึงเวลาตามที่หลวงพ่อท่านบอกตามนิมิต

หลายปีต่อมาเสนาสนะของวัดชีป่าฯ ได้ชำรุดทรุดโทรมตามกาลเวลา โดยเฉพาะศาลาการเปรียญหลังใหญ่ ต้องทำการบูรณะและใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก หลวงพ่อฉลวย จึงได้นำรูปหล่อหลวงปู่แสง รุ่นขุดสระ ออกมามอบให้เป็นของขวัญต่อผู้ร่วมบุญในการบูรณะศาลาการเปรียญ ใครทำบุญ ๑,๕๐๐ บาท ท่านได้มอบให้ ๑ องค์ และในการบูรณะศาลาการเปรียญครั้งนี้ได้มีศิษย์ผู้ที่ศรัทธาในวัตรปฏิบัติของหลวงพ่อฉลวย ได้นำเอาพระสังกัจจายน์และพระรูปหล่อหลวงพ่อเงิน กรุวัดขวาง อ.โพทะเล จ.พิจิตร มามอบให้กับท่านจำนวนหนึ่ง สำหรับมอบให้กับท่านจำนวนหนึ่ง สำหรับมอบให้เป็นของขวัญต่อผู้ร่วมบุญ ใครทำบุญ ๑๐,๐๐๐ บาท ท่านจะมอบ พระสังกัจจายน์หรือรูปหล่อหลวงพ่อเงิน อย่างใด อย่างหนึ่งให้ไปบูชา

* พระบูชาหลวงปู่แสง
ปี ๒๕๓๗ ทำจากข้าวสาร
ผสมเรซิน
ออกจาก วัดชีป่าสิตาราม จ.ลพบุรี

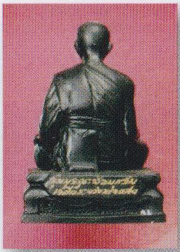

* พระบูชาหลวงปู่แสง
ปี๒๕๔๔ มีหน้าตักกว้าง ๒, ๕ นิ้ว
รุ่นบูรณะพระเจดีย์หลวงปู่แสง
ออกจาก วัดมณีชลขัณฑ์ จ.ลพบุรี

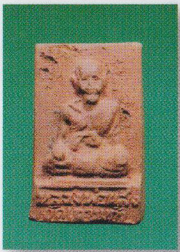

* พระเนื้อผงหลวงปู่แสง
ไม่ทราบปี
ออกจาก วัดเกาะแก้ว หรือ
วัดมณีชลขัณฑ์ จ.ลพบุรีในปัจจุบัน

ธีรปัญโญภิกขุ จัดสร้าง

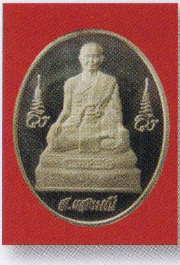
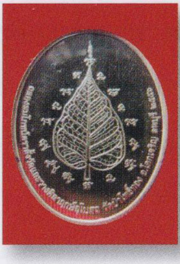

ฉลองสมโภชน์ตราตั้งวัด
และวางศิลาฤกษ์อุโบสถ
วัดป่าโพธิ์ทอง อ.โคกเจริญ
ลพบุรี ๒๕๔๖

ท่านเจ้าคุณพระศีลวรคุณ(นวล) ถ่ายรูปคู่กับรูปหล่อหลวงปู่แสง
ณ. วัดมณีชลขัณฑ์ จ.ลพบุรี

คำสอนของหลวงปู่แสง

"การทำงานเพื่อส่วนรวมนั้น ไม่ใช่คิดและทำอยู่คนเดียว แต่ต้องปรึกษาหมู่คณะเสียก่อนแล้วจึงทำได้เชื่อว่าเพื่อส่วนรวม ถ้าเจ้าคิด และทำอยู่คนเดียว เมื่อเกิดปัญหาขึ้นก็จะไม่มีใครยอมรับปัญหาร่วมด้วยแต่ถ้าปรึกษากันแล้ว ทำเมื่อมีปัญหาก็จะเป็นการรับผิดชอบร่วมกัน"

๑๔. พระสมเด็จ เนื้อผง หลวงปู่แสง

จากคำบอกเล่าของ พล.อ.วิเศษ คงอุทัยสกุล ท่านเล่าว่า เมื่อประมาณปี พ.ศ.๒๕๕๔ ท่านได้เดินทางไปยังวัดถ้ำพระธรรมมาสน์ อ.เนินมะปราง จ.พิษณุโลก พร้อมเพื่อนและพระรูปหนึ่ง จำเพียงชื่อได้ว่าพระมหาดิ่ง โดยการเดินทางครั้งนั้นก็เพื่อไปบูชาพระเครื่องเก่าแก่จำนวนหนึ่งจากเจ้าอาวาส คือ หลวงพ่อชาญ สุมังคโล เจ้าอาวาสวัดถ้ำพระธรรมมาสน์ โดยหลวงพ่อชาญฯ ประกาศว่าหากใครนำเงินจำนวน ๑ ล้านบาท มาถวายแก่วัด ท่านก็จะยกพระเครื่องดังกล่าวให้ทั้งหมด ซึ่งเหตุที่ พล.อ.วิเศษฯ เลื่อมใสและศรัทธาในพระเครื่องชุดดังกล่าวจนถึงต้องบูชาไว้ทั้งหมด เป็นเพราะว่า ได้ยินเรื่องราวเกี่ยวกับพระเครื่องชุดดังกล่าวว่าหลวงปู่แสงและสมเด็จพระพุฒาจารย์โต เป็นผู้พุทธาภิเษกและบรรจุลงกรุไว้นั่นเอง

สำหรับประวัติพระเครื่องดังกล่าว เล่าขานกันว่า หลวงปู่แสงและสมเด็จพระพุฒาจารย์โต ได้เป็นผู้ร่วมกันสร้างขึ้นในปลายรัชสมัยของสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๓) แล้วนำไปบรรจุลงกรุที่วัดแห่งหนึ่งริมคูเมืองอยุธยา ซึ่งต่อมา คือ วัดกุฎีทอง ต.ท่าวาสุกรี อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา

กาลเวลาล่วงเลยมาถึงปี พ.ศ. ๒๕๒๒ กรุดังกล่าวก็มีผู้ค้นพบและมีผู้นำพระในกรุออกมา ซึ่งพระในกรุดังกล่าวก็มีหลากหลายลักษณะ เช่น พระสมเด็จ, พระยอดขุนพล, พระปิดตา แต่ส่วนมากเป็นพระพิมพ์สมเด็จเนื้อผง มากกว่า ๕๐ พิมพ์ เป็นต้น จนกระทั่งราวปี พ.ศ. ๒๕๒๔ ได้ออกให้เช่าบูชาพระเครื่องภายในกรุดังกล่าว ในครั้งนั้น ได้มีคหบดีผู้หนึ่ง ชื่อคุณสุรินทร์ ไม่ทราบนามสกุล ได้ยินข่าวและได้มาพบพระเครื่องดังกล่าว

ด้วยความเลื่อมใสและศรัทธาในครั้งแรกที่เห็น จึงได้บูชาพระเครื่องดังกล่าวจำนวนมากกลับไปยัง จ.พิษณุโลก ซึ่งเป็นบ้านเกิดของตนเอง แล้วได้นำไปถวายพระที่วัดถ้ำพระธรรมมาสน์ และวัดดงงู อ.เนินมะปราง จ.พิษณุโลก

ต่อมา พระมหาดิ่ง ซึ่งเดิมเป็นพระลูกวัดแถบคลองสิบ อ.ลำลูกกา จ.ปทุมธานี ได้ออกจาริกแสวงบุญ จนกระทั่งได้ไปจำพรรษาอยู่ ณ วัดถ้ำพระธรรมมาสน์ อ.เนินมะปราง จ.พิษณุโลก ในระหว่างที่จำพรรษานั้นท่านก็ได้ทราบเรื่องราวและประวัติของพระเครื่องดังกล่าว ครั้นถึงคราวออกพรรษาท่านก็ได้นำพระเครื่องมาด้วยจำนวนหนึ่ง เมื่อกลับมายังวัดแถบคลองสิบ อ.ลำลูกกา จ.ปทุมธานี ก็ได้มอบพระเครื่องดังกล่าวให้แก่ศิษยานุศิษย์ซึ่งหนึ่งในนั้นก็เป็นสหายธรรมของ พล.อ.วิเศษ นั่นเองและได้นำความอันเป็นมงคลนี้เล่าให้ พล.อ.วิเศษฟัง พร้อมทั้งมอบพระเครื่องให้ ซึ่งในเวลานั้นเอง พล.อ.วิเศษ จึงได้ยินชื่อของหลวงปู่แสงเป็นครั้งแรก และต้องนับว่าเป็นบุญของท่านโดยแท้ เพราะเพียงได้เห็นพระเครื่องเก่าของหลวงปู่แสงก็บังเกิดความปิติเลื่อมใสในพุทธานุภาพและบารมีของหลวงปู่แสง ท่านและสหายธรรมจึงรีบเดินทางไปยังวัดถ้ำพระธรรมมาสน์ อ. เนินมะปราง จ.พิษณุโลก เพื่อบูชาพระเครื่องดังกล่าวนั่นเอง

พระสมเด็จเนื้อผง หลวงปู่แสง ที่บรรจุไว้ในกรุ วัดกุฎีทอง

พระสมเด็จเนื้อผง หลวงปู่แสง ที่บรรจุไว้ในกรุ วัดกุฎีทอง

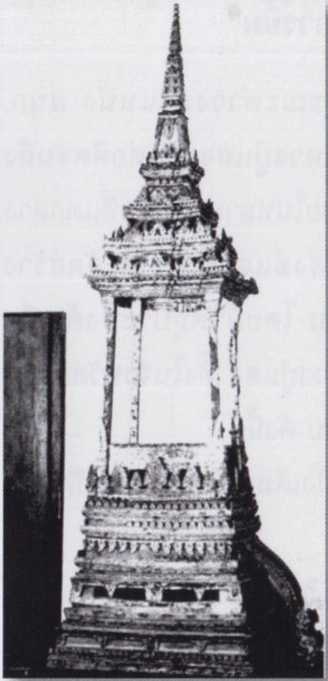

บุษบกธรรมาสน์ วัดมณีชลขัณฑ์
ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ที่
พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
สมเด็จพระนารายณ์

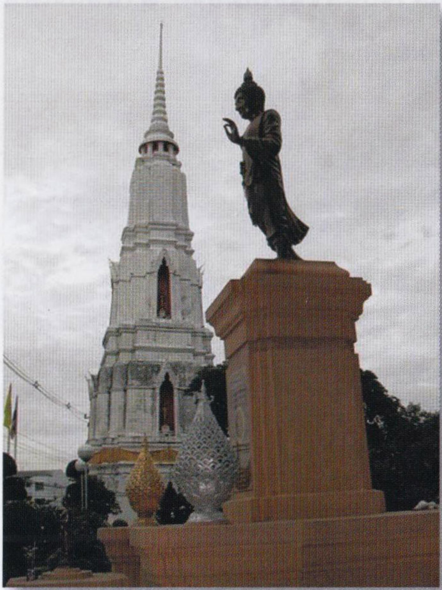

เจดีย์หลวงพ่อแสง
ภายในบริเวณ วัดมณีชลขัณฑ์
จ.ลพบุรี

๑๕. หลวงปู่แสง รุ่น "ผู้การยิ้ม"

จากการที่ พล.ต.ต.มนตรี ยิ้มแย้ม ขณะดำรงตำแหน่ง ผบก.ภ.จว.ลพบุรี ได้ซาบซึ้งถึงกิจวัตรปฏิบัติของหลวงปู่แสงตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ที่ท่านได้ช่วยเหลือผู้คนมาอย่างมากมายในหลายรูปแบบที่แตกต่างกัน จึงได้ร่วมกันกับชาวจังหวัดลพบุรีทั้งพระสงฆ์และฆราวาส จัดสร้างเหรียญที่ระลึกหลวงปู่แสงรุ่น "ผู้การยิ้ม" ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อแจกจ่ายฟรีให้แก่บุคคลทั่วไปที่นับถือศรัทธาหลวงปู่แสง ทั้งในจังหวัดลพบุรีและจังหวัดต่างๆทั่วประเทศ โดยจัดสร้าง ๓ แบบ ดังนี้

๑. เหรียญด้านหน้าเป็นรูปหลวงปู่แสงนั่งเต็มองค์ ด้านหลังเป็นตราตำรวจภูธรจังหวัดลพบุรี

๒. เหรียญด้านหน้าเป็นรูปหลวงปู่แสงนั่งเต็มองค์ ด้านหลังเป็นเจดีย์หลวงปู่แสงมีรัศมี

๓. เหรียญด้านหน้าเป็นรูปหลวงปู่แสงนั่งเต็มองค์ ด้านหลังเป็นสมเด็จพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังสีนั่งเต็มองค์

โดยได้สร้างไว้หลายเนื้อ ดังนี้

๑. เนื้อทองคำ

๒. เนื้อเงินลงยา

๓. เนื้อเงิน

๔. เนื้อนวโลหะ

๕. เนื้ออัลปาก้า

๖. เนื้อทองแดง

จำนวนทั้งสิ้น ๑๕,๐๐๐ เหรียญ

โดยในวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๗ ได้ทำพิธีเจริญพุทธมนต์วัตถุมงคลเหรียญหลวงปู่แสงรุ่น "ผู้การยิ้ม" ณ บริเวณเจดีย์หลวงปู่แสง วัดมณีชลขัณฑ์ โดยมี พลเอกธนะศักดิ์ เก่งถนอมม้า ผบ.ศสพ. พลตรีนิมิตร์ สะโมทาน ผอ.รพ.อานันทมหิดล คุณพัชระภรณ์ ยิ้มแย้ม ประธานชมรมแม่บ้านตำรวจภูธรจังหวัดลพบุรี นายรังสรรค์ สละชีพ นายกเทศมนตรีตำบลท่าศาลาและประชาชนชาวจังหวัดลพบุรีมาร่วมงานเป็นจำนวนมาก โดยได้รับมหาเมตตาจาก พระเทพเสนาบดี เจ้าคณะจังหวัดลพบุรี พระโสภณพัฒนคุณ เจ้าอาวาสวัดพุน้อย เจ้าคณะอำเภอหนองม่วง เจ้าคณะอำเภอทุกอำเภอ เจ้าคณะตำบลทุกตำบลในจังหวัดลพบุรี มาร่วมเจริญพระพุทธมนต์ร่วมกับคณาจารย์ อาทิ หลวงพ่อเพี้ยน อัคคธัมโม หรือ พระครูวิมลสมณวัตร วัดกรินกฐิน จ.ลพบุรี พระครูสุทธิวราภรณ์ (หลวงปู่สรวงวรสุทโธ) เจ้าอาวาสวัดถ้ำพรหมสวัสดิ์ จ.ลพบุรี พระครูภาวนาโสภณ วัดป่าธรรมโสภณ จ.ลพบุรี ฯลฯ

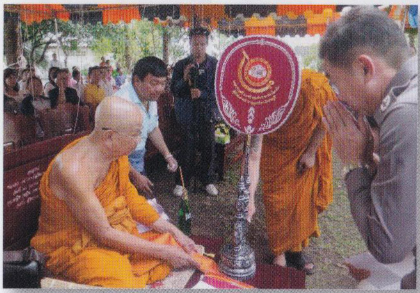

* พระหลวงปู่แสง (รุ่นผู้การยิ้ม)
หมายเลข ๘ เนื้อทองคำ
ด้านหน้า รูปหลวงปู่แสง
ด้านหลัง รูปเจดีย์ วัดมณีชลขัณฑ์
จ.ลพบุรี

* พระหลวงปู่แสง (รุ่นผู้การยิ้ม)
หมายเลข ๑๑๑ เนื้อทองคำ
ด้านหน้า รูปหลวงปู่แสง
ด้านหลัง รูปตราสัญลักษณ์ ตำรวจภูธร
จังหวัดลพบุรี มีดาวสองแฉก

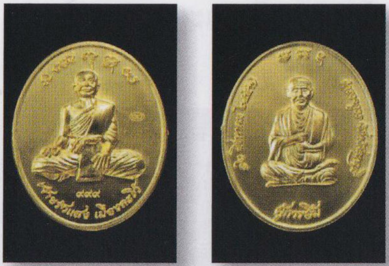

* พระหลวงปู่แสง (รุ่นผู้การยิ้ม)
หมายเลข ๙๙๙ เนื้อทองคำ ด้านหน้า
รูปหลวงปู่แสง ด้านหลัง รูปสมเด็จ
พระพุฒาจารย์ (โต พฺรหฺมรํสี) และ
ตำรวจภูธรจังหวัดลพบุรี

* พระหลวงปู่แสง (รุ่นผู้การยิ้ม)
หมายเลข ๘๘๘ เนื้อเงิน
ด้านหน้า รูปหลวงปู่แสง
ด้านหลัง รูปเจดีย์
วัดมณีชลขัณฑ์ จ.ลพบุรี

* พระหลวงปู่แสง (รุ่นผู้การยิ้ม)
หมายเลข ๒๒๒ เนื้อเงิน
ด้านหน้า รูปหลวงปู่แสง
ด้านหลัง รูปตราสัญลักษณ์ ตำรวจภูธร
จังหวัดลพบุรี มีดาวสองแฉก

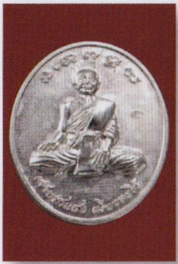

* พระหลวงปู่แสง (รุ่นผู้การยิ้ม)
หมายเลข ๑๑๑ เนื้อเงิน ด้านหน้า
รูปหลวงปู่แสง ด้านหลัง รูปสมเด็จ
พระพุฒาจารย์ (โต พฺรหฺมรํสี) และ
ตำรวจภูธร จังหวัดลพบุรี

* พระหลวงปู่แสง (รุ่นผู้การยิ้ม)
เนื้อทองแดงซาติน
ด้านหน้า รูปหลวงปู่แสง
ด้านหลัง รูปเจดีย์ วัดมณีชลขัณฑ์
จ.ลพบุรี

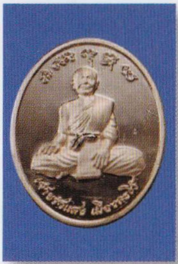

* พระหลวงปู่แสง (รุ่นผู้การยิ้ม)
เนื้อทองแดงซาติน
ด้านหน้า รูปหลวงปู่แสง
ด้านหลัง รูปตราสัญลักษณ์ ตำรวภูธร
จังหวัดลพบุรี มีดาวสองแฉก

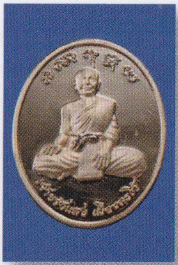

* พระหลวงปู่แสง (รุ่นผู้การยิ้ม)
เนื้อทองแดงซาติน ด้านหน้า
รูปหลวงปู่แสง ด้านหลัง รูปสมเด็จ
พระพุฒาจารย์ (โต พฺรหฺมรํสี) และ
ตำรวจภูธรจังหวัดลพบุรี

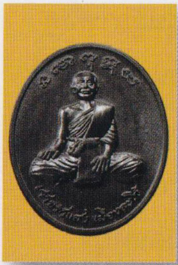

* พระหลวงปู่แสง (รุ่นผู้การยิ้ม)
เนื้อนวโลหะ ด้านหน้า รูปหลวงปู่แสง
ด้านหลัง รูปเจดีย์ วัดมณีชลขัณฑ์
จ.ลพบุรี

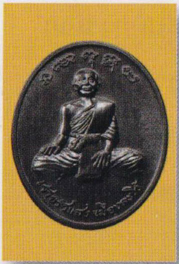

* พระหลวงปู่แสง (รุ่นผู้การยิ้ม)
เนื้อนวโลหะ ด้านหน้า รูปหลวงปู่แสง
ด้านหลัง รูปตราสัญลักษณ์ ตำรวจภูธร
จังหวัดลพบุรี มีดาวสองแฉก

* พระหลวงปู่แสง (รุ่นผู้การยิ้ม)
เนื้อนวโลหะ ด้านหน้า รูปหลวงปู่แสง
ด้านหลัง รูปสมเด็จพระพุฒาจารย์
(โต พฺรหฺมรํสี) และ ตำรวจภูธร
จังหวัดลพบุรี

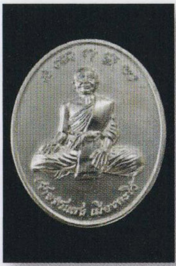

* พระหลวงปู่แสง (รุ่นผู้การยิ้ม)
เนื้ออัลปาก้า ด้านหน้า รูปหลวงปู่แสง
ด้านหลัง รูปเจดีย์ วัดมณีชลขัณฑ์
จ.ลพบุรี

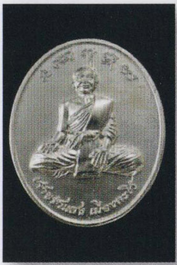

* พระหลวงปู่แสง (รุ่นผู้การยิ้ม)
เนื้ออัลปาก้า ด้านหน้า รูปหลวงปู่แสง
ด้านหลัง รูปตราสัญลักษณ์ ตำรวจภูธร
จังหวัดลพบุรี มีดาวสองแฉก

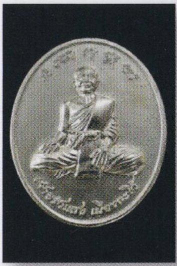
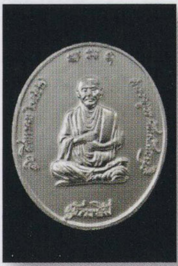

* พระหลวงปู่แสง (รุ่นผู้การยิ้ม)
เนื้ออัลปาก้า ด้านหน้า รูปหลวงปู่แสง
ด้านหลัง รูปสมเด็จพระพุฒาจารย์
(โต พฺรหฺมรํสี) และ ตำรวจภูธร
จังหวัดลพบุรี

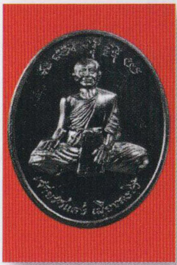
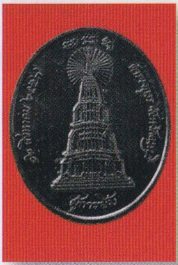

* พระหลวงปู่แสง (รุ่นผู้การยิ้ม)
เนื้อทองแดงรมดำ
ด้านหน้า รูปหลวงปู่แสง
ด้านหลัง รูปเจดีย์ วัดมณีชลขัณฑ์
จ.ลพบุรี

* พระหลวงปู่แสง (รุ่นผู้การยิ้ม)
เนื้อทองแดงรมดำ
ด้านหน้า รูปหลวงปู่แสง
ด้านหลัง รูปตราสัญลักษณ์ ตำรวจภูธร
จังหวัดลพบุรี มีดาวสองแฉก

* พระหลวงปู่แสง (รุ่นผู้การยิ้ม)
เนื้อทองแดงรมดำ
ด้านหน้า รูปหลวงปู่แสง
ด้านหลัง รูปสมเด็จพระพุฒาจารย์
(โต พฺรหฺมรํสี) และ ตำรวจภูธร
จังหวัดลพบุรี

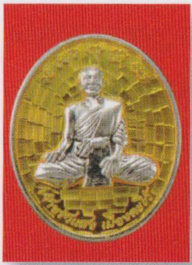

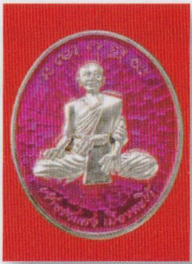

* พระหลวงปู่แสง (รุ่นผู้การยิ้ม)
เนื้อเงินลงยา
ด้านหน้า รูปหลวงปู่แสง
สีประจำวันเกิด

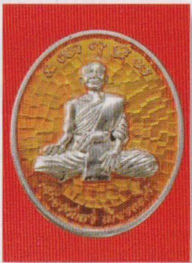

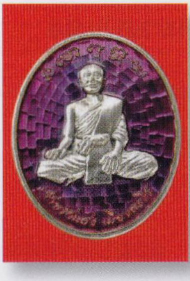
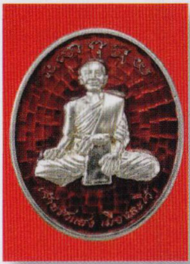
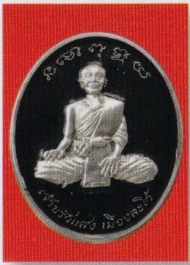

* พระหลวงปู่แสง (รุ่นผู้การยิ้ม)
เนื้อเงินลงยา
ด้านหน้า รูปหลวงปู่แสง
สีประจำวันเกิด

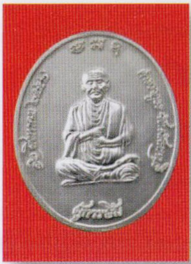

ด้านหลัง พระหลวงปู่แสง
(รุ่นผู้การยิ้ม) เนื้อเงินลงยา
มี 3 แบบ

1. รูปเจดีย์ วัดมณีชลขัณฑ์ จ.ลพบุรี
2. รูปตราสัญลักษณ์ ตำรวจภูธร จังหวัดลพบุรี มีดาวสองแฉก
3. รูปสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหฺมรํสี) และ ตำรวจภูธร จังหวัดลพบุรี

๑๖. คาถาบูชาหลวงปู่แสง

คาถาบูชาหลวงปู่แสง

จินดามะณี มะณีจินดา
สะหะระโตติ สะมะณีจิตตัง
มะหาเสจิตตัง เอหิเอหิ
เอหิ ปะละเทวันติ
เจ เมตตา สัพพะ เสน่หา
จะปูชิโต สัพพะทุกขัง
สัพพะโรคัง สัพพะภัยยัง
วินาศสันติ

คาถาพระเจ้า๑๖พระองค์

นะมะนะอะ นอกอนะกะ
กอออนออะ นะอะกะอัง
อุมิอะมิ มะหิสุตัง
สุนะพุทธัง อะสุนะอะ

คาถาของ "หลวงปู่แสง"

ระโชหะระนัง ระชังหะระติ

**พระคาถาสามบทนี้ กล่าวสืบๆ กันมาว่า องค์หลวงปู่แสงแนะนำให้ใช้สวดเพื่อระลึกถึงองค์ท่าน มีติดอยู่ที่วิหารหลวงปู่แสง ณ วัดมณีชลขัณฑ์*

๑๗. ภาพพระพุทธรูปในเจดีย์หลวงปู่แสง ที่นำมาเก็บรักษาไว้ ณ วัดมณีชลขัณฑ์

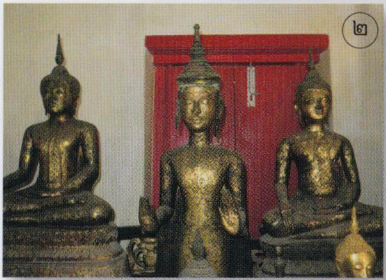

ภาพที่ ๓ เป็นพระพุทธรูปที่นำมาจัดสร้างเหรียญหลวงปู่แสงรุ่นแรก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๓

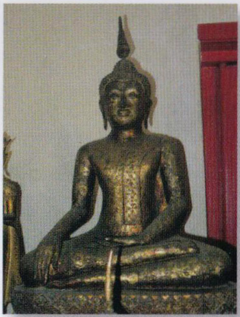

คำสอนของหลวงปู่แสง

“เราอยู่ในป่า อยู่ในที่วิเวก กลับเอาความวุ่นวายในเมืองมาไว้ในป่า ก็สู้คนที่เขาอยู่ในเมือง แล้วเอาความวิเวกจากป่า ไปไว้ในเมือง ไม่ได้”

ภาพพระพุทธรูปในเจดีย์หลวงปู่แสง วัดมณีชลขัณฑ์

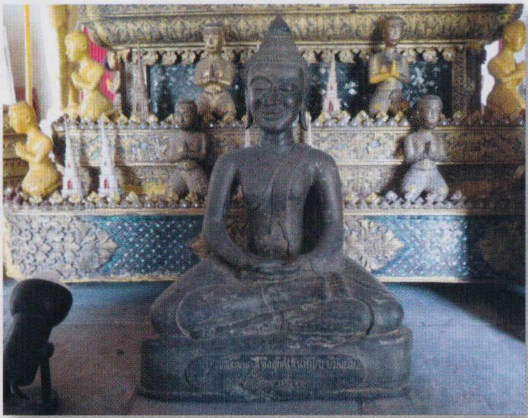

นางเชื้อ ยิ้มแย้ม ขออุทิศให้ นายไกร ยิ้มแย้ม

เมื่อพ.ศ. ๒๕๐๕

คำสอนของหลวงปู่แสง

"คำว่าทุกข์มิใช่คนอื่นเป็นคนกำหนดว่าทุกข์ แต่หากเป็นตัวของเราเองเป็นคนกำหนดทุกข์มิใช่หรือ คำว่าสุขมิใช่คนอื่นเป็นคนกำหนดว่าสุขแต่ตัวเราเองเป็นคนกำหนดสุขเองมิใช่หรือ"

๑๘. วัดมณีชลขัณฑ์ ในปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดฯ พระราชทานนามวัดว่า "วัดมณีชลขัณฑ์" และกรมศิลปากรประกาศขึ้นทะเบียนวัดมณีชลขัณฑ์เป็นโบราณสถาน เมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม พ.ศ.๒๔๗๙

พระเจดีย์ (ทรงลังกา) วัดมณีชลขัณฑ์

มีการบูรณปฏิสังขรณ์ ๓ ครั้ง

๑. โดยพระยายมราช (เฉย ยมาภัย) บูรณปฏิสังขรณ์ เมื่อพ.ศ.๒๔๐๙

๒. โดย พระศีลวรคุณ (อ่ำ ภทฺราวุโธ)) เจ้าอาวาสวัดมณีชลขัณฑ์ และพ่ออินทร์ แม่แป้ม ศิวะบวร (คหบดีตลาด ลพบุรี) บูรณปฏิสังขรณ์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๓

๓. โดยพระครูพรหมจริยาทร (พรหมา ทนฺตจิตฺโต) เจ้าอาวาสวัดมณีชลขัณฑ์ บูรณปฏิสังขรณ์ เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ.๒๕๔๐ และทำพิธีฉลองสมโภชน์วันที่ ๒๑-๒๒-๒๓ มีนาคม พ.ศ.๒๕๔๑

พระศรีมหาโพธิ์พระราชทาน วัดมณีชลขัณฑ์

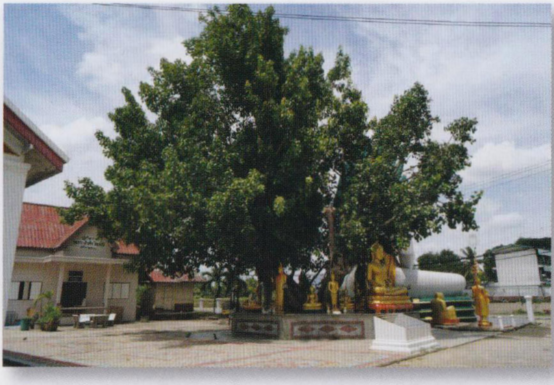

ผู้สำเร็จราชการอินเดียของอังกฤษได้ทูลเกล้าฯ ถวายเมล็ดและใบพระศรีมหาโพธิ์จากพุทธคยา แด่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และทรงได้พระราชทานเมล็ดพระศรีมหาโพธิ์ที่ทรงได้จากพุทธคยานี้ให้พระราชโอรส คือ สมเด็จเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ทรงเพาะ เมื่อขึ้นเป็นต้นแล้วพระราชทานให้ปลูกที่พระอารามต่าง ๆ รวม ๔ แห่ง คือ ๑. วัดมหาธาตุ กรุงเทพฯ ๒. วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพฯ ๓. วัดพระปฐมเจดีย์ นครปฐม ๔. วัดมณีชลขัณฑ์ ลพบุรี

พระอุโบสถ วัดมณีชลขัณฑ์

พระอุโบสถ วัดมณีชลขัณฑ์
สร้างเมื่อปี พ.ศ. 2409

หลวงพ่อใหญ่พิมพ์นาคปรก วัดมณีชลขัณฑ์

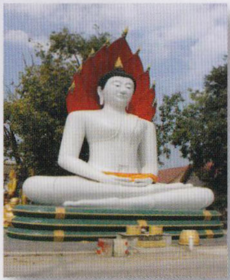

สร้างโดย ร.อ.ซับ สุทธิญาโณ เมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๑๔ สมเด็จพระสังฆราชทรงขนานนามว่า " พระพุทธนาคสุคโต" ประดิษฐานอยู่กลางแจ้งหน้าตัก กว้าง ๔ วา ๙ นิ้ว สูง ๗ วา ๙ นิ้ว

วัดมณีชลขัณฑ์ถูกน้ำท่วมหนักในเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

รายนามผู้ร่วมมุทิตาจิตจัดพิมพ์หนังสือเจ้าขรัวแสง

พระครูบาบุญชุ่ม ญาณสํวโร อรัญญวาสีภิกขุ

วัดพระธาตุดอยเวียงแก้ว อ.เชียงแสน จ.เชียงราย

พระณัฐสันต์ สนฺตณฏฺโฐ วัดเทพศิรินทราวาส

บริษัท ร่มโพธิ์ทอง ๘๘๘ โปรดักส์ กรุ๊ป จำกัด

บริษัท ไทยร่มโพธิ์ทอง จำกัด

บริษัท พัชร์จิระกุล จำกัด

บริษัท มายคอฟฟี่ ๘๘๘ จำกัด

พลตำรวจตรี มนตรี คุณพัชระภรณ์ ยิ้มแย้ม

นาง คำ รัชต์ศิรจิระกุล

นาย พงศ์ภีระ รัชต์ศิรจิระกุล นางสาว กิตติยา ตันวิจิตร

นางสาว รัสรินทร์ รัชต์ศิรจิระกุล

เด็กชาย สิรภพ ยิ้มแย้ม

เด็กชาย ภูวศิษย์ รัชต์ศิรจิระกุล

"คำว่าทุกข์มิใช่คนอื่นเป็นคนกำหนดว่าทุกข์ แต่หากเป็นตัวของเราเองเป็นคนกำหนดทุกข์มิใช่หรือ คำว่าสุขมิใช่คนอื่นเป็นคนกำหนดว่าสุขแต่ตัวเราเองเป็นคนกำหนดสุขเองมิใช่หรือ"

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๗

พิมพ์ครั้งที่ ๒ : ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๐

จำนวน : ๑๒,๐๐๐ เล่ม

ISBN : 978-616-374-072-4

หากท่านใดประสงค์จัดทำเป็นธรรมบรรณาการ

โปรดติดต่อขออนุญาต ๐๘ ๙๑๙๑ ๙๗๙๑

พิมพ์ที่ : บริษัทด่านสุทธาการพิมพ์ จำกัด

โทร. ๐ ๒๙๖๖ ๑๖๐๐-๖

พระครูมหิทธิเมธาจารย์

(หลวงปู่แสงวัดมณีชลขัณฑ์)

คำสอนของหลวงปู่แสง

"จงอย่าไปฟังคำของคนอื่น ที่มันดีแต่พูดเป็นเพียงลมปากเท่านั้น จงรู้จักแยกแยะไม่มีใครหรอกที่ดีที่สุด และไม่มีใครที่ชั่วที่สุด ทุกคนมีทั้งดีและไม่ดี จำไว้ให้มีศรัทธา มั่นคง อย่าท้อใจ"

"ลูกเอ๋ย ก่อนที่จะเข้าไปขอบารมีหลวงพ่อองค์ใด เจ้าจะต้องมีทุนของตัวเอง คือบารมีของตนลงทุนไปก่อน เมื่อบารมีของเจ้าไม่พอจึงค่อยขอยืมบารมีคนอื่นมาช่วย มิฉะนั้นเจ้าจะเอาตัวไม่รอด เพราะหนี้สินในบุญบารมีที่ไปเที่ยวขอยืมมาจนพ้นตัว...เมื่อทำบุญทำกุศลได้บารมีมา ก็ต้องเอาไปผ่อนใช้หนี้เขาจนหมดไม่มีอะไรเหลือติดตัว...แล้วเจ้าจะมีอะไรไว้ในภพหน้า...หมั่นสร้างบารมีไว้...แล้วฟ้าดินจะช่วยเอง...จงจำไว้นะ... เมื่อยังไม่ถึงเวลาเทพเจ้าองค์ใดจะคิดช่วยเจ้าไม่ได้... ครั้นเมื่อถึงเวลา... ทั่วฟ้าจบดินก็ต้านเจ้าไม่อยู่...จงอย่าไปเร่งเทวดาฟ้าดิน เมื่อบุญเราไม่เคยสร้างไว้เลยจะมีใครที่ไหนมาช่วยเจ้า"

สมเด็จพุฒาจารย์(โต) พรหมรังสี

คนทั้งปวงเขาพากันสร้างรูปของข้าทั่วแผ่นดิน
แต่จะหาใครคิดสร้างรูปของอาจารย์ข้าน้อยเหลือเกิน
ข้ามิอาจที่จะทำด้วยตัวของข้าเองได้ ขอให้พวกเจ้า
จงช่วยเป็นมือ เป็นแขน เป็นขา ทำแทนข้าด้วย
ช่วยกันเผยแผ่เกียรติคุณของอาจารย์ข้าให้ประจักษ์
แก่แผ่นดินนี้สืบไป ที่มีขรัวโตได้ในวันนี้ก็เพราะข้ามี
อาจารย์แสงเป็นอาจารย์ของข้านี้เอง

กตัญญูตาคุณของสมเด็จพุฒาจารย์(โต)พรหมรังสี ที่มีต่อบูรพาจารย์

เจ้าขรัวแสง

วัดมณีชลขัณฑ์ อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี